

TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ YATIRIM SÜREÇLERİ KILAVUZU

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
**YATIRIM
OFİSİ**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
**YATIRIM
OFİSİ**

SEKTÖR 08

TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ YATIRIM SÜREÇLERİ KILAVUZU

2022

CUMHURBAŞKANLIĞI YATIRIM OFİSİ

ANKARA (Merkez):
Cumhurbaşkanlığı Çankaya Köşkü Yerleşkesi
Ziyaur Rahman Caddesi No:5
Çankaya/ANKARA 06700
+90 312 413 89 00

İSTANBUL (Ofis):
Muallim Naci Caddesi
No:73 Ortaköy
Beşiktaş/İSTANBUL 34347
+90 212 468 69 00

Bu kılavuz Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından

İşbirliği ile hazırlanmıştır.

Kılavuz yasal olarak bağlayıcı bir belge olmayıp yol gösterici niteliktedir.

Bilgiler Ocak 2022 itibarıyla günceldir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
**YATIRIM
OFİSİ**

ÖN SÖZ

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi (Ofis), Türkiye'nin sunduğu yatırım fırsatlarını küresel iş dünyasına tanıtmaya ve yatırımcılara Türkiye'ye yapacakları yatırımın her aşamasında destek verme görevini üstlenmiş tek resmî kuruluştur. Doğrudan Cumhurbaşkanına bağlı olarak faaliyet gösteren Yatırım Ofisi, Türkiye'nin ekonomik kalkınmasını hızlandıracak yatırımları özendirmeyle görevlidir. Bu amaçla Ofis, teknoloji yoğun, katma değeri yüksek ve istihdam yaratan yatırımları destekleyerek bu yatırımlara ilişkin tüm süreçleri yatırımcı adına takip edip hızlandırmaktadır.

Dünya genelinde pek çok ülkede faaliyet gösteren Ofis; Almanya, Birleşik Arap Emirlikleri, Güney Kore, İngiltere, İspanya, İtalya, Japonya, Katar, Singapur ve Suudi Arabistan gibi ülkelerde yerleşik yerel danışman ağıyla yatırımcılara hizmet sunmaktadır. Yatırım Ofisi, yatırımcıları "Tek Durak Ofis" yaklaşımıyla karşılamakta, geniş hizmet yelpazesi ile yatırımcıların Türkiye'deki yatırımlarından en yüksek düzeyde verim sağlamalarını kolaylaştırmaktadır.

Yukarıda belirtilen hedefler doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından yatırımcılara sunmak üzere; aşağıdaki ana sektörlerde yapılacak yatırımlarda, şirket kuruluşundan yatırımın faaliyete geçtiği zamana kadar tamamlanması gereken izin, onay, ruhsat ve lisans gibi tüm bürokratik işlemlerin tespit edildiği, yatırımcılar için rehber niteliğinde olan **Sektörel Yatırım Yol Haritaları Raporunun Hazırlanması Projesi** kapsamında **8 kılavuz** hazırlanmıştır:

- Atık Bertaraf ve Geri Kazanım Sektörü
- İmalat Sektörü
- Enerji Sektörü
- Orman ve Orman Ürünleri Sektörü
- Madencilik (arama faaliyetleri ve işletme faaliyetleri) Sektörü
- Lojistik Sektörü
- Hizmet Sektörü
- **Tarım ve Hayvancılık Sektörü**

Belirtilen sektörlerde yapılacak yatırımlarda, yatırımların hayata geçirilmesi için gerekli tüm bürokratik süreçlere yönelik hazırlanan bu kılavuzlar; izin ve onaylar için atılması gereken adımlar, başvurulacak merci, yatırımcıdan istenen bilgi ve belgeler, işlem süreleri ve işlem ücretleri hakkında bilgi vermektedir.

Hazırlanan bu kılavuzlar yasal olarak bağlayıcı olmayıp yol gösterici niteliktedir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
TABLolar DİZİNİ	9
DİYAGRAMLAR DİZİNİ	10
ŞEKİLLER DİZİNİ	11
KISALTMALAR	12
SEKTÖR DİYAGRAMLARINDA KULLANILAN ŞEKİLLER	13
1. TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ	15
1.1. Sektördeki Projelerin Tanımlanması	15
1.1.1. Tarla Bitkileri -Sebze ve Meyve	15
1.1.2. Kümes Hayvancılığı	16
1.1.3. Süt ve Besi Hayvancılığı	16
1.1.4. Su Ürünleri Yetiştiriciliği	16
1.2. Sektördeki Projelerin Aşamaları	17
1.2.1. Tarla Bitkileri - Sebze ve Meyve	17
1.2.2. Kümes Hayvancılığı.....	19
1.2.3. Süt ve Besi Hayvancılığı	21
1.2.4. Su Ürünleri Yetiştiriciliği.....	23
2. SEKTÖREL YATIRIM SÜREÇLERİ	25
2.1. Sektör Bazında İzin ve Onay Süreçlerine Ait Adımlar.....	25
2.1.1. Tarla Bitkileri, Meyve ve Sebze	25
2.1.1.1. Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) Kayıt Süreci	27
2.1.1.2. İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalandırılması	30
2.1.1.3. Organik Tarım Sertifikalandırılması.....	33
2.1.1.4. Örtü Altı Yetiştiriciliği (Seracılık)	35
2.1.1.5. Tohumculuk Sektörü ve Tohumlukların Sertifikalandırılması ..	38
2.1.2. Kümes Hayvancılığı.....	46
2.1.2.1. Faaliyet Onay Belgesi	48
2.1.3. Süt ve Besi Hayvancılığı	52
2.1.4. Su Ürünleri Yetiştiriciliği.....	58
2.2. İzin ve Onay Süreçlerine Ait Ortak Adımlar.....	65

2.2.1. Şirket Kuruluş Süreci	66
2.2.2. Yatırım Yeri Temini ve Tahsisi	73
2.2.2.1. Hazine Taşınmazlarının Tahsis Yöntemleri	73
2.2.2.2. Orman Arazilerinin Tahsisi	79
2.2.2.3. Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği/Mera Arazilerinin Tahsisi	83
2.2.2.4. Tarım Arazilerinin Tahsisi (Tarım Dışı Kullanım İzni).....	82
2.2.2.5. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri	92
2.2.3. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Süreci	99
2.2.4. İmar Planı Süreci.....	107
2.2.5. Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Süreci.....	110
2.2.6. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci.....	116
2.2.7. Karayolu Bağlantı İzni (Geçiş Yolu İzin Belgesi) Süreci.....	122
2.2.8. Kapasite Raporu Alınması Süreci	126
2.2.9. Sanayi Sicil Belgesi Alınması Süreci	128
2.2.10. Çevre İzin ve Lisans Süreci.....	131
2.3. Tarım ve Hayvancılık Sektörü Teşvikleri	134
2.3.1. Yatırım Teşvik Belgesi Başvurusu	134
2.3.2. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) ...	136

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 8.1. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) Süreci	29
Tablo 8.2. Örtü Altı Kayıt Sistemi Süreci.....	38
Tablo 8.3. Faaliyet Onay Belgesi Alınması Süreci	49
Tablo 8.4. Damızlık Kanatlı Hayvan ve Yumurta İthalatı İzin Belgesi	51
Tablo 8.5. Damızlık Küçükbaş Hayvan İthalat Talimatı İthalat İzni.....	55
Tablo 8.6. İşletme Onay Belgesi Süreci	56
Tablo 8.7. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Üretim Süreci	64
Tablo 8.8. Anonim Şirketi Kuruluşu	68
Tablo 8.9. Limited Şirket Kuruluşu.....	70
Tablo 8.10. Hazine Taşınmazlarının Teşvik Yoluyla Tahsisi Aşamaları	76
Tablo 8.11. Orman Arazilerinin Tahsisi Süreci İşlemleri	80
Tablo 8.12. Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği Süreci İşlemleri	86
Tablo 8.13. Tarım Arazilerinin Tahsis Süreci (Tarım Dışı Kullanım İzni Süreci)	92
Tablo 8.14. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin Kuruluş Süreci	98
Tablo 8.15. ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Projeler İçin İzin Süreci İşlemleri.....	103
Tablo 8.16. ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Projeler İçin İzin Süreci İşlemleri.....	105
Tablo 8.17. ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 Listesinde Yer Alan Projeler İçin 2022 Yılı Proje Başvuru Bedelleri	105
Tablo 8.18. ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 Listesinde Yer Almayan Projelerin ÇED Kapsam Dışı/Muafiyet İzin Süreci İşlemleri	107
Tablo 8.19. Genel İmar Planı Süreci.....	109
Tablo 8.20. Yapı Ruhsatı (İnşaat Ruhsatı) Süreci İşlemler	113
Tablo 8.21. Yapı Kullanma İzin Belgesi Süreci İşlemleri.....	115
Tablo 8.22. Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseselere Ait İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci İşlemleri	119
Tablo 8.23. İkinci ve Üçüncü İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayrisihhi Müesseselere Ait İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci İşlemleri	121
Tablo 8.24. Geçiş Yolu İzin Belgesi Süreci İşlemleri.....	123
Tablo 8.25. Kapasite Raporu Başvuru Süreci İşlemleri	128
Tablo 8.26. Sanayi Sicil Belgesi Başvuru Süreci İşlemleri	131
Tablo 8.27. Çevre İzin ve Lisans Süreci	133
Tablo 8.28. Yatırım Teşvik Belgesi Başvuru Süreci	135
Tablo 8.29. Tarım ve Kırsal Kalkınma Programlarına Başvuru İşlemleri	136
Tablo 8.30. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Proje Başvuru İşlemleri	139

DIYAGRAMLAR DİZİNİ

Diyagram 8.1. Tarla Bitkileri-Meyve ve Sebze Üretimi İzin ve Onay Süreci	26
Diyagram 8.2. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) Süreci	28
Diyagram 8.3. İyi Tarım Uygulamaları Sertifikasyon Süreci	32
Diyagram 8.4. Organik Tarım Sertifikasyon Süreci	35
Diyagram 8.5. Örtü Altı Kayıt Sistemi (ÖKS) Süreci	37
Diyagram 8.6. Tohumculuk Yetkilendirme Süreci	43
Diyagram 8.7. Bitki Çeşit Kayıt Süreci	44
Diyagram 8.8. Tohumluk Üretim Süreci	45
Diyagram 8.9. Kümes Hayvancılığı Sektörü Yatırım Süreci.....	50
Diyagram 8.10. Süt ve Besi Hayvancılığı Sektörü Yatırım Süreci	57
Diyagram 8.11. Su Ürünleri Yetiştiriciliği İçin Yatırım Süreci.....	58
Diyagram 8.12. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yatırımları Ön Etüt ve Ön İzin Süreci	60
Diyagram 8.13. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Proje Hazırlama ve Onay Süreci	62
Diyagram 8.14. Anonim Şirket Kurulum Aşamaları	67
Diyagram 8.15. Limited Şirket Kurulum Aşamaları	69
Diyagram 8.16. Kollektif ve Komandit Şirketlerin Kurulum Aşamaları	71
Diyagram 8.17. Kooperatif Kurulum Aşamaları.....	72
Diyagram 8.18. Hazine Taşınmazlarının Teşvik Yoluyla Tahsisi Süreci	75
Diyagram 8.19. Orman Arazilerinin Tahsisi Süreci	82
Diyagram 8.20. Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği İzin Süreci	85
Diyagram 8.21. Tarım Arazilerinin Tahsis Süreci (Tarım Dışı Kullanım İzni Süreci)	91
Diyagram 8.22. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin Başvuru ve Onay Süreci.....	97
Diyagram 8.23. ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Projelerin PTD/ÇED Süreci.....	102
Diyagram 8.24. ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Projelerin ÇED Süreci	104
Diyagram 8.25. ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 Listesinde Yer Almayan Projelerin ÇED Kapsam Dışı/Muafiyet Süreci.....	106
Diyagram 8.26. Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü veya Belediye Nezdinde Yürütülen İmar Planı Süreci.....	108
Diyagram 8.27. Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Alınması Süreçleri	112
Diyagram 8.28. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci	118
Diyagram 8.29. Geçiş Yolu İzin Belgesi Alınması Süreci	125
Diyagram 8.30. Kapasite Raporu Alınması Süreci	127
Diyagram 8.31. Sanayi Sicil Belgesi Alınması Süreci	130
Diyagram 8.32. Çevre İzin ve Lisans Süreci	132
Diyagram 8.33. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Proje Başvuru ve Onay Süreci	140

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 8.1. Tarım ve Hayvancılık Sektörü Yatırım Türleri.....	15
Şekil 8.2. Tarla Bitkileri - Sebze ve Meyve Sektörü Genel Yatırım Adımları	18
Şekil 8.3. Kümes Hayvancılığı Sektörü Genel Yatırım Adımları	20
Şekil 8.4. Süt ve Besi Hayvancılığı Sektörü Genel Yatırım Adımları	22
Şekil 8.5. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Sektörü Genel Yatırım Adımları	24
Şekil 8.6. Tohumculuk Sektöründe Faaliyet Alanları.....	39
Şekil 8.7. Kuruluşlarına Göre Şirket Türleri	67
Şekil 8.8. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Kapsamında Başvuru Yapılacak Yetkili İdareler ...	116
Şekil 8.9. Geçiş Yolu izin Belgesi Alınması Kapsamında Başvuru Yapılacak Yetkili İdareler	122

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BÜGEM	: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇKS	: Çiftçi Kayıt Sistemi
DSİ	: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
HKT	: Halkın Katılım Toplantısı
KDV	: Katma Değer Vergisi
KKYDP	: Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
KSK	: Kontrol Sertifikasyon Kuruluşu
OFİS	: Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
ÖKS	: Örtü Altı Kayıt Sistemi
PROJE	: Sektörel Yatırım Yol Haritaları Raporu'nun Hazırlanması Projesi
PTD	: Proje Tanıtım Dosyası
TARSİM	: Tarım Sigortaları Havuzu
TDİOSB	: Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
TKDK	: Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TTSMM	: Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü

SEKTÖR DİYAGRAMLARINDA KULLANILAN ŞEKİLLER

<p>Başlangıç / Bitiş İşareti</p> 	<p>Bu şekil, işlemlerde ilk ve son adımı belirtmek için kullanılmıştır.</p>
<p>İşlem</p> 	<p>Bu şekil, işlemlere yönelik genel bilgilendirme amaçlı kullanılmıştır.</p>
<p>Karar</p> 	<p>Bu şekil, bir kararın sonucunun bir sonraki adımı belirlediği noktayı belirtir. Birden fazla sonuç olabilir, ancak genellikle evet ve hayır sonuçları vardır. Karar gerektiren adımlarda bu şekil kullanılmıştır.</p>
<p>Alt İşlem</p> 	<p>Bu şekil, diyagramın çok uzun ve karmaşık olduğu aşamalarda devam eden alt adımların gösteriminde kullanılmıştır.</p>
<p>Belge</p> 	<p>Bu şekil, bir belgeyle sonuçlanan adımı göstermek için kullanılmıştır.</p>
<p>Sayfa İçi Başvuru</p> 	<p>Bu şekil, ilişkili kutucuğa ait başka bir tablo ve diyagram olduğunu gösterir. T ile başlayan işaret tabloya, D ile başlayan işaret diyagrama ve Ş ile başlayan işaret şekle yönlendirir.</p>

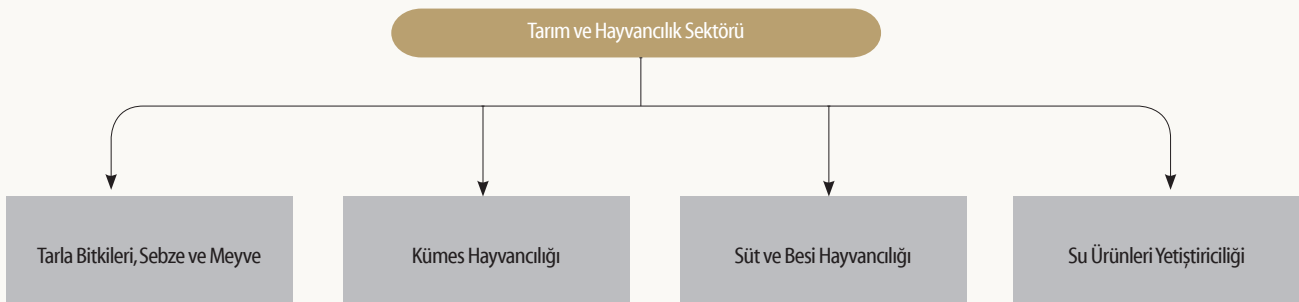
Not: Sektörel Yatırım Yol Haritaları Raporu'nun Hazırlanması Projesi kapsamında sektör diyagramlarının oluşturulması amacıyla uluslararası standartlara uygun şekilde temel akış çizelgeleri kullanılmıştır. Akış çizelgelerinde kullanılan her bir şekil, işlemdeki farklı türde bir adımı temsil etmektedir. Sektör diyagramlarında kullanılan şekiller ve temsil ettikleri adımlar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

1. TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ

Tarım ve hayvancılık sektörüne ait yatırımlar; tarla bitkileri, meyve ve sebze, kümes hayvancılığı, süt ve besi hayvancılığı ile su ürünleri yetiştiriciliği olmak üzere 4 alt başlıkta ele alınmaktadır (Şekil 8.1).

Şekil 8.1. Tarım ve Hayvancılık Sektörü Yatırım Türleri

1.1. Sektördeki Projelerin Tanımlanması

Tarımsal üretim kaynakları, bitkisel ve hayvansal olmak üzere iki alandan oluşmaktadır. Tarım ve hayvancılık sektörünün alt sektörlerini oluşturan tarla bitkileri, sebze ve meyve, kümes hayvancılığı, süt ve besi hayvancılığı ile su ürünleri yetiştiriciliği yatırımları aşağıda tanımlanmıştır.

1.1.1. Tarla Bitkileri - Sebze ve Meyve

Tarla bitkileri - sebze ve meyve üretimi, bitkisel üretim kaynaklarının en başında yer almaktadır. Her türlü üretim, yetiştirme, işleme ve pazarlama faaliyetleri bu alt sektör içerisinde ele alınmaktadır.

Tarımsal üretimin iç ve dış talebe uygun bir şekilde geliştirilmesi, doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, gıda güvencesi ve güvenliğinin güçlendirilmesi, üretici örgütlerinin geliştirilmesi, tarımsal piyasaların güçlendirilmesi, kırsal kalkınmanın sağlanması tarım sektörünün en önemli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu hedefler doğrultusunda tarla bitkileri -sebze ve meyve üretim faaliyetleri kapsamında ele alınan uygulamalar 3 grupta incelenmektedir:

- İyi tarım uygulamaları
- Organik tarım
- Örtü altı yetiştiriciliği

1.1.2. Kumes Hayvancılığı

Kumes hayvancılığı; hayvan ve hayvansal ürün elde etmek üzere, kumes hayvanlarının yetiştirilmesi, beslenmesi, ıslahı, barındırılması vb. işleri içeren alt sektördür. Kumes hayvancılığı yetiştirme sektörü kapsamında yer alan tesisler iki grupta incelenmektedir:

- Kanatlı yetiştirme tesisleri
- Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler.

1.1.3. Süt ve Besi Hayvancılığı

Süt ve besi hayvancılığı; hayvan ve hayvansal ürün elde etmek üzere küçükbaş ve büyükbaş hayvanların yetiştirilmesi, beslenmesi, ıslahı, barındırılması vb. işleri içeren alt sektördür. Süt ve besi hayvancılığı yetiştirme sektörü kapsamında yer alan tesisler 4 grupta ele alınmaktadır:

- Büyükbaş hayvan yetiştirme tesisleri (süt inekleri, buzağılar ve et danaları yetiştirilen tesisler)
- Küçükbaş hayvan yetiştirme tesisleri (koyun ve keçi yetiştirilen tesisler)
- Büyükbaş ve küçükbaş hayvan birlikte yetiştirme tesisleri (büyükbaş ve küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirildiği çiftlikler)
- Domuz besi tesisleri (sütten kesilmiş domuz yavrularının büyütüldüğü tesisler)

1.1.4. Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Su ürünleri yetiştiriciliği, yetiştiricilik tesislerinde entansif, yarı entansif veya ekstansif şartlarda yapılan, su ürünlerini üretme veya büyütme (besicilik) faaliyetlerini içeren alt sektördür.

Su ürünleri yetiştiriciliği balık, yumuşakça, kabuklu, eklem bacaklılar ile sucul bitkilerin yetiştiriciliğini kapsamaktadır. Su ürünleri yetiştiriciliği yatırımlarında üretilen ürünlere alabalık, çipura, kurbağa, levrek, midye, salyangoz, sazan, sülük, su bitkileri vb. örnek verilebilir.

Tarla bitkileri-sebze ve meyve, kumes hayvancılığı, süt ve besi hayvancılığı ile su ürünleri yetiştiriciliği alt sektörlerinin tasarım kriterleri, çalışma esasları, hijyen koşulları, uygulamaları ve denetlenmesi ilgili yönetmeliklerle düzenlenmekte olup söz konusu yatırımlar Tarım ve Orman Bakanlığı sorumluluğundadır.

1.2. Sektördeki Projelerin Aşamaları

Tarım ve hayvancılık sektörüne ait yatırımlar; yatırım öncesi, yatırım dönemi ve işletme dönemi olmak üzere 3 ayrı başlıkta tanımlanmıştır.

1.2.1. Tarla Bitkileri - Sebze ve Meyve

Tarla bitkileri-sebze ve meyve üretimine ait aşamalar yatırım öncesi, yatırım dönemi ve işletme dönemi olarak ayrı ayrı ele alınmış ve *Şekil 8.2*'de sunulmuştur.

Yatırım öncesi dönem:

- Tarla arazisinin mülkiyet durumunun belirlenmesi
- Uygulanacak tarım metodu için fizibilite çalışması

Yatırım dönemi / inşaat aşaması:

- Su, elektrik vb. bağlantı izni başvurularının yapılması ve izinlerinin alınması

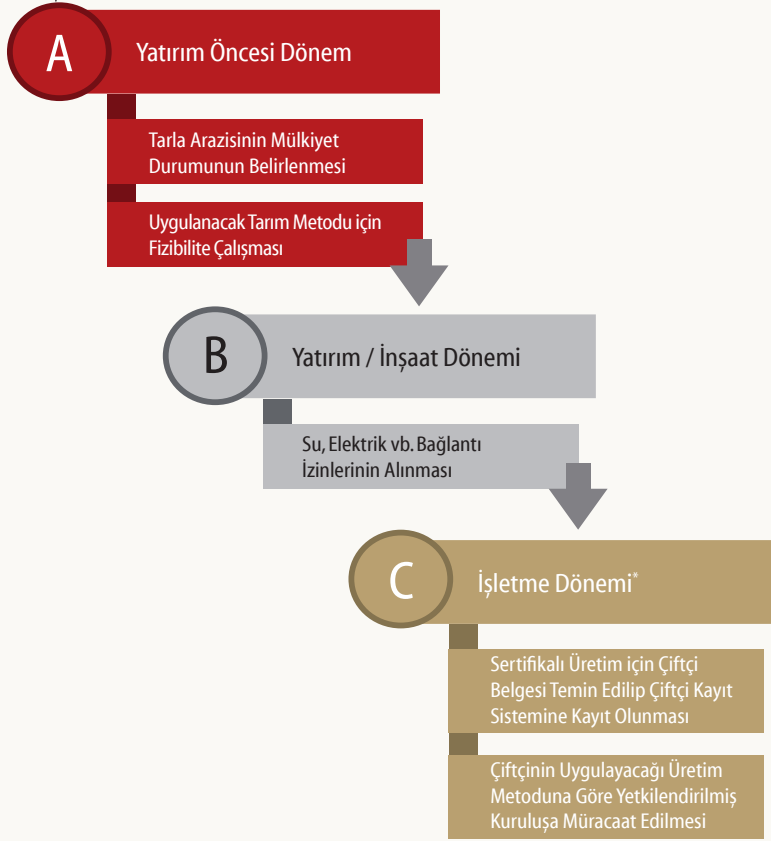
İşletme dönemi:

- Sertifikalı üretim için çiftçi belgesi temin edilip çiftçi kayıt sistemine (ÇKS) kayıt olunması
- Çiftçinin uygulayacağı üretim metoduna göre yetkilendirilmiş kuruluşa müracaat edilmesi

Şekil 8.2. Tarla Bitkileri - Sebze ve Meyve Sektörü Genel Yatırım Adımları

Tarla Bitkileri - Sebze ve Meyve Yatırımları

* Bu başlıkta yer alan süreçler yatırımın mevcudiyetini devam ettirmesi için zorunlu olan süreçlerle sınırlıdır.

1.2.2. KÜMES HAYVANCILIĞI

Kümes hayvancılığı alt sektörüne ait aşamalar yatırım öncesi, yatırım dönemi ve işletme dönemi olarak ayrı ayrı ele alınmış ve Şekil 8.3'te sunulmuştur.

Yatırım öncesi dönem:

- Fizibilite çalışmaları
- Şirket kuruluşu

Yatırım dönemi / İnşaat aşaması:

- Yer seçimi ve tahsisi
- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) kararının alınması
- Yapılması planlanan proje orman arazi sınırları içerisinde ise orman izninin alınması
- İmar durum belgesinin alınması
- Yapı ruhsatının alınması
- Su, elektrik vb. bağlantı izni başvurularının yapılması ve izinlerinin alınması

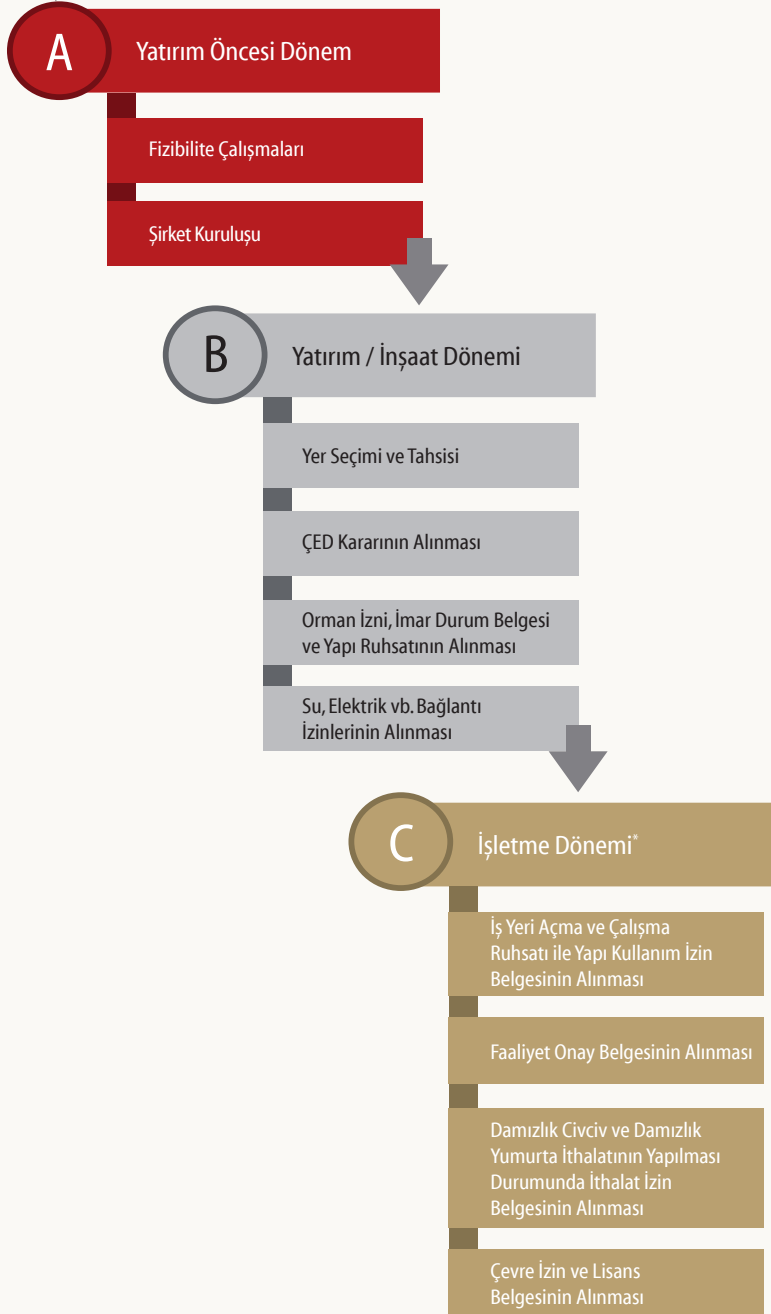
İşletme dönemi:

- İş yeri açma ve çalışma ruhsatının alınması
- Yapı kullanım izni belgesinin alınması
- Faaliyet onay belgesinin alınması
- Çevre izin ve lisans belgesinin temin edilmesi

Şekil 8.3. Kümes Hayvancılığı Sektörü Genel Yatırım Adımları

Kümes Hayvancılığı Yatırımları

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi

* Bu başlıkta yer alan süreçler yatırımın mevcudiyetini devam ettirmesi için zorunlu olan süreçlerle sınırlıdır.

1.2.3. Süt ve Besi Hayvancılığı

Süt ve besi hayvancılığı alt sektörüne ait aşamalar yatırım öncesi, yatırım dönemi ve işletme dönemi olarak ayrı ayrı ele alınmış ve Şekil 8.4'te sunulmuştur.

Yatırım öncesi dönem:

- Fizibilite çalışmaları
- Şirket kuruluşu

Yatırım dönemi / İnşaat aşaması:

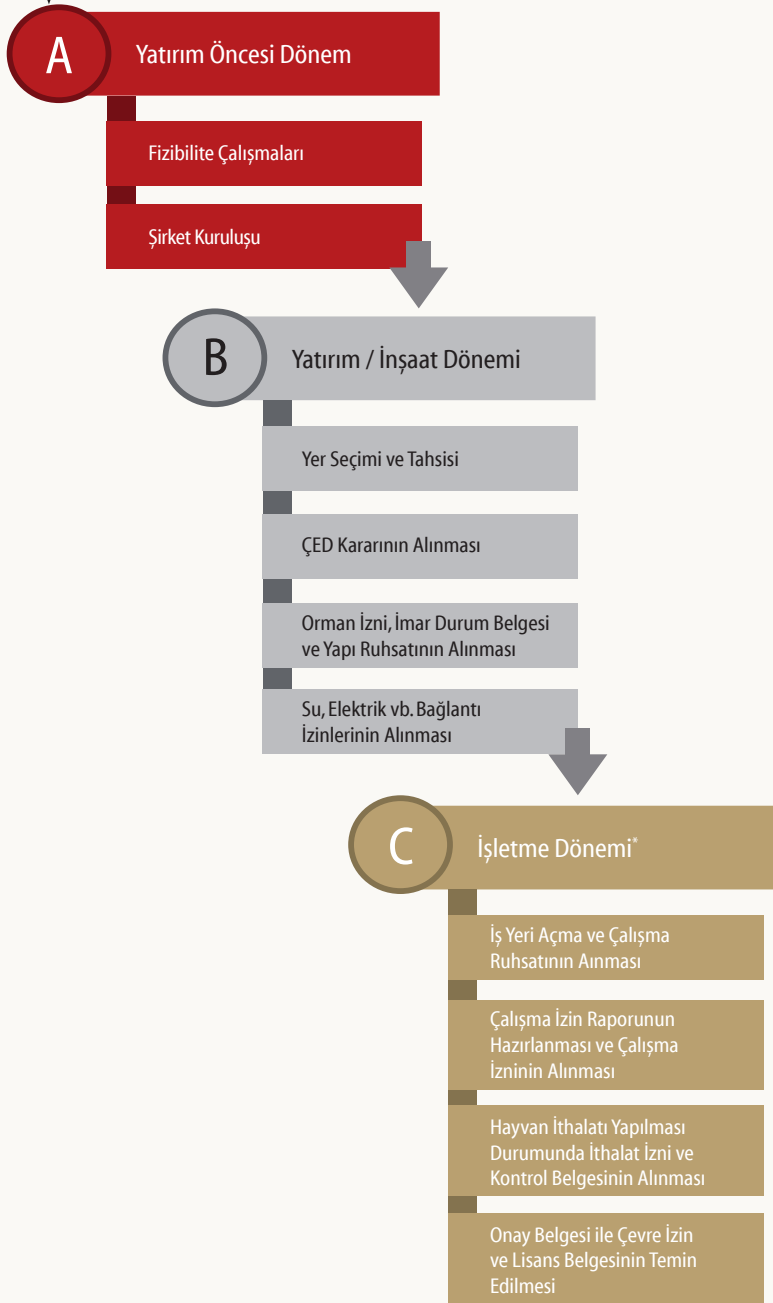
- Yer seçimi ve tahsisi
- ÇED kararının alınması
- Yapılması planlanan proje orman arazi sınırları içerisinde ise orman izninin alınması
- İmar durum belgesinin alınması
- Yapı ruhsatının alınması
- Su, elektrik vb. bağlantı izni başvurularının yapılması ve izinlerinin alınması

İşletme dönemi:

- İş yeri açma ve çalışma ruhsatının alınması
- Yapı kullanım izni belgesinin alınması
- Hayvan ithalatı yapılması durumunda ithalat izni ve kontrol belgesinin alınması
- Çevre izin ve lisans belgesinin temin edilmesi

 Şekil 8.4. Süt ve Besi Hayvancılığı Sektörü Genel Yatırım Adımları

Süt ve Besi Hayvancılığı Yatırımları

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi

* Bu başlıkta yer alan süreçler yatırımın mevcudiyetini devam ettirmesi için zorunlu olan süreçlerle sınırlıdır.

1.2.4. Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Su ürünleri yetiştiriciliği alt sektörüne ait aşamalar yatırım öncesi, yatırım dönemi ve işletme dönemi olarak ayrı ayrı ele alınmış ve Şekil 8.5'te sunulmuştur.

Yatırım öncesi dönem:

- Fizibilite çalışmaları
- Şahsi başvuru ve/veya şirket başvurusu olacaksa şirketin kuruluşu

Yatırım dönemi / İnşaat aşaması:

- Yetiştiricilik yerinin belirlenmesi ve müracaat
- Uygunluk kontrolleri ve ilgili kurumların görüşlerinin alınması
- Ön izin alınması
- ÇED kararının alınması
- Proje onayının alınması
- Su ürünleri yetiştiriciliği için su/su alanı kiralaması
- Su, elektrik vb. bağlantı yapılarak yatırımın tamamlanması

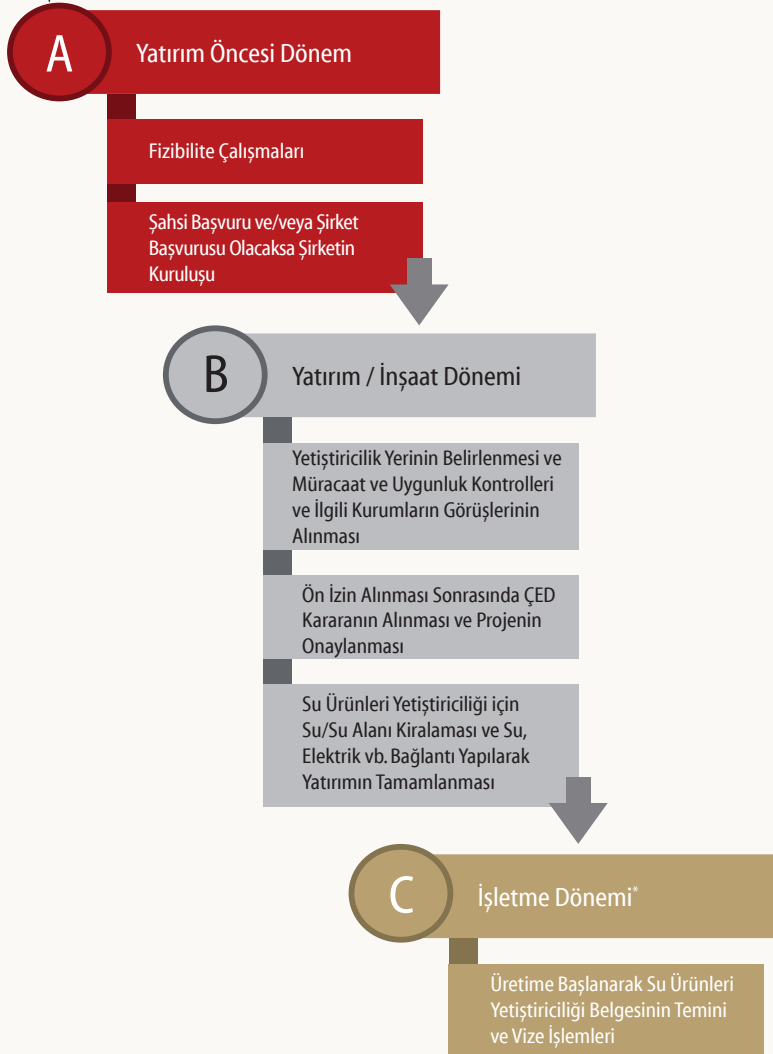
İşletme dönemi:

- Üretime başlanması
- Su ürünleri yetiştiriciliği belgesinin temini ve vize işlemleri

Şekil 8.5. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Sektörü Genel Yatırım Adımları

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yatırımları

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi

* Bu başlıkta yer alan süreçler yatırımın mevcudiyetini devam ettirmesi için zorunlu olan süreçlerle sınırlıdır.

2. SEKTÖREL YATIRIM SÜREÇLERİ

Tarım ve hayvancılık sektörü kapsamında yapılacak yatırımlarda, yatırımların hayata geçirilmesi için gerekli tüm bürokratik süreçler, izin ve onaylar için atılması gereken tüm adımlar, başvurulacak merci, yatırımcılardan istenen bilgi ve belgeler, işlem süreleri ve işlem ücretleri hakkında bilgiler her bir alt sektör için *Bölüm 2.1*'de tanımlanmıştır.

Tarım ve hayvancılık sektörünün alt sektörü olan tarla bitkileri - sebze ve meyve, kümes hayvancılığı, süt ve besi hayvancılığı ile su ürünleri yetiştiriciliğinde gerçekleştirilecek olan yatırımların ortak olan izin ve onay süreçleri ise *Bölüm 2.2*'de verilmiştir.

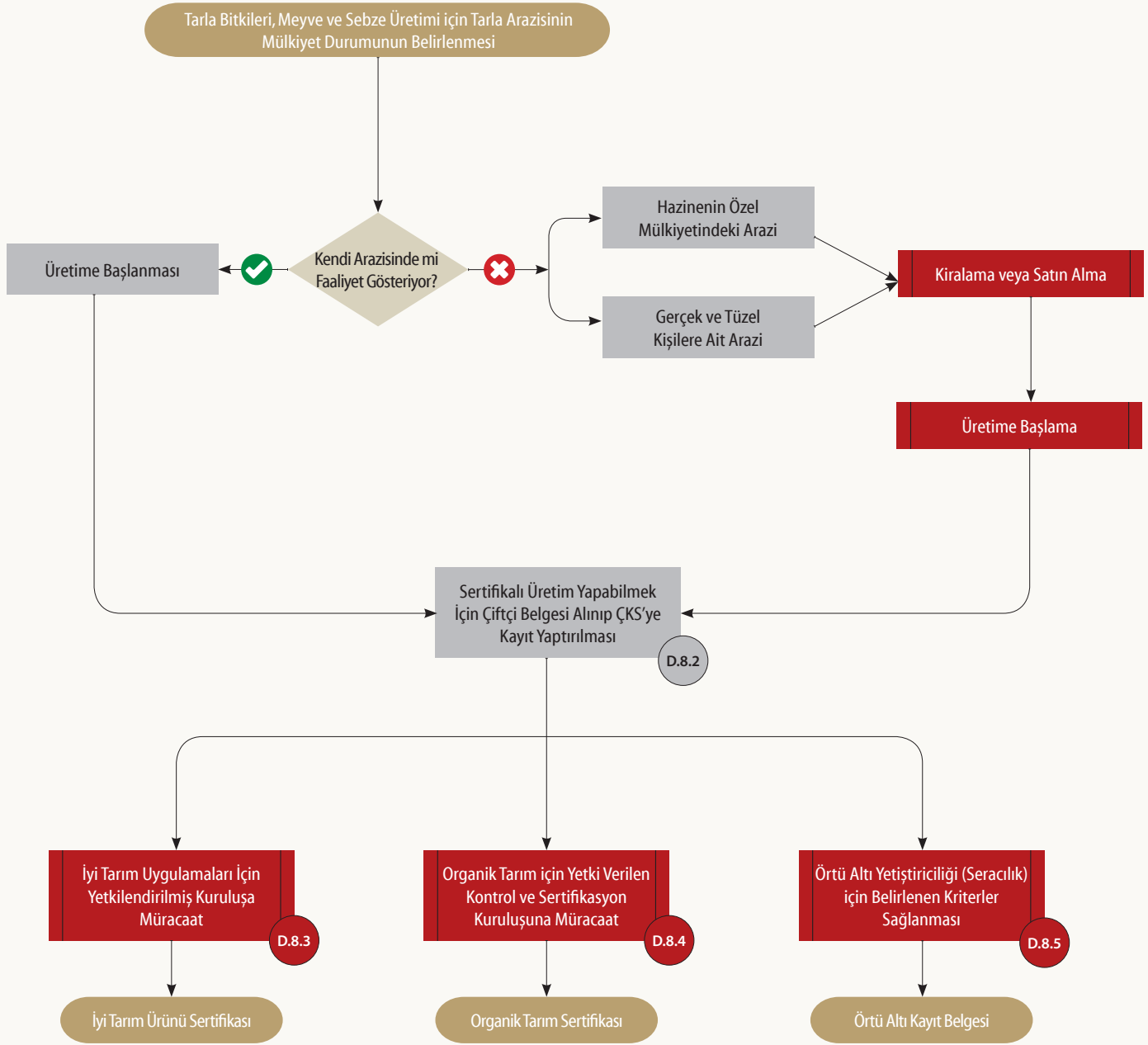
2.1. Sektör Bazında İzin ve Onay Süreçlerine Ait Adımlar

2.1.1. Tarla Bitkileri, Meyve ve Sebze

Tarla bitkileri ve meyve sebze yetiştiriciliği yapmak isteyen müteşebbisler; kendi arazisinde faaliyet gösterenler, kiraladığı arazide faaliyet gösterenler ve hissedar olduğu arazide faaliyet gösterenler olarak sınıflandırılmaktadır. Faaliyetin planlandığı arazilerde uygulanacak tarım metotlarına göre Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlardan belge sahibi olabilirler. Müteşebbisler üretim yaptıkları il veya ilçedeki Tarım ve Orman Müdürlükleri'ne yaptıkları müracaatlar ile faaliyet süreçlerini başlatabilirler. Tarla bitkileri, meyve sebze kapsamında üretim faaliyetleri için; iyi tarım uygulamaları, organik tarım ve örtü altı yetiştiricilik olmak üzere farklı bitkisel yetiştiricilik çeşitleri bulunmaktadır. Tarla bitkileri, meyve ve sebze üretimi izin ve onay süreci *Diyagram 8.1*'de verilmiştir.

Diyagram 8.1. Tarla Bitkileri-Meyve ve Sebze Üretimi İzin ve Onay Süreci

ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemi

Tarla bitkileri - meyve ve sebze yetiştiriciliği yapmak isteyen müteşebbisler, faaliyet konularına göre devlet desteğinden faydalanmak ve üretimi gerçekleştirilen ürünlerin kayıt altına alınmasını sağlamak amacıyla üretimin gerçekleşeceği yerde bulunan İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne başvururlar.

Bitkisel üretim faaliyetlerinde bulunan tüzel kişiliği haiz üretici ve çiftçilerle başvuru tarihi itibarıyla 18 (on sekiz) yaşını doldurmuş ve/veya ergin gerçek kişi çiftçilere, üretim yapmaları ve bu üretimlerine ilişkin gerekli bilgileri Tarım ve Orman Bakanlığı'na beyan ederek çiftçi kayıt sistemine (ÇKS) dâhil olmaları şartıyla destekleme ödemeleri yapılır. Bitkisel üretim faaliyetlerinde bulunan ancak ÇKS'de yer almayan üretici ve çiftçiler destekleme ödemelerinden yararlanamazlar.

ÇKS'ye kayıtlı olanların ise her yıl kayıtlarını yenilemeleri gerekmektedir. Organik tarım, iyi tarım uygulamaları ve örtü altı yetiştiriciliği gibi üretim yollarında yatırım yapmak isteyen müteşebbislerin Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yetkilendirmiş olduğu kuruluşlardan sertifika alabilmek ve hibe ödemelerinden faydalanmak için çiftçi kaydını yaptırmaları gerekmektedir.

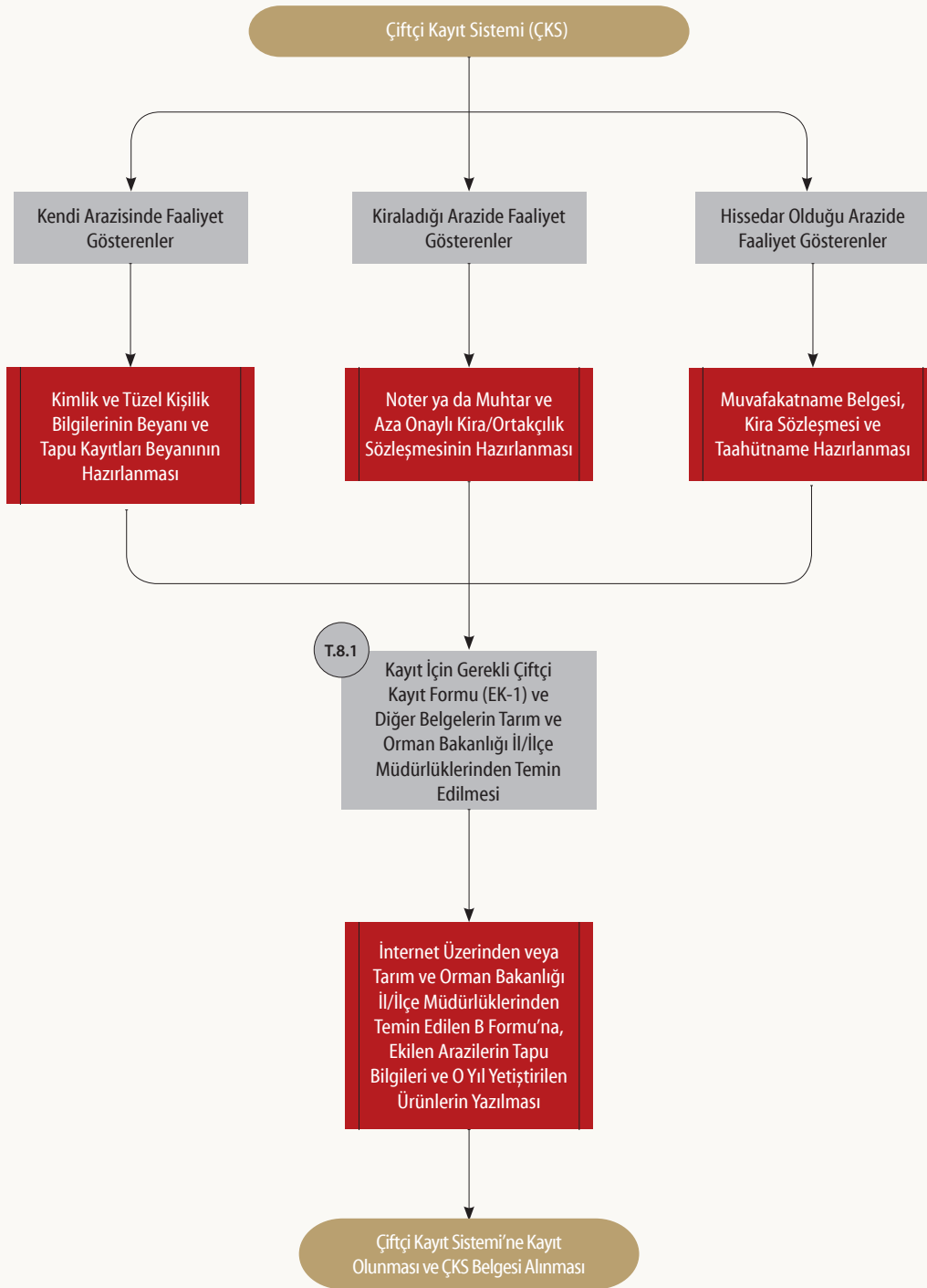
Diyagram 8.1' de verilen; ÇKS, iyi tarım uygulamaları, organik tarım uygulamaları ve örtü altı yetiştiriciliğine (seracılık) ilişkin detaylar aşağıda paylaşılmıştır.

2.1.1.1. Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) Kayıt Süreci

ÇKS'ye kaydolmak için öncelikli olarak kanunen bağlı bulunulan ziraat odasından çiftçi belgesi temin edilir. Daha sonra arazinin bulunduğu İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne başvurulur. Başvuru sırasında mülkiyeti kendisine ait olmayıp kullanım hakkı alınan araziler için kullanım hakkı belgesi (kira/ortakçılık sözleşmesi, muvafakatname, taahhütname vb.) ibraz edilir. Çiftçilerden çiftçi kayıt formlarında ve/veya sistemdeki ilgili alanlarda, kendilerine ve arazisini kullandığı kişilere ait kimlik ve tüzel kişilik bilgilerinin beyanları istenir. İl/ilçe müdürlüklerinden temin edilen B formu, üretici tarafından tapu bilgileri ve o sene yetiştirilecek ürünler doldurulmuş olarak B arazilerinin bulunduğu köy/mahalle muhtar ve azalarına imzalatılır. Birden fazla ilçe sınırı dâhilinde tarımsal faaliyet sürdüren çiftçiler ÇKS'ye kayıt olmak için başvurularını tarım arazisinin bulunduğu yerleşim birimlerinden herhangi birinin bulunduğu ilçe müdürlüğüne, arazi merkez ilçede ise il müdürlüğüne yapabilir. Çiftçilerin başvuracağı il/ilçe müdürlüğü için ikamet şartı aranmamaktadır. Başvuru evraklarını tamamlayıp sistem üzerinden gerçekleştirilen kayıtlar sonucunda çiftçi kayıt belgesi almaya hak kazanılır. Çiftçi kayıt sistemi süreci *Diyagram 8.2'* de, sürece ait bilgiler ise *Tablo 8.1'* de verilmiştir.

Diyagram 8.2. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) Süreci

Tablo 8.1. Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıt Olma Süreci	
Kapsam		Açıklama / Süre / Bütçe	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun		- 27.05.2014 tarih ve 29012 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği - 06.06.2014 tarih 2014/1 Sayılı ÇKS Genelgesi - 25.04.2006 tarih ve 26149 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 5488 sayılı Tarım Kanunu	
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş		Çiftçinin arazisinin bulunduğu Tarım ve Orman Bakanlığı İl/İlçe Müdürlükleri	
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler		Çiftçi kayıt formu, B formu, kira/ortakçılık sözleşmesi, muvafakatname, taahhütname	
Çiftçi Kayıt Sistemi Kayıt Adımları	1. adım	-	ÇKS’ye kaydolmak veya kayıtları güncellemek için çiftçi kayıt formu (Ek-1) istenir.
	2. adım	-	Çiftçilerden çiftçi kayıt formlarında ve/veya sistemdeki ilgili alanlarda, kendilerine ve arazisini kullandığı kişilere ait kimlik ve tüzel kişilik bilgileri istenir.
	3. adım	-	Çiftçi kayıt formlarında veya sistemdeki ilgili alanlarda, kadastro geçmiş birimlerdeki tarım arazileri için tapu kayıtları beyanı istenir.
	4. adım	-	Kadastro geçmeyen araziler için köşe noktaları koordinat değerlerini içeren ÇKS Yönetmeliği ekindeki keşif raporu (Ek 2) istenir.
	5. adım	-	Tarım arazisinin mülkiyeti ve kullanımını gösterir belgeler istenir. Mülkiyeti kendine ait alanlar TAKBİS (Tapu Kadastro Bilgi Sistemi)’ten alınır. Mülkiyeti kendine ait olmayan alanlar için, kullanım hakkı alındığına dair belge istenir.
	6. adım	-	Vesayet altındaki kişiler için vesayete ilişkin mahkeme kararının onaylı sureti istenir. Vesayet altındaki kişiler vasileri aracılığı ile başvurabilirler. Gerekli bilgiler vasi tarafından sağlanır ve dosya vesayet altındaki kişi adına açılır.
	7. adım	-	Düzenlenen kira/ortakçılık sözleşmesi, muvafakatname ile, taahhütnamelerin muhtar ve aza huzurunda imzalanmış ve muhtar tarafından onaylanmış olması gerekir.
	8. adım	30 gün	Başvuru yapılan alan için tarımsal sulamada elektrik kullanan çiftçilerden son bir ay içinde alınmış, abone numarasını gösterir belge istenir.
	9. adım	15 gün	Çiftçinin tek başına sahibi olduğu araziler hariç hissedar olduğu veya olmadığı ancak fiili kullanımında olan arazilere münhasır olmak üzere ÇKS kayıtları on beş gün süreyle Bakanlık web sitesinde yayımlanmak ve il/ilçe müdürlükleri ve muhtarlıklarda askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir.
İşlem Süresi		ÇKS başvuruları bir önceki yılın eylül ayının 1’inden başlayıp sonraki yılın haziran ayının 30’una kadar devam eder.	
İşlem Ücreti		<p>ÇKS işlem ücretleri Tarım ve Orman Bakanlığı Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından her yıl güncellenmektedir. Ücret, İl Müdürlükleri Döner Sermaye İşletmelerine yatırılmaktadır 2022 birim fiyat listesi: ÇKS’ye müracaatlarda ve güncellemelerde (tabii afetler hariç) bir sefere mahsus alınacak ücret (KDV dâhil):</p> <p>a. 1-10 dekara kadar (10 dekar dâhil) 6,00 TL b. 11-50 dekara kadar (10 dekar üzeri 50 dekar dâhil) 13,00 TL c. 51-100 dekara kadar (50 dekar üzeri 100 dekar dâhil) 20,00 TL d. 100 dekar üzeri 26,00 TL</p> <p>ÇKS belgesi (belge başına onaylı) 6,00 TL’dir.</p>	

2.1.1.2. İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalandırılması

İyi tarım uygulamaları; çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılan tarımsal üretim şeklidir.

Tarımsal üretimin her aşamasının (yapılan faaliyetlerin, gerçekleştirilen işlerin) kaydının tutulması yani üretim sürecinin başından sonuna kadar kaydedilmesi gerekmektedir.

İyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip ürünün kimyasal, fiziksel ve mikrobiyolojik kalıntılar içermediği, üretimi sırasında insan, işçi ve diğer canlıların olumsuz etkilenmediği; çevreyi kirletmeden, doğal dengeye zarar vermeden üretilip tüketildiği ülkelerin tarımsal mevzuatına uygun olarak üretildiği anlaşılır.

İyi tarım uygulamaları Tarım ve Orman Bakanlığı'nca belirlenen uygunluk kriterleri ve kontrol noktaları doğrultusunda gerçekleştirilir.

Kontrol ve sertifikasyon işlemleri Bakanlık'ça veya Bakanlığın yetkilendirdiği kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarınca yapılır. Bu kuruluşlar TS EN ISO/IEC 17065 veya eş değeri uluslararası standartlara göre kontrol ve sertifikasyon faaliyetinde bulunurlar. Kontrol işlemleri kontrolör ve sertifikasyon işlemleri sertifikeler tarafından gerçekleştirilir.

İyi tarım uygulamaları yapmaya karar verdikten sonra yapılacak ilk iş, iyi tarım uygulamaları konusunda yetkilendirilmiş kuruluşlara başvurarak üretim sürecinin kayıt altına alınmasını sağlamaktır.

Üretim sırasında yapılan bütün işlemler çiftçiler tarafından kayıt altına alınmalı ve daha sonra yapılacak kontroller için saklı tutulmalıdır. Bu kayıtlarda ürün çeşidi, ürünün bulunduğu coğrafi bölge, gübre uygulama zamanı, uygulama nedeni, kullanılan kimyasalın ticaret ismi ve miktarı, uygulama aleti, operatörün ismi, uygulama zamanından kaç gün sonra hasat yapılması gerektiği, sulama zamanı, yöntemi ve miktarı yer almalıdır.

Üretimde dikkat edilecek hususlar aşağıda verilmiştir:

- Toprağın işlenmesinde, erozyonu azaltacak ve toprağın fiziksel yapısını koruyacak teknikler kullanılmalıdır.
- Seçilen çeşitler virüsten ari, hastalık ve zararlılara karşı dayanıklı olmalıdır.
- Sertifikalı/standart tohum, fide veya fidan kullanılmalıdır.
- Uygun zamanda ve miktarda gübre kullanımı için toprak analizleri yılda en az bir defa, yaprak analizleri ihtiyaç duyulduğunda yaptırılmalıdır. Gübreleme, toprak yapısına göre hangi gübrenin uygun olduğu belirlendikten sonra bitkinin ihtiyaç duyduğu miktarda ve zamanda yapılmalıdır.

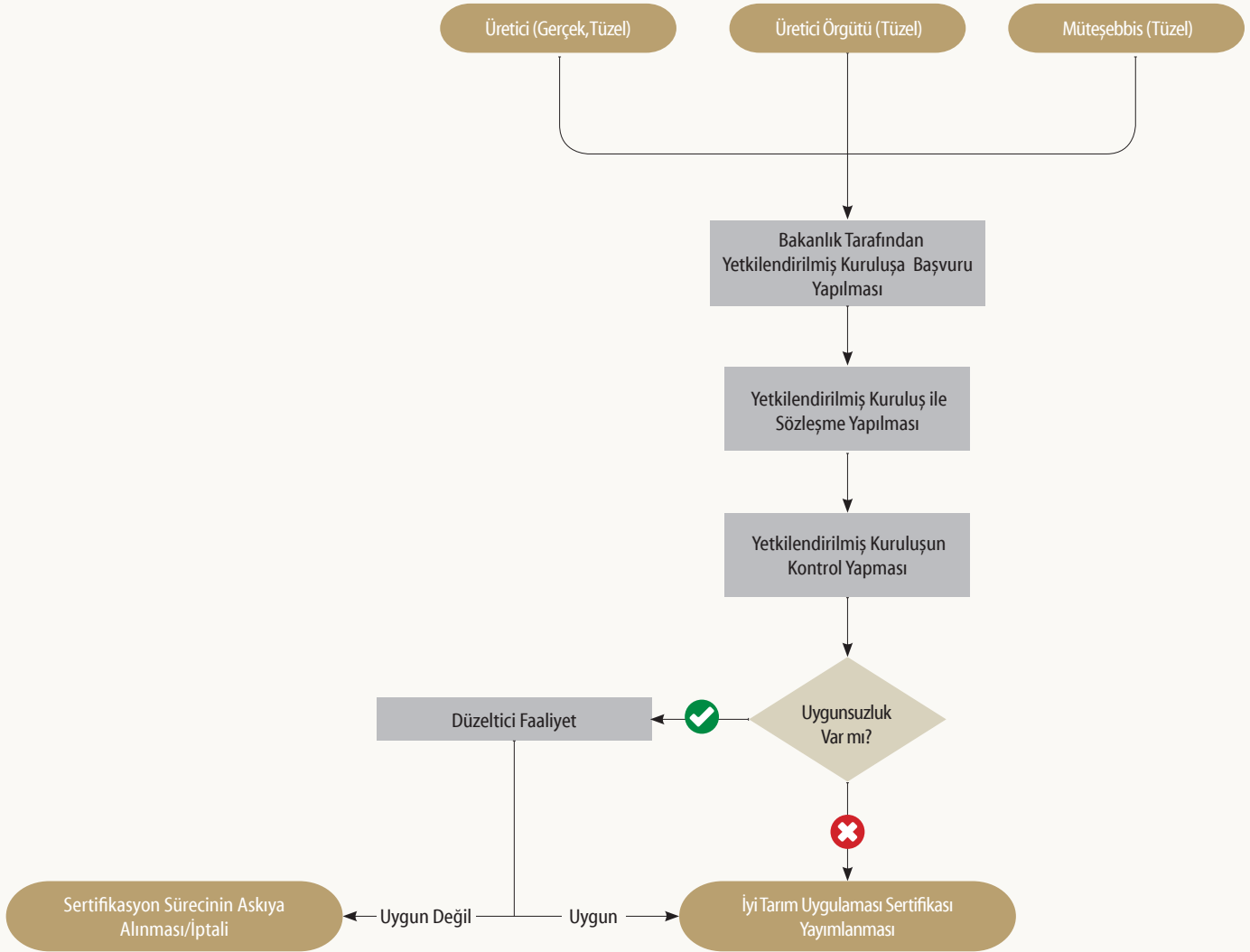
- Sulama, gübreleme, ilaçlama, pestisit kullanımı ve diğer bütün uygulamalarla ilgili işlemler kayıt altına alınmalıdır.
- Su kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirecek ve bitkinin ihtiyaç duyacağı suyu temin edebilecek sulama sistemleri kurulmalıdır. Sulama için asla atık su (kanalizasyon suyu) kullanılmamalıdır. Risk değerlendirme esaslarına bakılarak sulama suyu kaynağı yılda en az bir kez mikrobiyal, kimyasal ve mineral kirleticiler bakımından analiz ettirilmelidir.
- Hastalık ve zararlılarla mücadelede Entegre Mücadele Teknik Talimatları doğrultusunda öncelikle kültürel tedbirler, mekanik mücadele, biyolojik mücadele veya biyoteknik yöntemler uygulanmalıdır. Son çare olarak kimyasal mücadele yapılmalıdır.
- Bütün pestisit uygulamaları ile ilgili kayıtlar tutulmalıdır. Pestisit kalıntı analizlerinin sıklığı risk değerlendirmelerine göre belirlenmelidir. Maksimum kalıntı limitlerinin aşılması durumunda ise bir acil eylem planı mevcut olmalıdır.
- Hasat hijyenik koşullarda yapılmalıdır.
- Tarım işletmesindeki bütün olası atık ürünler (kâğıt, karton, plastik, ürün kalıntısı, yağ, kaya yünü vb.) ile muhtemel kirlilik kaynakları (kimyasallar, yağ, yakıt, ses, ışık kalıntı, paketlenme evinden çıkan akıntılar) belirtilmelidir.
- Tarımsal kimyasalları kullanan, taşıyan ve uygulayan işçilere bu konuda eğitim verilmeli; işletmede ilk yardım eğitimi alan kişiler bulunmalıdır.

Üretilen tarımsal ürünler, kontrol edilerek sertifikalandırılır. İyi tarım uygulamaları; üretici, üretici örgütü veya müteşebbis ile Kontrol Sertifikasyon Kuruluşu (KSK) arasında tarafların sorumlulukları, hakları ve anlaşmazlıklarını düzenleyen sözleşme doğrultusunda yürütülür.

Tarımsal ürünlerin kontrol ve sertifikasyonu, bireysel sertifikasyon ve grup sertifikasyonu olmak üzere 2 (iki) şekilde yapılır. Bireysel sertifikasyon gerçek veya tüzel kişilerin kendi tasarrufu altındaki alanlarda ürettikleri ürünlerin kendi adlarına sertifikalandırılması, grup sertifikasyonu ise üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen üreticilerin ürettiği ürünlerin üretici örgütü veya müteşebbis adına sertifikalandırılmasıdır. İyi tarım uygulamaları sertifikasyon süreci *Diyagram 8.3*'te sunulmuştur.

Diyagram 8.3. İyi Tarım Uygulamaları Sertifikasyon Süreci

Evet

Hayır

2.1.1.3. Organik Tarım Sertifikalandırılması

Organik tarım, insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen ve üretimde kimyasal girdi kullanılmadan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı tarımsal üretim biçimidir. Organik tarımda ürün yetiştirilmesi, toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama, taşıma ile ürünün tüketiciye ulaşmasına kadar olan diğer tüm işlemlerde, sadece organik tarım mevzuatının izin verdiği girdiler kullanılmaktadır. Organik ürünlerdeki organik tarım logosu, insan ve çevre sağlığını koruyan üretim tekniklerin kullanıldığının garantisidir.

Ülkemizde organik tarım faaliyetleri, 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı’nca organik tarım için yetki verilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarıyla yapılan sözleşmeye dayalı olarak yürütülmektedir.

Organik tarıma başlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

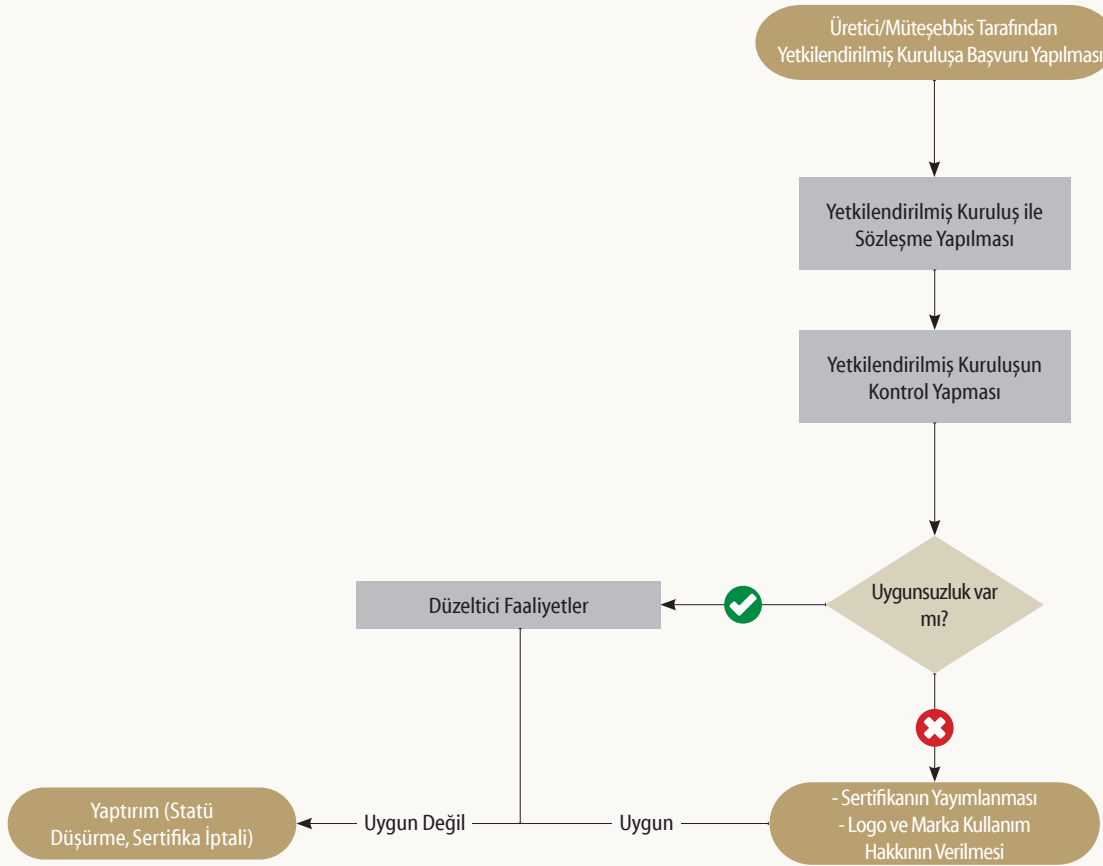
- a. Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen ve faaliyet alanına göre bakanlığın ilgili kayıt sistemine kayıtlı olan müteşebbis aşağıda yer alan bilgi ve belgeler ile kontrol ve sertifikasyon kuruluşuna başvurur.
 1. Müteşebbisin adı, adresi, kimlik numarası ve varsa vergi numarası, yabancı gerçek kişilerde ise yabancı kimlik numarasını içeren kimlik bilgi ve belgeleri
 2. İşletmenin yeri ve konumuna dair bilgiler
 3. Gıda işletmeleri için 17.12.2011 tarih ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik hükümleri gereğince işletme kayıt belgesi veya işletme onay belgesi
 4. Yem işletmeleri için 27.12.2011 tarih ve 28155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yem Hijyeni Yönetmeliği gereğince işletme kayıt belgesi veya işletme onay belgesi
 5. Su ürünleri yetiştiriciliği için su ürünleri yetiştiricilik belgesi ve/veya su ürünleri kuluçkahane belgesi
- b. Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen müteşebbis, başvurduğu yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapar. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini bireysel olarak yapabildiği gibi üretici grubu ile de yapabilir. Üretici grubu, organik tarım faaliyetini tüzel kişilik altında yapabilir. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini üretici grubu ile yapıyorsa her bir üretici ile sözleşme imzalamak zorundadır. Bu durumda müteşebbis, üretici grubu adına yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapar. Üretici grubu içinde yer alan çiftçiler, müteşebbis olarak değerlendirilir ve kendilerine bir kod verilerek kayıt altına alınır. Müteşebbis; aracı tüccar, depolama, işleme ve benzeri fason hizmetleri yaptırdığı gerçek veya tüzel kişiler ile de sözleşme yapar. Fason üretim yapan işletmeler de organik tarım kontrol sistemine dâhildir.

- c. Yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme imzalamış olan orman ve doğal alanlardan ürün toplayacak müteşebbis, ürün toplamadan önce bu alanların mülkiyetinin veya kullanma hakkının ait olduğu makamdan yazılı izin alır.
- ç. Su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis, Bakanlık'tan yetiştiricilik için izin alır. Bakanlık'tan yetiştiricilik izni alan müteşebbisler organik su ürünleri üretimi yapabilirler. Organik su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis, kamuya ait alanda üretim yapacaksa ilgili kurumdan alınacak yazılı izin ile yetkilendirilmiş kuruluşa başvurarak sözleşme imzalar.
- d. Yetkilendirilmiş kuruluş her bir üretim aşaması için ayrı ayrı sözleşme yapabileceği gibi, her faaliyeti ayrı ayrı belirtmek kaydıyla tek bir sözleşme de yapabilir. Yetkilendirilmiş kuruluş müteşebbise ister bağımsız ister üretici grubu dâhilinde olmak üzere Bakanlık'ça hazırlanacak ve yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirilecek kodlama sistemine göre bir kod numarası verir.

Organik tarım için sertifikasyon süreci *Diyagram 8.4*'te verilmiştir.

Diyagram 8.4. Organik Tarım Sertifikasyon Süreci

2.1.1.4. Örtü Altı Yetiştiriciliği (Seracılık)

Sezonu dışında ve yıl boyu üretim yapılmasını teminen, ekilen ürünlerin iklim ve olumsuz etkenlerden korunması için pek çok tarım tekniğinin kullanarak, üretim yapılacak olan alanın plastik, cam vb. ile kapatılarak tarım yapılmasına örtü altı tarım adı verilmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı'nca örtü altı üretim alanlarının ve üretim miktarının kayıt altına alınması için örtü altı kayıt sistemi (ÖKS) oluşturulmuştur. Örtü Altı Kayıt Sistemi Yönetmeliği hükümlerince üreticinin takip edeceği aşamalar ve talep edilen belgeler ayrı ayrı belirtilmiştir.

Yönetmelik'te belirtilen belgelerle birlikte örtü altı tarımsal faaliyet gösteren işletmenin bulunduğu il ya da ilçe müdürlüklerine başvuru yapması gerekmektedir. Ayrıca üreticilere Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yetki verilmesi hâlinde mobil uygulama ya da e-devlet üzerinden de kayıt yapılabilmektedir.

Örtü Altı Üretime Yönelik Verilen Destekler

Yatırım Aşamasında Verilen Destekler:

- Yatırım ve işletme kredileri: Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, kontrollü örtü altı üretim koşullarına sahip en az bir dekar büyüklüğündeki seralarda Örtü Altı Kayıt Sistemi Yönetmeliği'ne uygun olarak yetiştiricilik yaptığı tespit edilen ve kayıt altına alınan üreticilere, Ziraat Bankası AŞ veya Tarım Kredi Kooperatifleri'nce 25 milyon TL üst limite kadar seracılık yatırımlarında yatırım ve işletme kredilerinde %50; jeotermal, yenilenebilir, atık enerji kullanımına yönelik seracılık yatırımlarında yatırım ve işletme kredilerinde %70 faiz indirimi yapılmak suretiyle kredi kullandırılmaktadır.
- Ekonomik yatırımlar: Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında tarımsal ürünlerin üretilmesine yönelik iklimlendirme, sulama ve gübreleme sistemli, modern yeni sera yapımı ve ayrıca mevcut seralar için teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon konularında; iklimlendirme, sulama ve gübreleme sistemi ile yenilenebilir enerji kullanımına yönelik başvurulara hibe desteği verilmektedir.
- Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 14. Etap Uygulama Rehberi kapsamında, 3 dekardan küçük olmamak üzere yapılan yeni sera projelerinde 3.000.000 TL, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon sera projelerinde ise 1.500.000 TL üst limite kadar (KDV hariç) %50 hibe desteği sağlanabilmektedir.
- 28 Temmuz 2020 tarihli ve 31199 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 01.01.2021-31.12.2025 tarihleri arasında tarıma dayalı ekonomik ve kırsal ekonomik altyapı faaliyetlerine yönelik yatırımlar için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları içeren 2800 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'na istinaden Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 15. Etap'ın hazırlık çalışmaları devam etmektedir.
- Genç çiftçi projelerinin desteklenmesi: Bu program 20.000 nüfusun altındaki yerleşim birimlerinde ikamet eden 18-40 yaş arası genç çiftçileri kapsamakta olup yatırım konuları arasında kontrollü örtü altı yetiştiriciliğini de bulundurmaktadır. 2016 - 2018 yıllarını kapsayacak şekilde Üç (3) yıl, bu destek kapsamında kabul edilen başvurularda, hibe sözleşmesi imzalanarak belirlenen şartların gerçekleşmesine göre en fazla 30.000 TL'ye kadar hibe yoluyla destek verilmiştir.
- Mera alanlarının jeotermal ısıtım teknolojisi seralara tahsisi: Jeotermal kaynak ruhsat sahası içerisinde kalan mera, yaylak ve kışlaklarda kurulacak jeotermal kaynaklı teknolojik seralar ile bu alanların dışında bulunan jeotermal kaynağın, teknolojik seralara taşınması veya iletilmesi için ihtiyaç duyulan yerlerin zorunlu hâllerde tahsis amacı değişikliği yapılabilmektedir.
- Hazine arazileri kullanım izni: En az 10 milyon ABD doları karşılığı TL tutarında yatırım yapmayı ve yatırımın faaliyete geçmesinden itibaren en az on kişiye on yıl süreyle istihdam sağlamayı taahhüt eden yatırımcıya hazineye ait taşınmazların kullanma izni veya irtifak hakkı tesis edilebilmektedir.

- **Bölgesel yatırım teşvikleri:** Yatırım teşvik bölgelerine göre değişmekle birlikte 5 ile 40 dekar arasındaki seracılık yatırımları yatırım teşvikleri kapsamında; gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, vergi indirimi, sigorta primi desteği, yatırım yeri tahsisi ve faiz desteği gibi değişik kalemlerde desteklerden faydalanabilmektedirler.

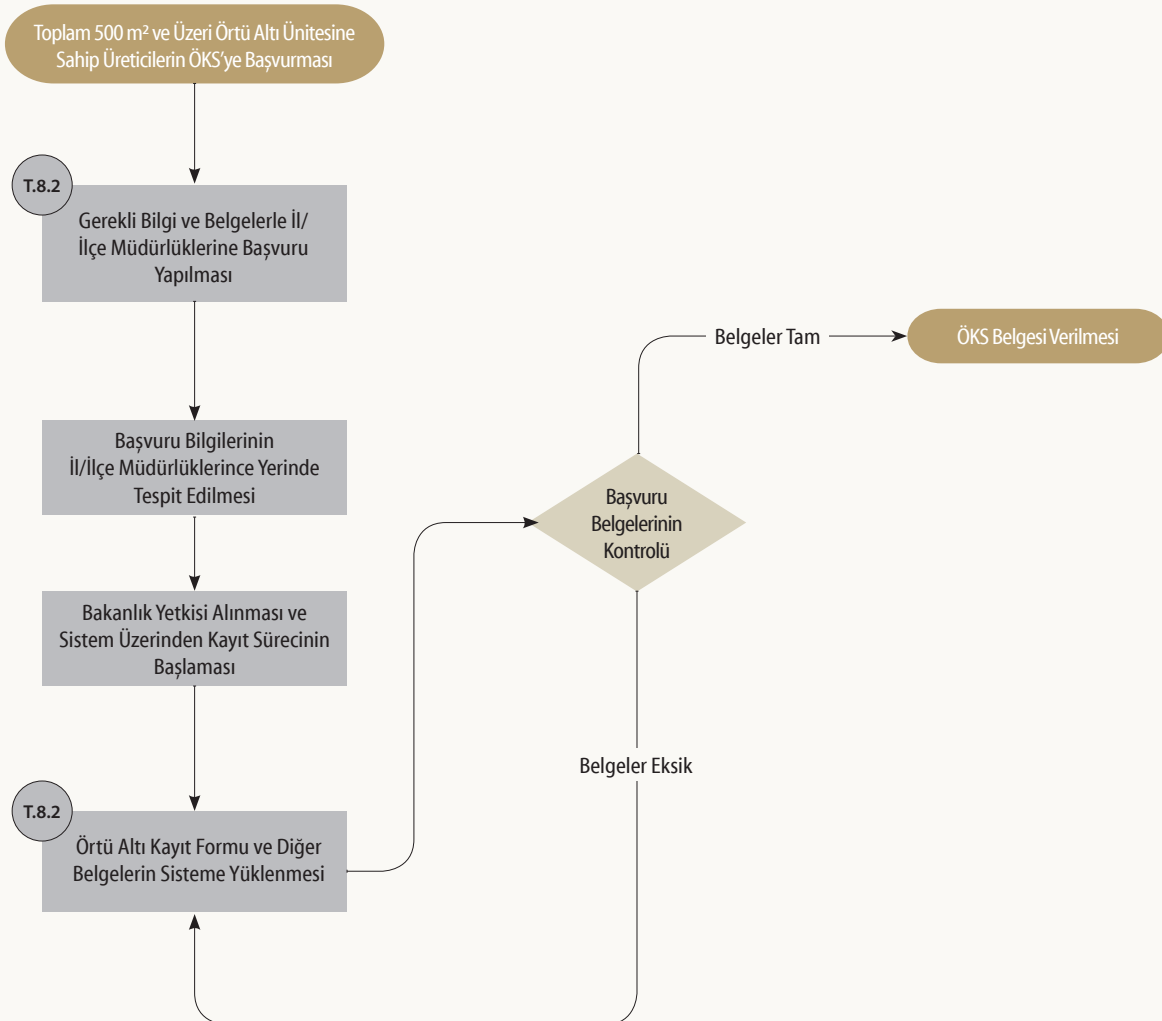
İşletme Aşamasında Verilen Destekler:

Örtü altı kayıt sistemine kayıt yaptıran üreticiler TARSİM, bombus arısı, biyolojik ve biyoteknolojik mücadele desteklemelerinden, ayrıca sübvansiyonlu kredilerden faydalanabilmektedirler.

Örtü altı kayıt sistemi süreci *Diyagram 8.5*'te, sürece ait adımlar ise *Tablo 8.2*'de verilmiştir.

Diyagram 8.5. Örtü Altı Kayıt Sistemi (ÖKS) Süreci

Tablo 8.2. Örtü Altı Kayıt Sistemi Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: Örtü Altı Kayıt Sistemine Kayıt Olma Süreci	
Kapsam		Açıklama / Süre / Bütçe	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun		25.06.2014 tarih 29041 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Örtü Altı Kayıt Sistemi Yönetmeliği	
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş		Tarım ve Orman Bakanlığı İl/İlçe Müdürlükleri ile Bakanlık tarafından ÖKS (örtü altı kayıt sistemi) kayıtlarının yapılması ve/veya güncellenmesi amacıyla çiftçilere elektronik ortamda başvuru yapma yetkisi verilebilir.	
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler		<ul style="list-style-type: none"> - Örtü altı kayıt sistemi üretici kayıt formu - Örtü altı kayıt sistemi ürün güncelleme formu (kaydını güncelleyecekler için) - Taahhütname-1, Taahhütname-2 - Kira sözleşmesi, mahalle statüsü kazanan köy tüzel Kişiliği arazileri kira sözleşmesi - Muvafakatname - Keşif raporu 	
Örtü Altı Kayıt Sistemi Adımları	1. adım	Üreticilerden ÖKS üretici kayıt formlarında ve/veya sistemdeki ilgili alanlarda, kendilerine ve varsa arazisini ve/veya örtü altı işletmesini kullandığı kişilere ait kimlik ve tüzel kişilik bilgilerinin beyanları istenir.	
	2. adım	ÖKS’ye kaydolmak üzere başvuruda bulunan örtü altı üreticilerinden kadastro geçmiş birimlerdeki arazileri için tapu kayıtları beyanı istenir.	
	3. adım	ÖKS’ye kayıt olacak veya ÖKS kayıtlarını güncelleyecek çiftçilerden çiftçi belgesi istenir. Bakanlık’ça yürütülen diğer uygulamalar için alınan belgeler geçerlidir.	
	4. adım	ÖKS’ye kayıt olacak veya ÖKS kayıtlarını güncelleyecek çiftçilerden üretici kayıt defteri beyanı istenir.	
	5. adım	Örtü altı işletmesinin kurulu olduğu arazinin mülkiyeti ve kullanımını gösterir belge istenir.	
	6. adım	ÖKS’ye kaydolmak için il/ilçe müdürlüklerine başvuruda bulunan gerçek veya tüzel kişi üreticilerden ÖKS üretici kayıt formu (Ek-1) ve Taahhütname-1 (Ek-3) istenir.	
	7. adım	İlk kez yapılan başvurularda ve daha önceden ÖKS’ye kayıtlı olup da örtü altı işletmesinin bulunduğu arazi bilgilerinden ve/veya örtü altı işletmesinin yapısal bilgilerinden en az birinin değiştiği durumlarda, işletmeye ait beyan edilen bilgiler il/ilçe müdürlüklerince yerinde tespit edilir.	
	8. adım	Kayıtları tamamlanan veya güncellenen başvuru sahiplerine kendi istekleri üzerine örtü altı kayıt sistemi belgesi verilir.	
	9. adım	Örtü altı kayıt sistemi belgesi, belgeyi düzenleyen veri giriş görevlisi veya il/ilçe müdürlüğü birim amiri tarafından imzalanarak mühürlenir.	
İşlem Ücreti (2022 yılı birim fiyatı)		Örtüaltı Kayıt Sistemi Üretici Kayıt Başvurusu (Müracaat Başına)	Örtüaltı Kayıt Sistemi Ürün Güncelleme Başvurusu (Müracaat Başına)
		a. 0,5-3 Dekar Arası 64,00 TL	a. 0,5-3 Dekar Arası 24,50 TL
		b. 3,01-10 Dekar Arası 76,00 TL	b. 3,01-10 Dekar Arası 31,00 TL
		c. 10,01 Dekar ve Üzeri 83,00 TL	c. 10,01 Dekar ve Üzeri 41,50 TL
		Örtü altı kayıt sistemi belgesinin onaylı örneği (belge başına) 11,25 TL’dir.	

2.1.1.5. Tohumculuk Sektörü ve Tohumlukların Sertifikalandırılması

Tarımsal üretim ve özelinde tohumculuk stratejik bir sektör olup, Türkiye coğrafi konumu ve iklim çeşitliliği açısından tarım, özellikle de tohumluk üretimi için çok uygun alanlara sahiptir.

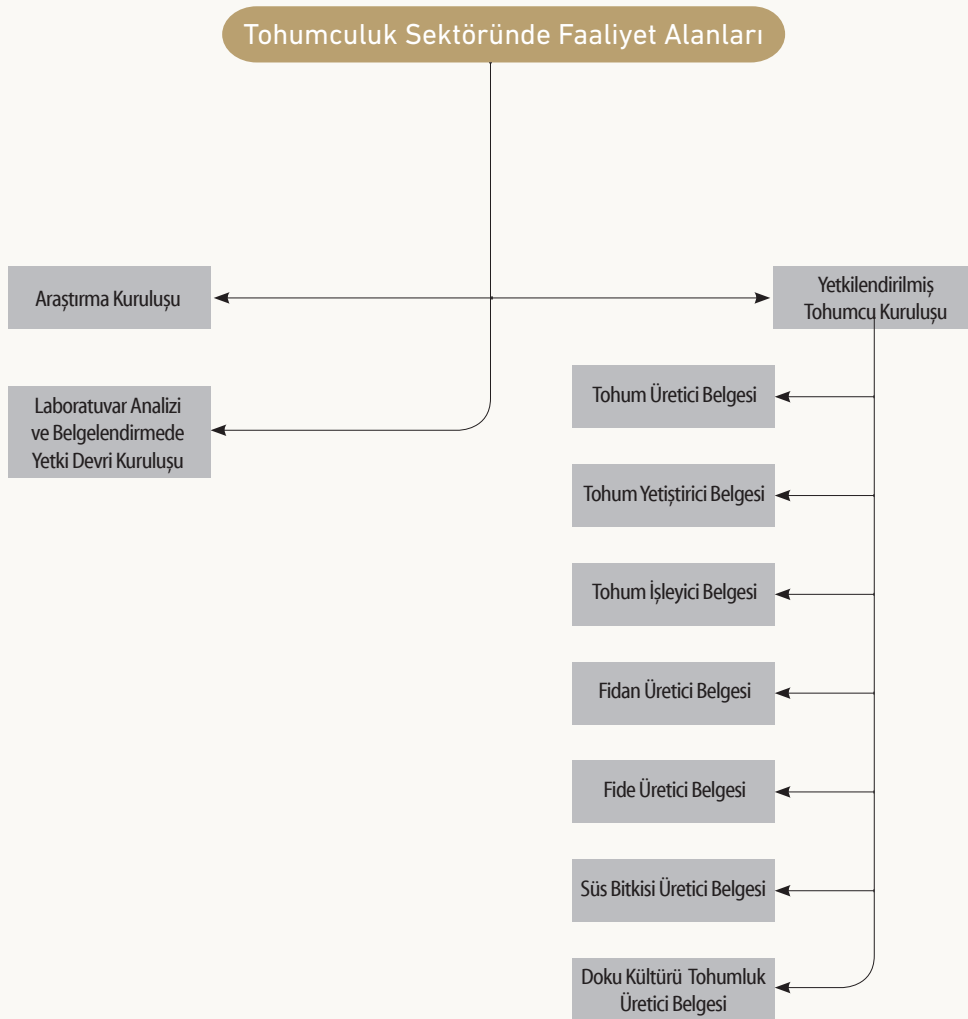
Ülkemizde tohumculuk faaliyetleri, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve ikincil mevzuatları ile yürütülmektedir. 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun’u ile geliştirilen yeni çeşitler korunmaktadır. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu ve 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu ile doğal bitki örtüsü ve bitkisel üretimi korunarak güvence altına alınmıştır.

Tohumculuk sektöründe faaliyet göstermek isteyen yatırımcılar için tohumculuğa başlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

Buna göre ilk olarak tohumculuk faaliyetlerinde bulunmak isteyenler Şekil 8.6'da belirtilen faaliyet alanlarına göre Tarım ve Orman Bakanlığı kayıt sistemine kayıt olmak zorundadırlar.

Şekil 8.6. Tohumculuk Sektöründe Faaliyet Alanları

Bakanlık birimleri tarafından yerinde yapılan kontrol ve denetimler sonrasında uygun görülen başvuru sahiplerine faaliyet alanına göre aşağıda belirtilen yetki belgeleri verilmektedir.

1. Özel Sektör Araştırmacı Kuruluş Belgesi ile Laboratuvar Analizi ve Belgelendirmede Yetki Devri Kuruluşu Belgesi

Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşu belgesi için Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılır. Oluşturulan Komisyonun yeterli görmesi durumunda tescil edilir.

Laboratuvar Analizi ve Belgelendirmede Yetki Devri Kuruluşu Belgesi için Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılır. Oluşturulan Komisyonun yeterli görmesi durumunda yetki devri yapılır.

2. Üretici Belgeleri

Tohum Üretici Belgesi: Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren tohum üreticisi gerçek veya tüzel kişilere verilir.

Tohum Yetiştirici Belgesi: Tohum yetiştirmek için gerçek ve tüzel kişilerin Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getirmeleri halinde düzenlenen belgedir. Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren gerçek veya tüzel kişilere verilir.

Tohum İşleyici Belgesi: tohum işleme tesisinin bulunduğu ilin il müdürlüğü tarafından, tohum işleme tesisi sahibi olan gerçek veya tüzel kişilere düzenlenir. Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren gerçek veya tüzel kişilere verilir.

Fidan Üretici Belgesi: Üreticinin resmi olarak kayıtlı olduğu ilin il müdürlüğü tarafından verilir ve bütün illerde geçerlidir. Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren gerçek veya tüzel kişilere verilir.

Fide Üretici Belgesi: Üreticinin resmi olarak kayıtlı olduğu ilin il müdürlüğü tarafından düzenlenir ve bütün illerde geçerlidir. Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren gerçek veya tüzel kişilere verilir.

Süs Bitkisi Üretici Belgesi: Üreticinin resmi olarak kayıtlı olduğu ilin il müdürlüğü tarafından verilir ve bütün illerde geçerlidir. Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren gerçek veya tüzel kişilere verilir.

Doku Kültürü Tohumluk Üretici Belgesi: Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin denetimleri sonrasında gereklilikleri yerine getiren gerçek veya tüzel kişilere verilir.

3. Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluş Belgesi

Yukarıda belirtilen üretici belgelerinden herhangi birini alan üreticilere diğer gereklilikleri yerine getirmesi kaydı ile Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluş Belgesi düzenlenir.

Yurt içinde veya yurtdışında ıslah edilen veya bulunan ve geliştirilen bitki çeşitlerinin tohumluk üretimlerinin yapılması için Bakanlık tarafından arazi şartlarında denenmesi, farklı, yeknesak ve durulmuş olduğunun ve/veya biyolojik ve teknolojik özellikleri ile hastalık ve zararlılara dayanıklılığının ve tarımsal değerlerinin tespit edilerek tescil işleminin gerçekleşmesi ve kütüğe kaydedilmesi gerekir.

Bu kapsamda yurt içinde veya yurt dışında ıslah edilen veya bulunan ve geliştirilen bitki çeşitleri için, tescil amaçlı olarak çeşide ait teknik bilgi ve belgelerle birlikte Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü'ne (TTSMM) başvuru yapılır. TTSMM başvuruları değerlendirilerek en az iki yıl çoklu lokasyonlarda denemeye alır. Deneme sonuçları komitelerde görüşülerek aday çeşitler kabul veya reddedilir. Kabul edilen çeşitler tescil edilerek bir Milli Çeşit Listesinde yayınlanır. Ülkemizde bir çeşidin üretim ve/veya ticaretinin yapılabilmesi için Milli Çeşit Listesinde yayınlanmış olması gerekir.

Kayıtlı çeşitlere ait tohumluk üretimlerinin süreçleri Bakanlık ve/veya yetki devri yaptığı birimlerin denetimine tabidir. Üretim yapılacak kayıtlı çeşit ve parsele ait bilgi ve belgelerle il müdürlüklerine başvuru yapılır.

Kontrolörler üretimlerin standartlara uygunluğunu yerinde bir veya birkaç kez kontrol ederek sonuçları raporlar.

Tohumluk üretimleri standartlarına uygun olarak hazırlanır ve ambalajlanır. Tohumluk ambalajları Bakanlık veya yetki verdiği Birlik tarafından düzenlenen etiketlerle mühürlenir. İşlenen tohumluk partilerinin uygunluğu kontrol edilerek kontrolörler tarafından numune alınır.

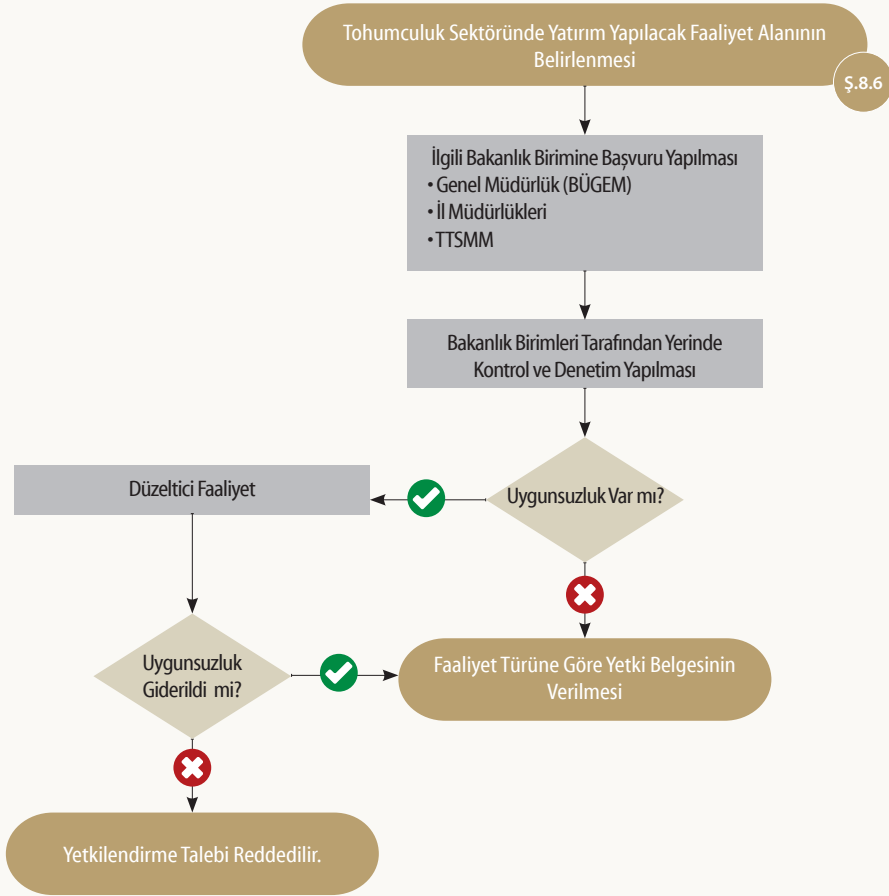
Numuneler yetkilendirilmiş laboratuvarların analizleri sonucunda sertifikalandırılarak ticarete sunulur. Sertifikalandırılan tohumlukların bir sonraki üretim sezonunda TTSMM tarafından arazi şartlarında denenerek uygunluğu kontrol edilir.

Yukarıda sunulan hizmetler ile onaylanan ve düzenlenen belgeler karşılığında: başvuru inceleme ücreti, tescil ücreti, üretim izni ücreti ve sertifikasyon hizmetleri ücreti (tarla kontrolleri ücreti, laboratuvar kontrolleri ücreti, belgelendirme ücreti ve etiket ücreti) alınmaktadır. Bu ücretler, her yıl ocak ayında Bakanlık tarafından belirlenerek ilân edilmektedir.

Tohumculuk sektöründe yetkilendirme süreci *Diyagram 8.6*'da, yeni bitki çeşitlerinin kayıt süreci *Diyagram 8.7*'de ve Tohumluk üretim süreci ise *Diyagram 8.8*'de verilmiştir.

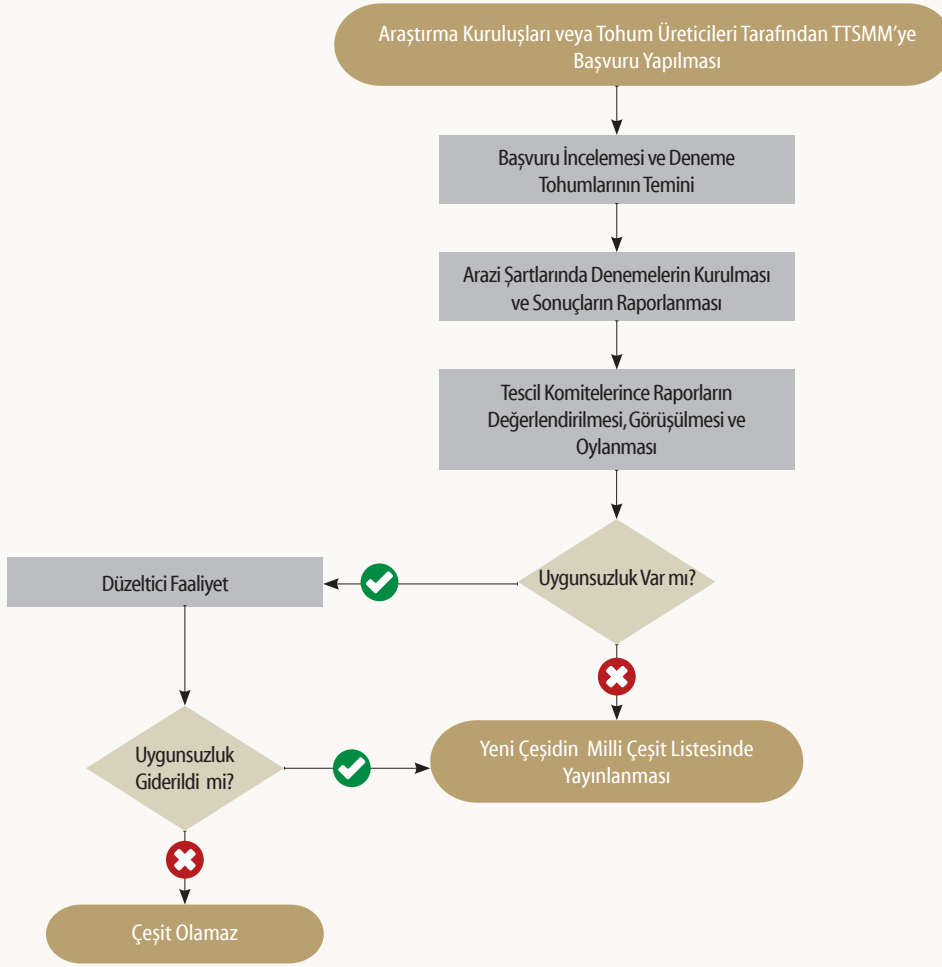
Diyagram 8.6. Tohumculuk Yetkilendirme Süreci

BÜGEM: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
TTSM: Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü

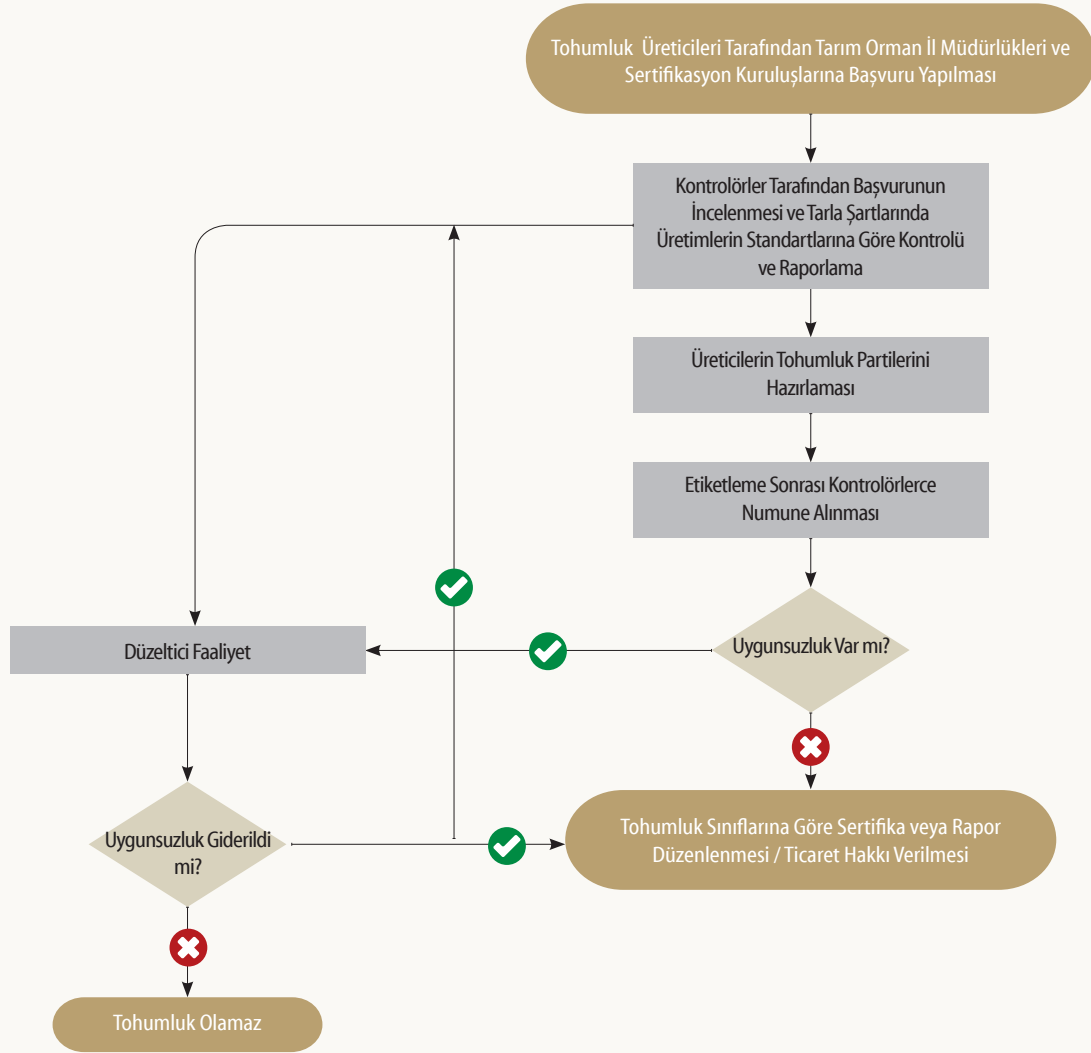

Diyagram 8.7. Bitki Çeşit Kayıt Süreci

Diyagram 8.8. Tohumluk Üretim Süreci

2.1.2. Kümes Hayvancılığı

Kümes hayvancılığı yapmaya karar veren gerçek ve tüzel kişilerin fizibilite çalışmaları ve şirket kuruluşu sonrasında ilk olarak tesis yerini belirlemesi gerekmektedir. Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) kararının alınması için ÇED yeterliliği bulunan bir firma ile anlaşma sağlanması ve *Bölüm 2.2*'de ÇED süreci ile ilgili tanımlanan adımları gerçekleştirmesi gerekmektedir. Kümes hayvancılığı sektörü için ÇED süreci, ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2'de tanımlanmış faaliyetler için iki ayrı aşamada değerlendirilmiştir:

- Ek-1'de bulunan tesisler:
 - Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler (*60.000 adet/gün ve üzeri tavuk ve eş değer diğer kanatlılar / 1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır.*)
 - Kanatlı yetiştirme tesisleri (*Bir üretim periyodunda 60.000 adet ve üzeri tavuk (civciv, damızlık, piliç vb.) veya eş değer diğer kanatlılar / 1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır.*).
- Ek-2'de bulunan tesisler:
 - Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler (*1.000 adet/gün ve üzeri tavuk ve eş değer diğer kanatlılar / 1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır.*)
 - Kanatlı yetiştirme tesisleri (*Bir üretim periyodunda 20.000 adet ve üzeri tavuk (civciv, damızlık, piliç vb.) veya eş değer diğer kanatlılar, 1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır.*)

Kümes hayvancılığı yatırımlarında tesis yerinin seçimine ait izin süreçleri de İzin ve Onay Süreçlerine Ait Ortak Adımlar bölümünde tanımlanmıştır. Bu çerçevede ormanlık alanlarda kümes hayvancılığı faaliyetinde bulunulması hâlinde; orman izninin alınması gerekmektedir. Orman izin müracaatları Orman Bölge Müdürlüklerine yapılmaktadır.

Tesis yerinin uygunluğu hakkında gerekli raporun hazırlanmasının ardından tesis inşaatının gerçekleştirileceği yerin imar durumu konusunda gerekli belge temin edilmelidir.

İmar durum belgesinin temini sonrasında tesisin inşaatına başlanmadan yapı ruhsatının alınması gerekmektedir. Yapı ruhsatı için ÇED kararının alınmasının ardından proje mücavir alan sınırları içinde ise belediyelere, mücavir alan sınırlarının dışında ise il özel idarelere başvuru yapılır.

Yapı ruhsatı için başvuru yapılacak olan hayvancılık işletmesi projelerinin hazırlanması aşamasında, hayvansal gübrenin uygun şartlarda depolanması ve bertarafı ile ilgili olarak 11.02.2017 tarih ve 29976 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliği" hükümlerinde yer alan kriterler de dikkate alınmalıdır.

Yukarıda belirtilen belgelerin tamamlanmasının ardından, planlanan yatırım kapsamında proje inşaatı için başvuru gerçekleştirilir. Kumes hayvancılığı alt sektörü için inşaat çalışmalarına başlanmadan önce alınacak izinler iki başlıkta değerlendirilmiştir.

1. Su bağlantı izin başvurusu
2. Elektrik bağlantı izni başvurusu

Su Bağlantı İzni

Su bağlantı izni için proje mücavir alan sınırları içerisindeyse ilgili belediye su ve kanalizasyon idaresine, mücavir alan sınırları dışında ise ilgili il özel idaresine başvurulur. Başvuru aşağıdaki belgelerle yapılır.

1. Yapı kullanma ruhsatı
2. Tesisat projesi
3. Arsa çapı ile ilgili belge
4. Kanal katılım makbuzu
5. İkametgâh ilmühaberi

Başvuruların uygun bulunması hâlinde su bağlantı izni verilmektedir.

Elektrik Bağlantı İzni

Yatırımcı tarafından ilgili bölge müdürlüğüne bağlantı izin başvurusu yapılır. Başvuru aşağıdaki belgelerle yapılır.

1. Tapu kaydı
2. Belediye ya da yapı denetim kuruluşu onaylı elektrik projesi

Başvuruların uygun bulunması hâlinde imarlı alanlarda 2 gün imar yerleşim dışı alanlarda ise 5 gün içerisinde bağlantı yapılır.

Planlanan projenin inşaatının tamamlanmasının ardından faaliyete başlanabilmesi için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmalıdır. İş yeri açma ve çalışma ruhsatı süreci sonrasında, inşası tamamlanmış bir yapının tamamının veya kısmen kullanılması mümkün bölümlerinin tamamlandığında bu bölümlerinin kullanılabilmesi için, inşaat ruhsatını veren belediye veya valiliğe bağlı il özel idaresinden yapı kullanma izin belgesinin alınması gerekmektedir.

Tesis işletme dönemine geçtiğinde Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 gereğince çevre izin ve lisans belgesinin alınması için çalışmalara başlanması gerekmektedir. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi için çevre yönetim hizmet belgesine sahip firmalardan hizmet alınması ve/veya çevre mühendisi çalıştırılması zorunludur.

İşletme üretim faaliyeti, Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2’de yer alan üretim kapasitelerine göre değerlendirilerek çevre izin belgesi başvurusu yapılır. Kümes hayvancılığı sektörüne ait yatırımlarda Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1’de bulunan tesisler:

- Kanatlı yetiştirme tesisleri (*Toplam 60.000 adet tavuk eşdeğeri ve daha fazla sayıda kanatlı hayvan yetiştiriciliği yapan tesisler.*)
- Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler (*Toplam 50.000 adet tavuk eşdeğeri/gün ve daha fazla kanatlı hayvan kesiminin yapıldığı tesisler.*)

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2’de bulunan tesisler:

- Kanatlı yetiştirme tesisleri (*Toplam 20.000 tavuk eşdeğeri ve daha fazla sayıda ve 60.000 tavuk eşdeğerinden az sayıda kanatlı hayvan yetiştiriciliği yapan tesisler.*)
- Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler (*Toplam 1.000 adet tavuk eşdeğeri/gün ve daha fazla ve 50.000 adet tavuk eşdeğeri/gün’den az kanatlı hayvan kesiminin yapıldığı tesisler.*)

Çevre izin ve lisans belgesinin alınması 3 (üç) adımdan oluşmaktadır:

1. İl müdürlüğünden uygunluk belgesinin alınması
2. Geçici faaliyet belgesinin alınması
3. Çevre izin ve lisans belgesinin alınması

Kümes hayvancılığı alt sektöründe işletme aşamasında alınması gereken bir diğer belge faaliyet onay belgesidir. Temin süreci aşağıda açıklanmıştır.

2.1.2.1. Faaliyet Onay Belgesi

Kuluçkahane ve damızlık kanatlı işletme açmak isteyen yatırımcılar Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeler Yönetmeliği kapsamında gereklilikleri yerine getirmelidirler. Yönetmelik; çiftlik veya işletme ortamında tavuk, ördek, hindi, kaz, devekuşu, bıldırcın, beç tavuğu vb. yetiştiriciliği yapılan damızlık kanatlı işletmesi ve kuluçkahanelerinin sahip olması gereken teknik, hijyenik, sağlık şartları ve bu işletmelerin faaliyetlerinin onaylanması ile sağlık sertifikalarının verilmesi işlemlerini; söz konusu Yönetmelik hükümlerine uyulmaması durumunda uygulanacak işlemleri tarif etmektedir.

Bu Yönetmelik’te belirtilen işletmeler için ilgili bölümlere göre inşa edilen tesis/yapı içerisinde asgari teknik ve hijyen şartları sağlandıktan sonra *Tablo 8.3*’te belirtilen belgeler hazırlanarak İl Tarım ve Orman Müdürlüklerine başvuru yapılır.

Başvuru neticesinde ilgili il müdürlüğü memurları tarafından tesiste denetim yapılarak tesisin Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeler Yönetmeliği şartlarını sağlayıp sağlamadığı kontrol edilir ve değerlendirme işlemi gerçekleştirilir. Kontrol ve Değerlendirme sonrasında başvuru yapan gerçek veya tüzel kişilere faaliyet onay formu düzenlenir.

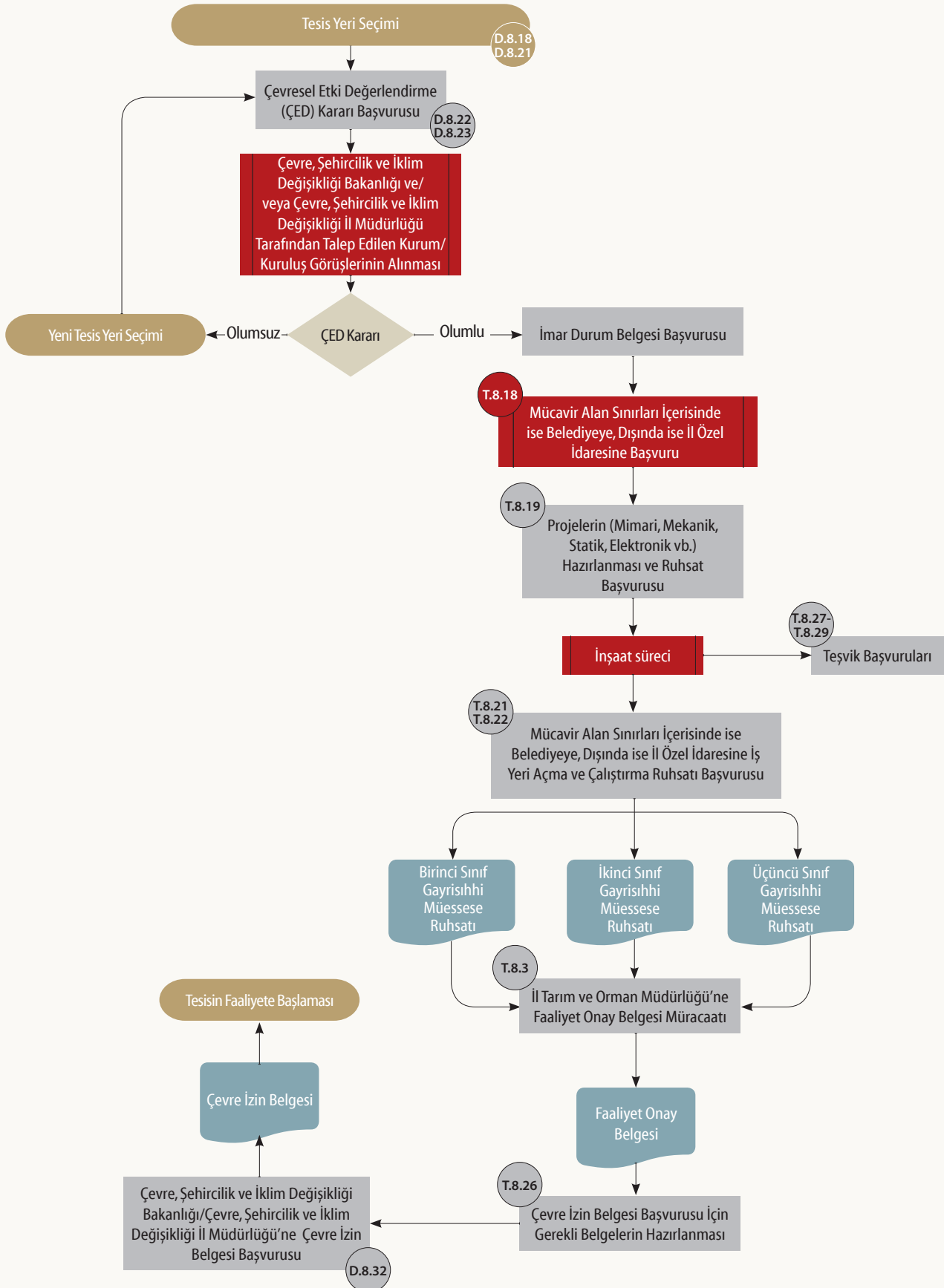
Tablo 8.3. Faaliyet Onay Belgesi Alınması Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: Faaliyet Onay Belgesi	
Kapsam		Açıklama / Süre	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeleri Yönetmeliği		
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	Tarım ve Orman İl Müdürlüğü		
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	Dilekçe, Yönetmeliğin Ek-1'ine göre beyanname, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, iş akım şeması, yapı ruhsatı veya yapı kullanım izni, teknik müdür ve sorumlu veteriner ile sözleşme, işletmede çalışacak teknik personele ait bilgiler		
Başvuru Sırasında İstenen Belgelerin Temin Edilmesi	1. adım	2 gün	Yönetmeliğin Ek-1'ine göre beyanname hazırlanması
	2. adım	-	Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
	3. adım	-	İş akım şeması
	4. adım	-	Yapı ruhsatı veya yapı kullanım izni
	5. adım	30 ila 45 gün	Teknik müdür ve sorumlu veteriner ile sözleşmelerin hazırlanması
	6. adım	10 ila 15 gün	İşletmede çalışacak teknik personellere ait bilgiler
Başvuru Süreci Takvimi	1. adım	2 ila 45 gün	Faaliyet onay belgesi için İl Müdürlüğüne başvurunun gerçekleştirilmesi
	2. adım	30 gün	İl Müdürlüğü tarafından işletmenin yerinde incelenmesi ve değerlendirilmesi
	3. adım	15 gün	Değerlendirme neticesinde işletmenin uygun olması durumunda Yönetmeliğin Ek-2'sinde yer alan faaliyet onay belgesinin düzenlenmesi
İşlem Ücreti (2022 yılı birim fiyatı)	Kuluçkahane İşletmeleri Faaliyet Onay Belgesi Ücreti: 164,00 TL Damızlık Kanatlı İşletmeleri Faaliyet Onay Belgesi Ücreti: 424,00 TL		

Kümes hayvancılığı sektörü yatırım süreci *Diyagram 8.9'* da verilmiş olup bu adımlara ait izin ve onay süreçleri ayrıntılı olarak *Bölüm 2.2'* de sunulmuştur.

Diyagram 8.9. Kümes Hayvancılığı Sektörü Yatırım Süreci

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi

Diyagram 8.9' da sunulan süreçlere ek olarak Damızlık Kanatlı Hayvan ve Yumurta ithalatı yapılması durumunda uyulması gereken usul ve esaslar ise *Tablo 8.4'*te verilmiştir.

Tablo 8.4. Damızlık Kanatlı Hayvan ve Yumurta İthalatı İzin Belgesi

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: İthalat İzni
Kapsam	Açıklama / Süre
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	Damızlık Kanatlı Hayvan, Yumurta, Arı ve Benzeri İthalatında Uyulması Gereken Usul ve Esaslar
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	Tarım ve Orman Bakanlığı, İl Müdürlükleri
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	<p>1-Dilekçe: Yetkili kişi veya noterden konu ile ilgili yetki verilmiş kişi tarafından imzalı ve kaşeli belge.</p> <p>2-Proforma Fatura: Türkçe tercümelı 1 adet asıl 3 adet suret, gümrük beyannamesinin tescili sırasında ilgili gümrüğe ibraz edilecek orijinal faturadaki bilgileri içeren kaşeli ve imzalı belge.</p> <p>3-Orijin Sertifikası: Türkçe tercümelı 1 adet asıl 2 adet suret, ihracatçı ülkenin yetkili resmi makamlarınca düzenlenip onaylanmış, menşe ülkesini ve bölgesini/eyaletini belirten belge. İthalata konu malların orijin ülkesi ve bölgesi (eyaleti) veteriner sağlık sertifikasında belirtilmişse Orijin Sertifikasına gerek yoktur.</p> <p>4-Örnek veya Proforma Veteriner Sağlık Sertifikası: Türkçe tercümelı 3 suret, ilgili Gümrük Müdürlüğüne ibraz edilecek onaylı orijinal resmi veteriner sağlık sertifikasında bulunacak sağlıkla ilgi husus ve bilgileri aynen içeren ihracat öncesi orijinal resmi veteriner sağlık sertifikasını düzenleyecek ihracatçı ülke resmi veteriner servislerinden alınacak örnek niteliğindeki onaylı veya Bakanlık İlgı Biriminin uygun görmesi durumunda onaysız belge.</p> <p>5-Kontrol Belgesi: Örneği Damızlık Kanatlı Hayvan, Yumurta, Arı ve Benzeri İthalatında Uyulması Gereken Usul ve Esaslar Ek-1'de verilen kuruluşun kaşesinin ve yetkili kişinin adı ve soyadı belirtilerek imzalanmış her yıl Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinde yayımlanan örneğe uygun olarak düzenlenmiş 3 nüsha belge.</p> <p>6-Taahhütname: İthalat talebinde bulunan firma ve şahıslar, ithal edecekleri hayvan ve hayvansa ürünlerle ilgili hazırlanan noter onaylı taahhütnamenin (Damızlık Kanatlı Hayvan, Yumurta, Arı ve Benzeri İthalatında Uyulması Gereken Usul Ve Esaslar Ek-2) yılda bir defa asıllarını, yıl içerisindeki başvurularda ise 3 adet suretlerini vermeleri gerekmektedir.</p> <p>7-İmza Sirküleri: Firmayı temsile yetkili kişi/kişilerden alınacak noter onaylı belge.</p> <p>8-Ticaret Sicil Gazetesi: İthalat yapacak firmaya ait ithalat ve yapacağı işle ilgili hüküm içeren Ticaret Sicil Gazetesi.</p> <p>9-Çalışma İzni Belgesi: Damızlık işletme veya kuluçkahanelere ait İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden temin edilecek belge.</p> <p>10-Kapasite Raporu: Gerekli yatırımların tamamlandığını belirten ve yetiştiricinin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden temin edeceği ve Kanatlı Hayvan, Yumurta, Arı ve Benzeri İthali İçin, ilgili usul ve esaslar EK-3'te örneği verilen belge.</p> <p>11-İthalat işlemlerinin takibini yapacak kişilerin şirket adına verilmiş noter onaylı vekâletname.</p> <p>12-İzin Belgesi Bedel Dekontu*</p>

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: İthalat İzni	
Kapsam		Açıklama / Süre	
Kontrol Belgesinin Onay Süreci	1. adım	1 gün	Dilekçe ile başvurunun yapılması
	2. adım	5 ila 20 gün	Firma tarafından düzenlenen dilekçe ekinde bulunan Kontrol Belgesi ve diğer belgelerin incelenmesi ve kontrol onaylanması

*Halkbank Ümitköy Şubesinde bulunan veya Tarım ve Orman Bakanlığı Merkez Kampüsünde bulunan Merkez Döner Sermaye İşletmesi veznesine 1.125,00 (binyüzyirmibeş) TL yatırılması.

2.1.3. Süt ve Besi Hayvancılığı

Süt ve besi hayvancılığı sektöründe gerçekleştirilecek yatırımlarda fizibilite çalışmaları ve şirket kuruluşu sonrasında ilk olarak, kurulması planlanan tesis yerinin uygunluğunun değerlendirilmesi ve gerekli izinlerin alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda ilgili İl Tarım ve Orman Müdürlüklerine başvuru yapılır (*Diyagram 8.10*).

Tesis yerinin belirlenmesinin ardından ÇED kararının alınması için *Bölüm 2.2*'de tanımlanan adımların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Süt ve besi hayvancılığı sektörü için ÇED süreci, ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2'de tanımlanmış faaliyetler için iki ayrı aşamada değerlendirilmiştir.

- ÇED Yönetmeliği Ek-1'de bulunan tesisler:
 - 5.000 baş ve üzeri büyükbaş yetiştirme tesisleri
 - 25.000 baş ve üzeri küçükbaş yetiştirme tesisleri
 - Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirilmesi (5.000 büyükbaş ve üzeri / 1 büyükbaş = 5 küçükbaş eş değeri esas alınmalıdır.)
 - 900 baş ve üzeri domuz besi tesisleri
 - Süt işleme tesisleri (çiğ süt işleme kapasitesi 100.000 litre / gün ve üzeri)
- Ek-2'de bulunan tesisler:
 - 500 baş ve üzeri büyükbaş yetiştirme tesisleri
 - 2.500 baş ve üzeri küçükbaş yetiştirme tesisleri
 - Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirilmesi (500 büyükbaş ve üzeri / 1 büyükbaş = 5 küçükbaş eş değeri esas alınmalıdır.)
 - 300 baş ve üzeri domuz besi tesisleri
 - Süt işleme tesisi (çiğ süt işleme kapasitesi 10.000 litre / gün ve üzeri)

Süt ve besi hayvancılığı yatırımlarında tesis yerinin seçimine ait izin süreçleri *Bölüm 2.2*'de tanımlanmıştır. Ormanlık alanlarda süt ve besi hayvancılığı faaliyetinde bulunulması hâlinde orman izninin alınması gerekmektedir. Orman izni müracaatları Orman Bölge Müdürlüklerine yapılmaktadır.

Tesis yerinin uygunluğu hakkında gerekli raporun hazırlanmasının ardından tesis inşaatının gerçekleştirileceği yerin imarı durumu konusunda gerekli belge temin edilmelidir.

İmar durum belgesinin temini sonrasında tesisin inşaatına başlanmadan alınması gereken bir diğer belge yapı ruhsatıdır. Yapı ruhsatının temin edilmesi için ÇED kararının alınmasının ardından proje mücavir alan sınırları içinde ise belediyelere, mücavir alan sınırlarının dışında ise il özel idarelere başvuru yapılır.

Yapı ruhsatı için başvuru yapılacak olan hayvancılık işletmesi projelerinin hazırlanması aşamasında, hayvansal gübrenin uygun şartlarda depolanması ve bertarafı ile ilgili olarak 11.02.2017 tarih ve 29976 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliği” hükümlerinde yer alan kriterler de dikkate alınmalıdır.

Yukarıda belirtilen belgelerin tamamlanmasının ardından planlanan yatırım kapsamında proje inşaatı için başvuru gerçekleştirilebilir. Süt ve besi hayvancılığı alt sektörü için inşaat çalışmalarına başlanmadan önce alınacak izinler iki başlıkta değerlendirilmiştir.

1. Su bağlantı izin başvurusu
2. Elektrik bağlantı izni başvurusu

Su Bağlantı İzni

Su bağlantı izni için proje mücavir alan sınırları içerisindeyse ilgili belediye su ve kanalizasyon idaresine, mücavir alan sınırları dışında ise ilgili il özel idaresine başvurulur. Başvurular aşağıdaki belgelerle yapılır.

1. Yapı kullanma ruhsatı
2. Tesisat projesi
3. Arsa çapı ile ilgili belge
4. Kanal katılım makbuzu
5. İkametgâh ilmühaberi

Başvuruların uygun bulunması hâlinde su bağlantı izni verilmektedir.

Elektrik Bağlantı İzni

Yatırımcı tarafından ilgili bölge müdürlüğüne bağlantı izin başvurusu yapılır. Başvurular aşağıdaki belgelerle yapılır.

1. Tapu kaydı
2. Belediye ya da yapı denetim kuruluşu onaylı elektrik projesi

Başvuruların uygun bulunması hâlinde imarlı alanlarda 2 gün imar yerleşim dışı alanlarda ise 5 gün içerisinde bağlantı yapılır.

Planlanan projenin inşaatının tamamlanmasının ardından faaliyete başlanabilmesi için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmalıdır. İş yeri açma ve çalışma ruhsatı süreci sonrasında, inşası tamamlanmış bir yapının, tamamının veya kısmen kullanılması mümkün bölümlerinin tamamlandığında bu bölümlerinin kullanılabilmesi için, inşaat ruhsatını veren belediye veya valiliğe bağlı il özel idaresinden yapı kullanma izin belgesinin alınması gerekmektedir.

Tesis işletme dönemine geçtiğinde Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 gereğince çevre izin ve lisans belgesi alınması için çalışmalara başlanması gerekmektedir. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi için çevre yönetim hizmet belgesine sahip firmalardan hizmet alınması ve/veya çevre mühendisi çalıştırılması zorunludur.

İşletme üretim faaliyeti Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2’de yer alan üretim kapasitelerine göre değerlendirilerek çevre izin belgesi başvurusu yapılır. Süt ve besi hayvancılığı sektörüne ait yatırımlarda Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1’de bulunan tesisler:

- Toplam 5.000 büyükbaş eşdeğeri ve daha fazla sayıda hayvan yetiştiriciliği yapan tesisler
- Toplam 1.000 baş ve daha fazla sayıda domuz besiciliği yapan tesisler
- Toplam 100 büyükbaş eşdeğeri/gün ve daha fazla hayvan kesiminin yapıldığı tesisler

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2’de bulunan tesisler:

- Toplam 500 büyükbaş eşdeğeri ve daha fazla sayıda ve 5.000 büyükbaş eşdeğerinden az sayıda hayvan yetiştiriciliği yapan tesisler
- Toplam 1.000 baştan daha az sayıda domuz besiciliği yapan tesisler
- Toplam 10 büyükbaş eşdeğeri/gün ve daha fazla ve 100 büyükbaş eşdeğeri/gün’den az hayvan kesiminin yapıldığı tesisler

Çevre izin ve lisans belgesinin alınması 3 (üç) adımdan oluşmaktadır:

1. İl müdürlüğünden uygunluk belgesi alınması
2. Geçici faaliyet belgesinin alınması
3. Çevre izin ve lisans belgesinin alınması

Süt ve besi hayvancılığı sektöründe tesiste kullanılacak olan süt ve besi hayvanlarının ithal edilmesi durumunda Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yayımlanan Damızlık Küçükbaş Hayvan İthalatı Talimatı gereğince ithalat izni ve kontrol belgesinin alınması gerekmektedir. Söz konusu belgelerin alınması adına istenen belgeler *Tablo 8.5*’te verilmiş olup bu belgelere ilişkin açıklamalar aşağıda verilmiştir.

- İthalat yapmak isteyen gerçek/tüzel kişiler, Damızlık Sığır İthalat Talimatı ile istenen belgelerle Hayvancılık Genel Müdürlüğü'ne (HAYGEM) başvurur.
- Başvurusu uygun bulunanlara kontrol belgesi verilmek ve seçim heyeti görevlendirmek üzere izin verilir.
- İthalat yapmak isteyen gerçek/tüzel kişilerin talebi üzerine seçim heyeti görevlendirilir.
- Görevlendirilen heyet tarafından düzenlenen liste tutanaklarının tesliminden sonra HAYGEM'ce onaylı kontrol belgesi düzenlenir.
- Düzenlenen kontrol belgesi ve ilgili belgeler ithalata ilişkin iş ve işleri yapmak üzere HAYGEM tarafından ilgili Veteriner Sınır Kontrol Noktasına, İl Müdürlüğü'ne ve ithalatçıya gönderilir.

Tablo 8.5. Damızlık Küçükbaş Hayvan İthalat Talimatı İthalat İzni

Aşama: İşletme Dönemi	Adım: İthalat İzni		
Kapsam	Açıklama / Süre		
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	Damızlık Küçükbaş Hayvan İthalat Talimatı		
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	Tarım ve Orman Bakanlığı, İl Müdürlükleri		
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	Dilekçe, proforma fatura, kontrol belgesi, taahhütname, imza sirküleri / beyanname ve vekâletname, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, işletme tescil belgesi, işletme kapasitesi, karantina yeri ve işletme uygunluk belgesi		
İthalat İzin Başvuru Sırasında İstenen Belgelerin Temin Edilmesi	1. adım	30 ila 60 gün	Dilekçe ekinde bulunması gereken belgelerin hazırlanması
	2. adım	1 gün	İthalat için başvurunun yapılması
	3. adım	15 ila 30 gün	Başvurunun uygun bulunması, kontrol belgesinin verilmesi ve seçim heyetinin görevlendirilmesi
	4. adım	15 ila 30 gün	Kontrol belgesinin düzenlenmesi
	5. adım	30 ila 60 gün	Düzenlenen kontrol belgesi ve ilgili belgeler ithalata ilişkin iş ve işleri yapmak üzere HAYGEM tarafından ilgili Veteriner Sınır Kontrol Noktasına, İl Müdürlüğüne ve ithalatçıya gönderilir.
Kontrol Belgesi İşlem Ücreti (2022 yılı birim fiyatı)	a. 100 Baş - 249 Baş 1.250,00 TL b. 250 Baş - 499 Baş 1.875,00 TL c. 500 Baş ve Üzeri 3.750,00 TL		

Süt ve besi hayvan işletmesi açacak tüzel/gerçek kişiler, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğin Ek-1'inde belirtilen işletmeler içerisinde yer almaktadır. Söz konusu tesisler belirtilen Yönetmelik gereğince onay belgesi almak zorundadır. Onay belgesinin alınması için istenen belgeler *Tablo 8.6*'da verilmiş olup bu belgelere ilişkin açıklamalar aşağıda verilmiştir.

- *Tablo 8.5*'te verilen belgeler temin edilerek yetkili mercie başvuru yapılır.
- Yetkili merci tarafından başvuru sonrası 15 gün içerisinde yerinde resmî kontrol gerçekleştirilir.

- Eksiklik tespit edilmesi durumunda eksikliklerin bildirim süresinden itibaren bir ay içerisinde tamamlanması gerekmektedir.
- İncelemeler neticesinde uygun bulunması durumunda işletme şartlı onay belgesi ve işletme onay numarası verilir.
- Şartlı onay belgesinin verilmesinin ardından 3 ay içerisinde, yerinde ikinci resmî kontrol gerçekleştirilir.
- Gıda işletmesinin, Kanun'un ilgili maddelerinde belirtilen hükümler ile birlikte Gıda Hijyeni Yönetmeliği, Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği, Hayvansal Gıdaların Resmi Kontrollerine İlişkin Özel Kuralları Belirleyen Yönetmelik ile Gıda ve Yemin Resmî Kontrollerine Dair Yönetmelik'te geçen hükümleri karşıladığının belirlenmesi durumunda işletme şartlı onay belgesi, işletme onay belgesine çevrilir.

Tablo 8.6. İşletme Onay Belgesi Süreci

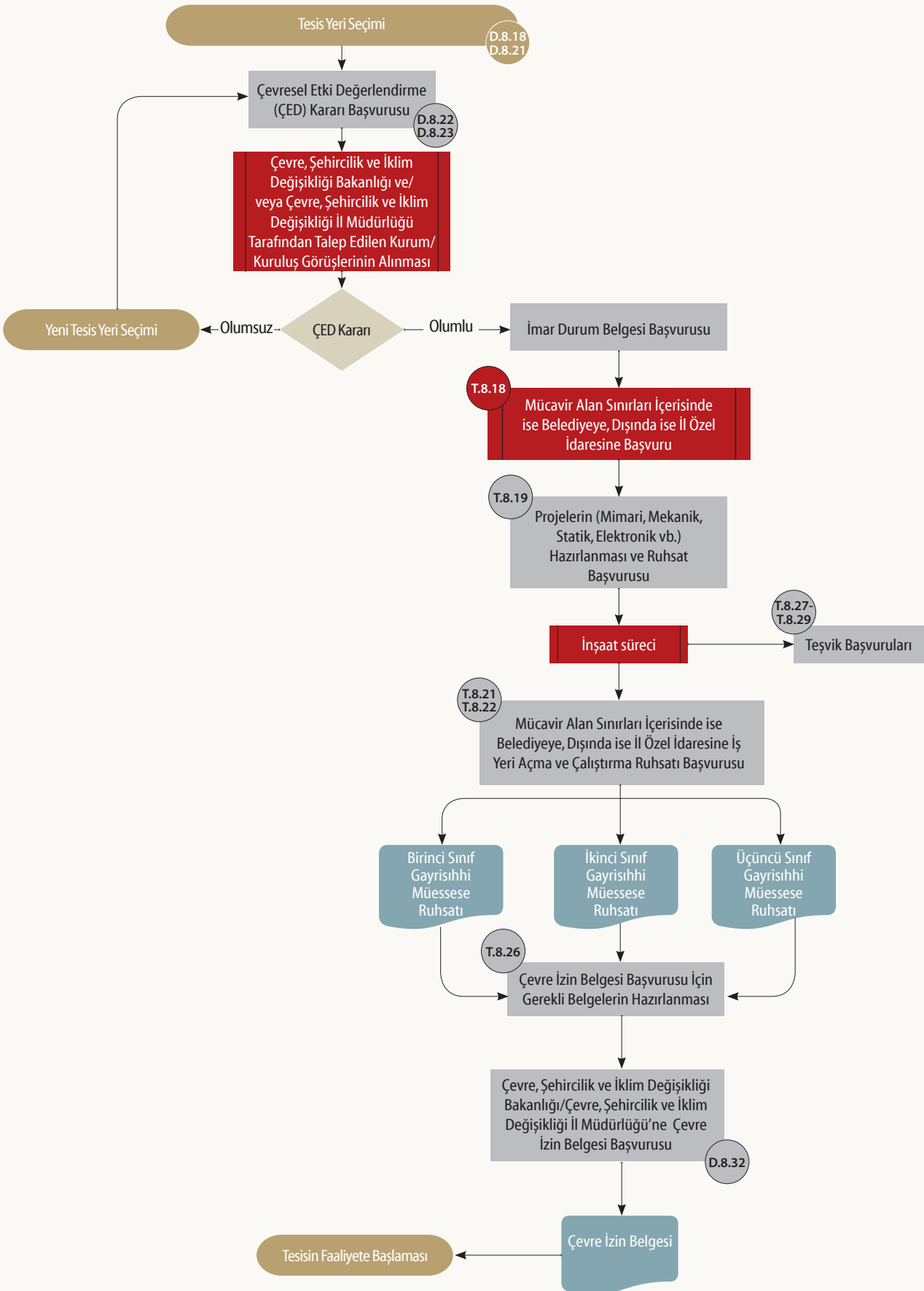
Aşama: İşletme Dönemi		Adım: İşletme Onay Belgesi		
Kapsam		Açıklama / Süre		
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun		Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik		
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş		Tarım ve Orman Bakanlığı, İl Müdürlükleri		
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler		Başvuru dilekçesi, beyanname genel kısım (Ek-10) ve beyanname özel format (Ek-11), iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı, kapasite raporu, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, gıda işletmesine şartlı onay verilmeden önce gıda üretiminde kullanılan suda yaptırılan başlangıç analizlerine ait raporlar, meslek odası bulunan meslek mensupları için odadan alınmış belge, meslek odası bulunmayan meslek mensupları için gıda işletmecisiyle yapacağı sözleşme, işletmenin teknik resim kurallarına göre çizilmiş su giderleri, personel hareketleri, ürün akış şeması, makine yerleşim planı gibi bilgilerini içeren A3 boyutunda yerleşim krokisi, işletmede oluşan katı/sıvı/gaz atıkların uzaklaştırılma şekli ve sıklığı hakkında bilgi ve yetkili merci tarafından istenmesi durumunda belge		
İşletme Onay Belgesi Başvuru Sırasında İstenen Belgelerin Temin Edilmesi		1. adım	1 ila 5 gün	Başvuru dilekçesi, beyanname genel format ve özel formatın hazırlanması
		2. adım	1 gün	İş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı*, kapasite raporu*, Türkiye Ticaret sicili Gazetesi*
		3. adım	15 ila 30 gün	Gıda işletmesine şartlı onay verilmeden önce gıda üretiminde kullanılan suda yaptırılan başlangıç analizlerin yaptırılması
		4. adım	15 ila 30 gün	Meslek odası bulunan meslek mensupları için odadan alınmış belge, meslek odası bulunmayan meslek mensupları için gıda işletmecisiyle yapılacak sözleşme
		5. adım	1 gün	İşletmenin teknik resim kurallarına göre çizilmiş su giderleri, personel hareketleri, ürün akış şeması, makine yerleşim planı gibi bilgilerini içeren A3 boyutunda yerleşim krokisi
		6. adım	15 ila 30 gün	İşletmede oluşan katı/sıvı/gaz atıkların uzaklaştırılma şekli ve sıklığı hakkında bilgi ve yetkili merci tarafından istenmesi durumunda belge

* Gerekli belgeler önceki başvurularda temin edilmiştir.

Süt ve besi hayvancılığı sektörü yatırım süreci *Diyagram 8.10'* da verilmiş olup bu adımlara ait izin ve onay süreçleri ayrıntılı olarak *Bölüm 2.2'* de sunulmuştur.

Diyagram 8.10. Süt ve Besi Hayvancılığı Sektörü Yatırım Süreci

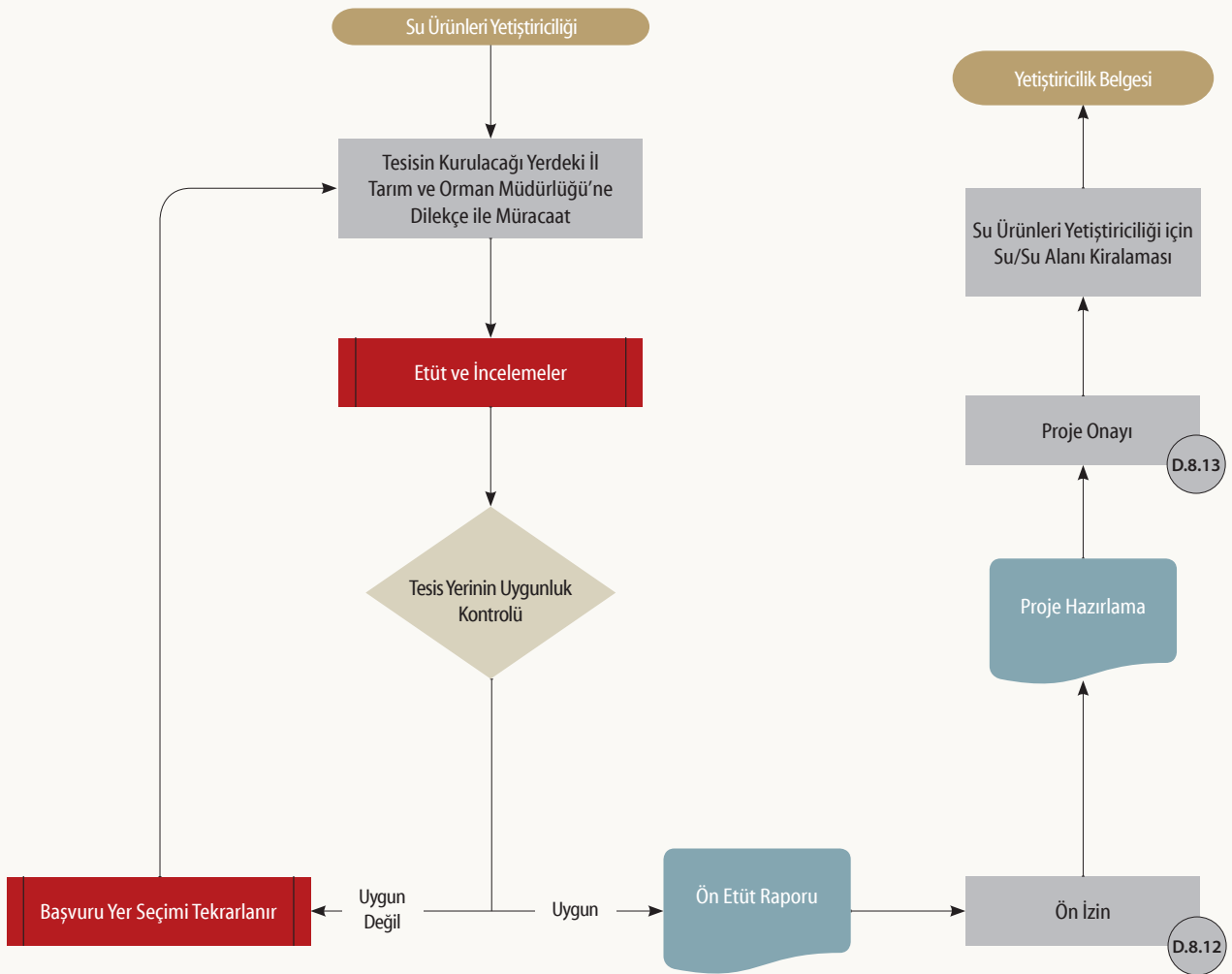

2.1.4. Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Su ürünleri yetiştiriciliği yapmak isteyen müteşebbisler, faaliyetin planlandığı yerin uygunluğu için tesisin kurulacağı yerdeki İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne başvuru yaparak süreci başlatırlar. Başvurunun ardından *Diyagram 8.11*'de sunulan adımlar yürütülür.

Diyagram 8.11. Su Ürünleri Yetiştiriciliği İçin Yatırım Süreci

Yerin uygunluğu için yapılan müracaat neticesinde il müdürlüğünce oluşturulacak bir teknik ekip tarafından mahallinde etüt ve inceleme gerçekleştirilir. Gerçekleştirilen etüt ve inceleme çalışmaları sonucunda su kalite kriterlerinin, su yüzeyinin, arazinin ve diğer kriterlerin (su derinliği, tesisler arası mesafe, yetiştiricilik teknikleri ve çevresel etkiler) talep edilen yetiştiricilik açısından uygun bulunması hâlinde yetiştiricilik tesisleri için ön etüt raporu ve/veya kuluçkahane ön etüt raporu düzenlenir. İl müdürlüğünce kurulması planlanan tesis ile ilgili olarak tesis yeri, su kaynağın, varsa diğer tesislerin yol ve yerleşim durumu ve bunlarla ilgili mesafelerin gösterildiği kroki hazırlanır ve ön etüt raporuna eklenir.

Yetiştiricilik tesisinde kullanılacak su kaynağından veya üretim sahalarından su numunesi alınması ve gerekli analizler müteşebbis tarafından yaptırılır.

Bu kapsamda yürütülen ön izin aşaması için gerekli olan aşağıdaki belgeler hazırlanır.

- Müteşebbisin müracaat dilekçesi
- 1/25.000 ölçekli harita
- Su ürünleri yetiştiriciliği ön etüt raporu
- Su muayene ve analiz raporu
- Suyun tahsis edilebilecek minimum miktarı (DSİ'den onay alınır.)
- Kroki (mevcut diğer tesislerin durumu belirtilmelidir.)
- Mülkiyet durumunu açıklayıcı belge

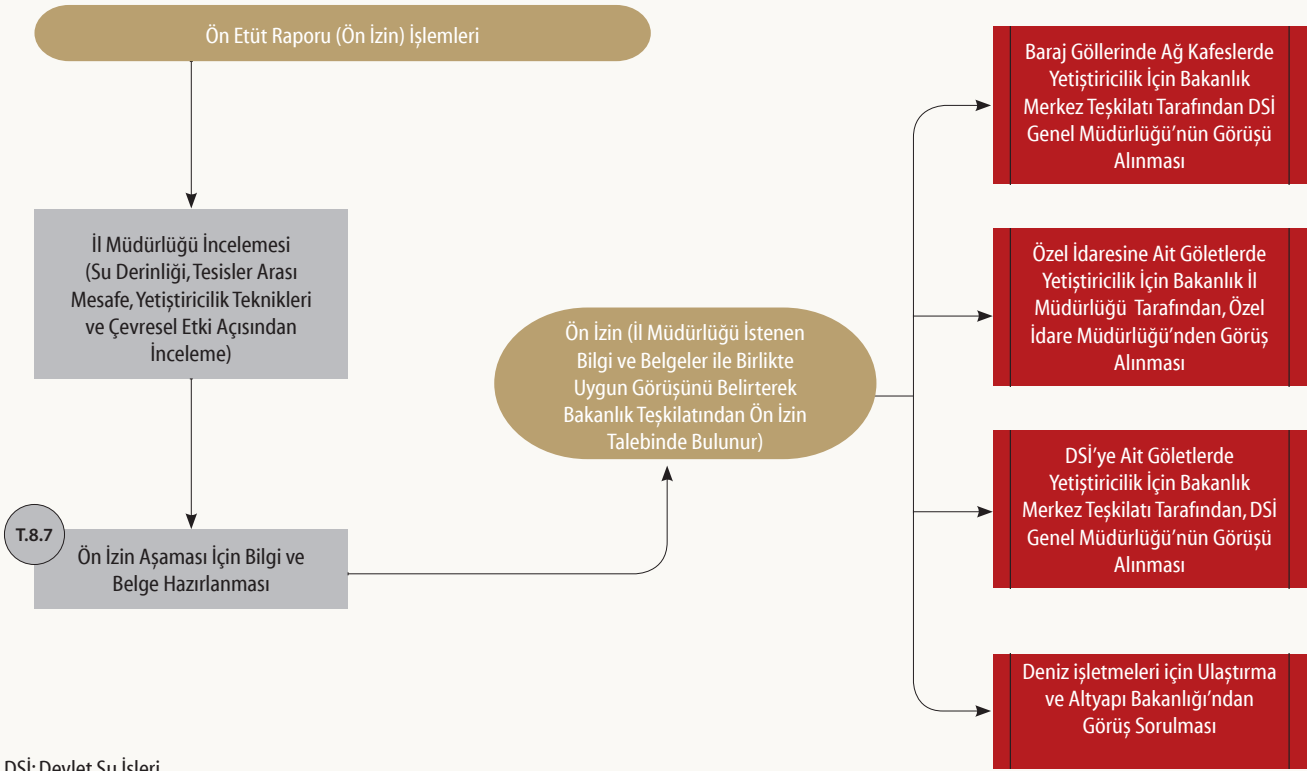
İl Müdürlüğünce, ön izin belgelerini temin etmesi için müteşebbise müracaat tarihinden itibaren 8 (sekiz) ay süre verilir. Bu süre mazeret beyan eden müteşebbisin gerekçeli talebinin uygun görülmesi hâlinde uzatılabilir. İl Müdürlüğü istenen belgelerle birlikte uygun görüşünü de belirterek Bakanlık (Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü) teşkilatından ön izin talebinde bulunur. Bu süreçte aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

- Baraj göllerinde ağ kafeslerde yetiştiricilik için yapılan müracaat, o baraj gölü için yapılan ilk müracaat ise Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü'nün görüşü alınır.
- İl Özel İdaresine ait göletlerde yetiştiricilik için yapılan müracaatta Bakanlık İl Müdürlüğü tarafından Özel İdare Müdürlüğü'nden görüş alınır.
- DSİ'ye ait göletlerde yetiştiricilik için yapılan müracaatta Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Devlet Su İşleri Genel (DSİ) Müdürlüğü'nün görüşü alınır.
- Deniz işletmeleri için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na seyrüsefer için görüş sorulur. Bakanlık merkez teşkilatınca yatırım faaliyetine ilişkin olarak müteşebbise, projesini hazırlamak üzere on iki ay süreli ön izin verilir. Bu süre mazeret beyan eden müteşebbisin gerekçeli talebinin uygun görülmesi hâlinde gerekçeye uygun olarak uzatılabilir.

Su ürünleri yetiştiriciliği yatırımları ön etüt raporu ve ön izin süreci *Diyagram 8.12'de* verilmiştir.

Diyagram 8.12. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yatırımları Ön Etüt ve Ön İzin Süreci

DSİ: Devlet Su İşleri

Su ürünleri yetiştiriciliği tesisi kurmak isteyen ve ön izin alan müteşebbisler, tesise ilişkin projelerini Tarım ve Orman Bakanlığı merkez teşkilatı ve/veya il müdürlüğüne onaylatmak zorundadırlar. Proje hazırlanırken proje hazırlama talimatı ve dispozisyonu esas alınır. Bu süreçte proje dosyasında bulunması gerekenler aşağıda belirtilmiştir:

- Bakanlıkça verilen ön izin yazısı
- Ön izin için istenen belgeler
- Tesisin kurulacağı alanla ilgili olarak;
 - Sağlık açısından sakıncası olmadığına dair mahalli sağlık teşkilatından
 - Ulaşım açısından sakınca olmadığına dair ilgili kuruluştan
 - Tesiste kullanılacak suyun kullanılmasında sakınca olmadığına dair ilgili kuruluştan
 - Gerekli görülmesi hâlinde diğer ilgili kuruluştan alınacak belgeler
- Tüzel kişiler için Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
- Proje fizibilite raporu
- Bina ve tesislerin metraj ve keşif özetleri
- Vaziyet planları
- ÇED Yönetmeliği'ne göre sakınca olup olmadığına dair belge
- Noter onaylı teknik şartname

Dosyanın sunulması sonrasında proje onay mercileri aşağıda belirtilmiştir:

- Kapasitelerine bakılmaksızın alabalık, sazan, çipura ve levrek balıklarının üretim projeleri ile üretim kapasitesi 2.000.000 adet/yıla kadar olan iç su ve deniz ürünleri kuluçkahane projeleri için il müdürlükleri
- Kapasitesi ne olursa olsun diğer türlerin yetiştiriciliği ile deneme üretimi ve organik su ürünleri yetiştiriciliğine ait üretim projeler için Tarım ve Orman Bakanlığı Merkez Teşkilatı
- Göletlerde uygulanacak projeler için İl Müdürlükleri

Proje onayı aşamasında hazırlanan proje, onaylanmak üzere Tarım ve Orman Bakanlığı veya Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'ne teslim edilir. Projede eksik bilgi ve belgeler varsa tamamlanmak üzere yatırımcıya iade edilir. Mali ve teknik yönden uygun bulunan projeler onaylanır.

Proje hazırlama ve onay süreci *Diyagram 8.13*'te verilmiştir.

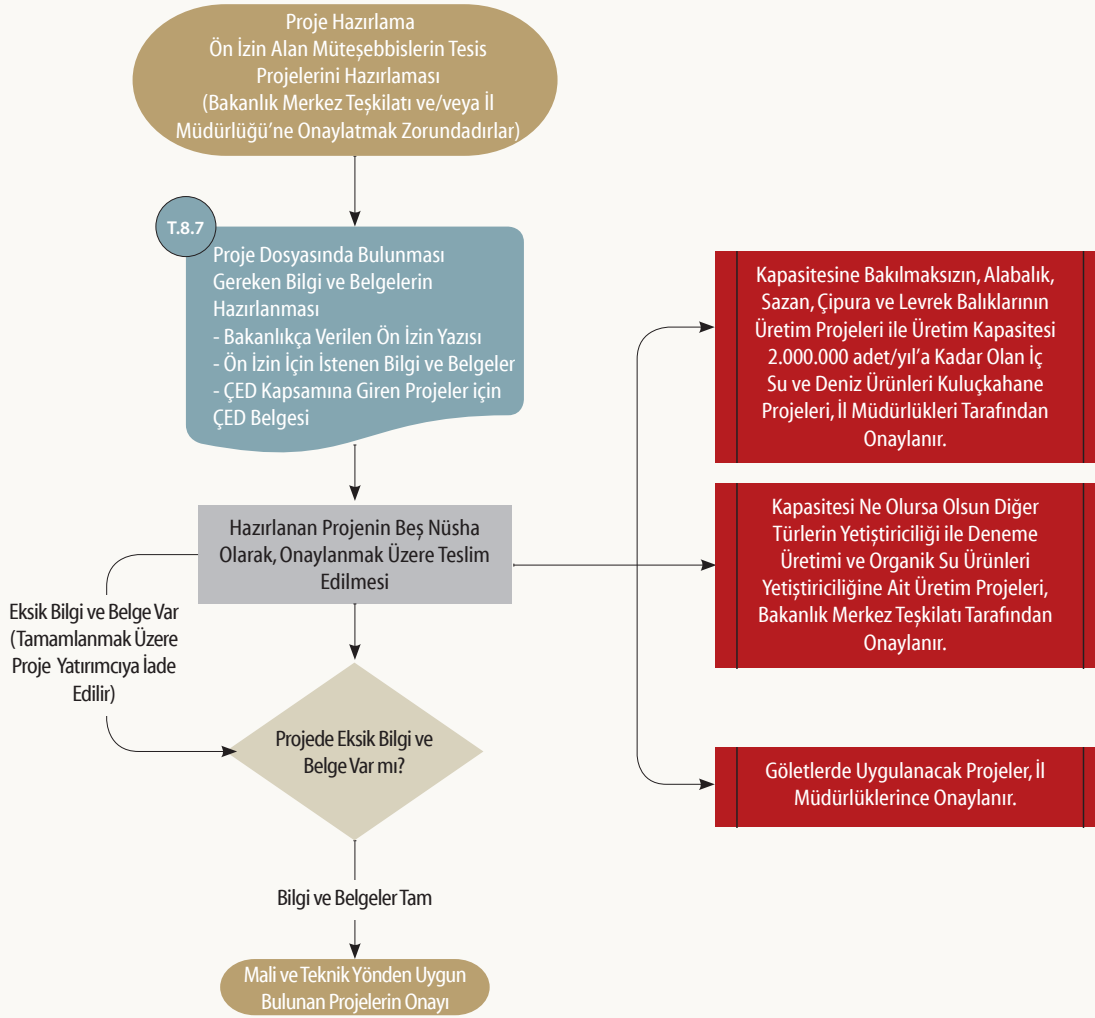
Su ürünleri yetiştiriciliği kapsamında *Diyagram 8.13*'te tanımlanan adımlardan çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) kararının alınması için yürütülecek süreç *Bölüm 2.2*'de tanımlanmıştır. Bu doğrultuda ÇED yeterliliği bulunan bir firma ile anlaşma yapılması gerekmektedir.

Su ürünleri yetiştiriciliği sektörü için ÇED süreci, ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2'de tanımlanmış faaliyetler için iki ayrı aşamada ele alınmıştır:

- Su ürünleri yetiştiriciliği sektörüne ait yatırımlarda ÇED Yönetmeliği Ek-1'de bulunan tesisler:
 - Kültür balıkçılığı projeleri (1.000 ton/yıl ve üzeri üretim)
- Ek-2'de bulunan tesisler:
 - Kültür balıkçılığı projeleri (30 ton/yıl ve üzeri üretim)
 - Balık kuluçkahaneleri (40 milyon adet/yıl ve üzeri yavru üretimi)

Diyagram 8.13. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Proje Hazırlama ve Onay Süreci

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi
DSİ: Devlet Su İşleri

Su ürünleri yetiştiriciliği tesislerinde üretim yerlerinin kiraya verilmesi, yetiştiricilik belgesi alınması ve tesislerde görevlendirilmesi gerekli olan teknik personeller ile ilgili bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

Su Ürünleri Üretim Yerlerinin Kiraya Verilmesi

Su ürünleri üretim yerlerinin kiraya verilmesi kapsamında projenin uygulanacağı su veya su alanlarının kiralama işlemleri İl Tarım ve Orman Müdürlükleri tarafından yapılır. Karasal alanda uygulanacak yatırım yerlerinin kiralama işlemleri ise arazinin mülkiyeti ve tasarrufu altında bulunan kişi veya kurumca yapılır.

Yetiştiricilik Belgesi

Su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri, su ve/veya alan kiralama işlemlerini tamamlayıp üretime geçtikten sonraki 1 (bir) ay içerisinde su ürünleri yetiştiriciliği belgesi almak için il müdürlüğüne müracaat etmek zorundadır.

İl müdürlükleri, gerekli incelemeleri yaparak tesisin mevcut yatırım ve üretim faaliyetlerine yönelik su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri denetim raporu düzenleyip istenen şartları yerine getirmiş olan tesislere yetiştiricilik verilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan talepte bulunur.

Yetiştiricilik belgelerinin geçerlilik süreleri, kiralama süreleri ile sınırlıdır.

Su ürünleri yetiştiriciliği belgesi her tesis için 1 (bir) adet tanzim edilir.

Müteşebbisler, su ürünleri yetiştiriciliği belgelerini, 3 (üç) yılda bir İl Müdürlüklerine vize ettirmek zorundadırlar.

Teknik Personel Çalıştırma Zorunluluğu

Su ürünleri yetiştiriciliği tesislerinde üretim kapasitelerine göre, su ürünleri konusunda eğitim veren en az 4 (dört) yıllık fakülte mezunu veya su ürünleri konusunda kamuda en az 5 (beş) yıl çalışmış olanlar durumlarını belgelemek şartı ile teknik personel olarak istihdam edilirler.

Tesislerde istihdam edilecek teknik personelin sayısı üretim kapasiteleri göz önünde bulundurularak istihdam edilen teknik personelden bir tanesi teknik sorumlu müdür olarak görevlendirilir.

Su ürünleri yetiştiriciliği üretim süreci *Tablo 8.7'*de verilmiştir.

Tablo 8.7. Su Ürünleri Yetiştiriciliği Üretim Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yapmak İsteyenlerin İzlemleri Gereken Prosedür	
Kapsam		Açıklama / Süre / Bütçe	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun		<ul style="list-style-type: none"> - 04.04.1971 tarih ve 13799 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Ürünleri Kanunu - 29.06.2004 tarih ve 25507 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği - 10.03.1995 tarih ve 22223 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Ürünleri Yönetmeliği - 31.10.2020 tarih ve 31290 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Ürünleri Üretiminde Kiralama Yönetmeliği - Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliğine İlişkin Uygulama Esasları Genelgesi (2006/1) - Çift Kabuklu Yumuşakça Yetiştiriciliğine İlişkin Uygulama Esasları Genelgesi (2010/1) 	
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş		<ul style="list-style-type: none"> - Tarım ve Orman Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 	
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler		<p>Ön izin yazısı için gerekli belgeler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Müteşebbisin müracaat dilekçesi - 1/25.000 ölçekli harita - Su ürünleri yetiştiriciliği ön etüt raporu - Su muayene ve analiz raporu - Suyun tahsis edilebilecek minimum miktarı (DSİ) - Kroki (Mevcut diğer tesislerin durumu belirtilmelidir.) - Mülkiyet durumu açıklayıcı belge <p>Proje dosyası için gerekli belgeler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sağlık açısından sakınca olmadığına dair mahalli sağlık teşkilatından alınacak belge - Tesiste kullanılacak suyun kullanılmasında sakınca olmadığına dair ilgili kuruluştan alınacak belge - Gerekli görülmesi hâlinde diğer ilgili kuruluşlardan alınacak belgeler - Tüzel kişiler için Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi - Proje fizibilite raporu - Bina ve tesislerin metraj ve keşif özetleri - Vaziyet planları - ÇED Yönetmeliği’ne göre sakınca olup olmadığına dair belge - Noter onaylı teknik şartname 	
Ön İzin Süreci	1. adım	8 ay	Ön izin belgesi başvurusunda gerekli belgeleri temin etmek için müracaat tarihinden itibaren süre verilir.
	2. adım	12 ay	Proje dosyasını hazırlamak için ön izin belgesi sahipliğinden itibaren süre verilir.
Yetiştiricilik Belgesi	3. adım	1 ay	Su ürünleri yetiştiriciliği belgesi almak için üretim aşamasına geçildiği tarihten itibaren süre verilir.

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yapmak İsteyenlerin İzlemleri Gereken Prosedür	
Kapsam		Açıklama / Süre / Bütçe	
Kurumda Geçen Onay Süreçleri	1. adım	15 gün	İl Müdürlüğünce ön etüt raporu için teknik ekip oluşturulur ve ön etüt raporu için gerekli incelemelerin yapılır.
	2. adım	15 gün	Onay yetkisi Bakanlık Merkez Teşkilatında olan projeler gönderilmeden önce İl Müdürlüğünce incelenir,eksikler tamamlanır.
	3. adım	21 gün	Bakanlık Merkez Teşkilatı'nca ön izin talebi ile ilgili işlemlerin sonuçlandırılır.
	4. adım	15 gün	İl Müdürlüğünce düzenlenecek denetim raporu ile su ürünleri yetiştiriciliği belgesi onaylanmak üzere Bakanlık merkez teşkilatına gönderilir.
	5.adım	21 gün	Bakanlık Merkez Teşkilatı'nca su ürünleri yetiştiriciliği belgesi onayı ile ilgili işlemlerin sonuçlandırılır.
İşlem Süresi		İşlem süreleri tablo içerisinde belirtilmektedir.	
İşlem Ücreti (2022 yılı)	Su Ürünleri Yetiştiricilik/ Kuluçkahane Belgesi Tanzimi	a. 1-29 ton	547,00 TL
		b. 30-49 ton	710,00 TL
		c. 50-99 ton	890,00 TL
		d. 100-249 ton	1.065,00 TL
		e. 250-499 ton	1.435,00 TL
		f. 500-749 ton	1.775,00 TL
		g. 750-999 ton	2.730,00 TL
		h. 999 ton üzeri	3.615,00 TL
	Su Ürünleri Yetiştiricilik/ Kuluçkahane Proje Devir işlemleri	a. 1-29 ton	1.065,00 TL
		b. 30-49 ton	2.130,00 TL
		c. 50-99 ton	2.730,00 TL
		d. 100-249 ton	3.755,00 TL
		e. 250-499 ton	5.460,00 TL
		f. 500-749 ton	7.165,00 TL
		g. 750-999 ton	10.370,00 TL
		h. 1000 ton üzeri	17.735,00 TL
	Su Ürünleri Yetiştiricilik/ Kuluçkahane Proje Onayı	a. 1-29 ton	890,00 TL
		b. 30-49 ton	1.092,00 TL
		c. 50-99 ton	1.230,00 TL
		d. 100-249 ton	1.435,00 TL
		e. 250-499 ton	1.775,00 TL
		f. 500-749 ton	2.730,00 TL
		g. 750-999 ton	3.755,00 TL
		h. 999 ton üzeri	5.460,00 TL

2.2. İzin ve Onay Süreçlerine Ait Ortak Adımlar

Tarım ve hayvancılık sektörü kapsamındaki tarla bitkileri, sebze ve meyve, kümes hayvancılığı, süt ve besi hayvancılığı ve su ürünleri yetiştiriciliği alt sektörlerinde gerçekleştirilecek olan yatırımlarda ortak olan izin ve onay süreçlerine ait adımlar aşağıda verilmiştir:

- Şirket kuruluş süreci
- Yatırım yeri temini ve tahsisi
- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci
- İmar planı süreci
- Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanım İzin belgesinin alınması
- İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatının alınması süreci
- Karayolu bağlantı izni (geçiş yolu izin belgesi) süreci
- Kapasite Raporunun alınması
- Sanayi Sicil Belgesi alınması
- Çevre izin ve lisans süreci

Bu adımlara ait bilgiler aşağıdaki başlıklarda sunulmuştur.

2.2.1.Şirket Kuruluş Süreci

Genel İmalat Sektörü yatırım öncesi dönem izinleri arasında şirket kuruluş süreci gelmektedir. Ortakların şirket içindeki konumlarına göre şirketler; şahıs şirketi ve sermaye şirketi olarak ikiye ayrılır. Şahıs şirketleri, kişi unsurunun ağır bastığı ve kişilerin son derece önem arz ettiği şirketlerdir. Bunlar;

- Kollektif şirket, ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla, gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir.
- Komandit Şirket, Bir ticari işletmeyi müşterek ticaret unvanı altında işletmek amacıyla, bir sözleşmeyle kurulan ve şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir kısmının sorumluluğu sınırlanmamış ve diğer bir kısım ortaklarının sorumluluğu belirli bir miktar ile sınırlanmış olan, tüzel kişiliğe sahip şirketlerdir.

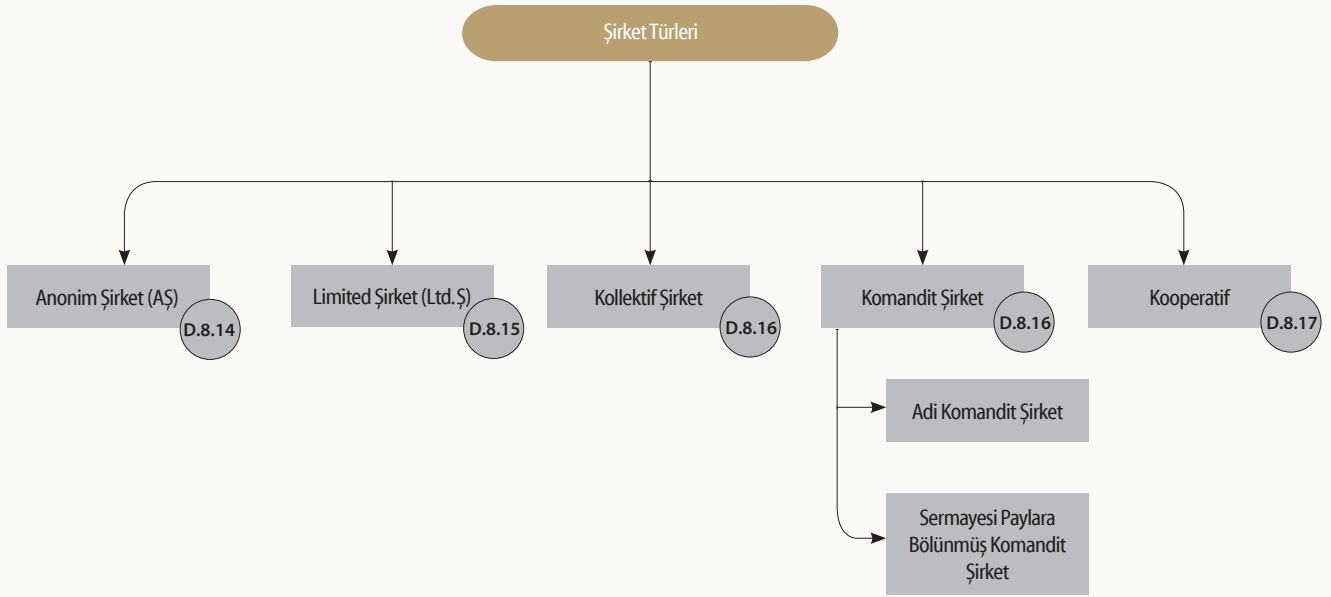
Sermaye şirketleri ise sermaye kavramının önem arz ettiği şirketlerdir:

- Anonim Şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından yalnızca malvarlığıyla sorumlu bulunan şirketler,
- Limited Şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından yalnızca malvarlığıyla sorumlu olan şirketler ve
- Kooperatifler, ortakların belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklardır.

Kuruluş türlerine göre şirket çeşitleri Şekil 8.7’de verilmiştir. Bu şirket türleri arasında anonim ve limited şirketler yaygın olan ve büyük ölçekli yatırımlar için uygun olan şirket türleridir.

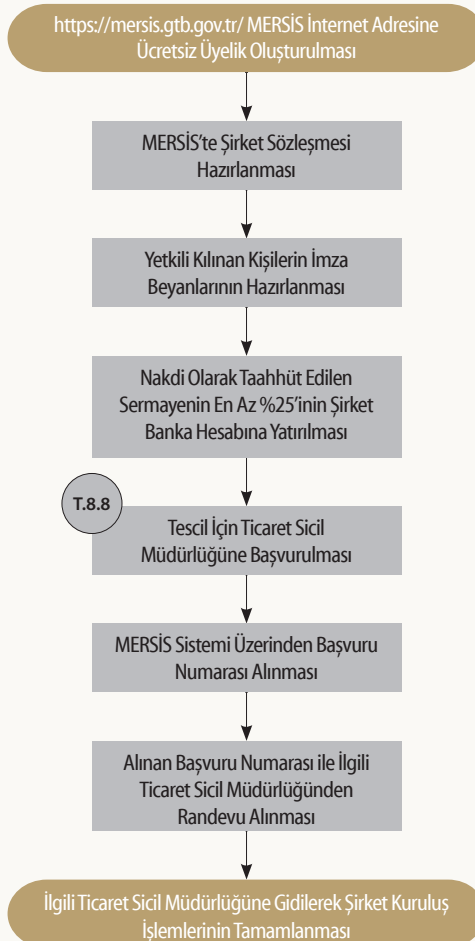
Şekil 8.7. Kuruluşlarına Göre Şirket Türleri

Anonim şirket ile limited şirketin kuruluş süreçlerine ait diyagramlar sırasıyla *Diyagram 8.14* ve *Diyagram 8.15*'te verilmiştir. Ayrıca kuruluş süreçlerinin tanımlandığı tablolar ise *Tablo 8.8* ve *Tablo 8.9*'da yer almaktadır.

Diyagram 8.14. Anonim Şirket Kurulum Aşamaları

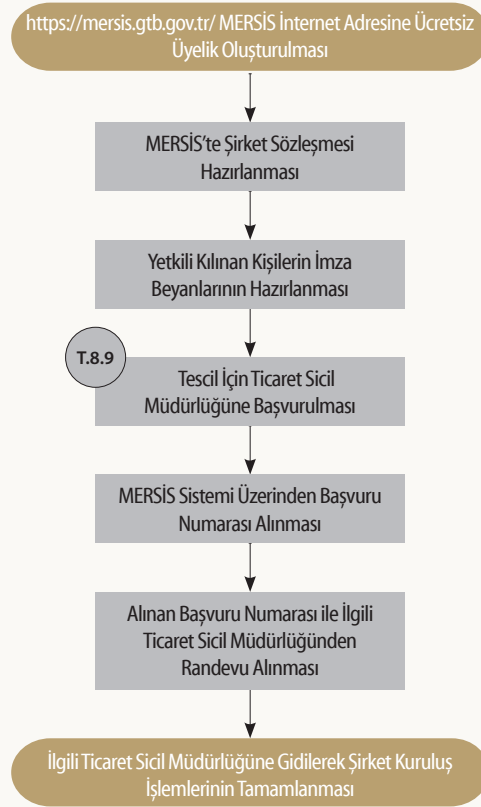

Tablo 8.8. Anonim Şirketi Kuruluşu

Aşama: Anonim Şirket Kuruluşu	Adım: Tüzel Kişiliğin Kazanılması (Tescil ve İlan Edilmesi)	
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	Türk Ticaret Kanunu	
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	İlgili Ticaret Sicil Müdürlüğü	
Yapılan İşlem	Şirket Kuruluşu	
İşlem Süresi	Ticaret Sicil Müdürlüğü Tarafından Tescil ve İlan Edilmesi	Yarım Gün
İşlem Ücreti	1. Tescil Harçları	Harçtan Muaf
	2. Ticaret Sicil Gazetesi İlan Ücreti	266 TL (İlan ve 1 Gazete)
	3. Ticaret Odası Kayıt Ücreti	On altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde onundan az, yarısından fazla olamaz.
	4. Hizmet Bedeli	Asgarî ücretin %15'inden fazla olamaz.
	5. Rekabet Kurumu payı	Sermaye tutarının onbinde 4'ü
	6. Nakdi olarak taahhüt edilen sermayenin en az yüzde yirmi beşinin bankaya yatırıldığını gösterir belge	Asgari sermaye tutarının 50.000,00 TL olduğu düşünürse bu miktarın %25'i olan 12.500,00 TL'nin ödenmiş olması
Gerekli Evraklar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurucuların imzaları tasdik edilmiş esas sözleşme. 2. Nakdi olarak taahhüt edilen sermayenin en az %25'inin bankaya yatırıldığını gösterir belge. 3. Rekabet Kurumu payının ödendiğini gösterir ödeme belgesi (Sermaye tutarının onbinde 4'ü Ticaret Sicili Müdürlüğü tarafından tahsil edilmektedir.). 4. Varsa, konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmeler ve aynı varlıkların değerinin tespitine ilişkin mahkemece atanan bilirkişi tarafından hazırlanmış değerlendirme raporları. 5. Aynı sermaye konulmuşsa, konulan aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı. 6. Aynı sermaye konulmuşsa, aynı sermaye olarak konulan taşınmazın, fikri mülkiyet haklarının ve diğer değerlerin kayıtlı buldukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge. 7. Varsa, aynı varlıkların ve işletmenin devir alınmasına ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere, kurulmakta olan şirket ile kurucular ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmeler. 8. Kuruluşu Bakanlık veya diğer resmî kurumların iznine veya uygun görüşüne tabi olan şirketler için bu izin veya uygun görüş yazısı. 9. Varsa, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyelerinin bu görevi kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanları. 10. Yönetim kurulunda bir tüzel kişinin bulunması hâlinde, tüzel kişi ile birlikte tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişinin adı ve soyadı ve belirlemeye ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği. 11. Şirketi temsile yetkili kılınan kişilerin TTK M. 40 uyarınca düzenlenmiş imza beyannameleri. 	

Diyagram 8.15. Limited Şirket Kurulum Aşamaları

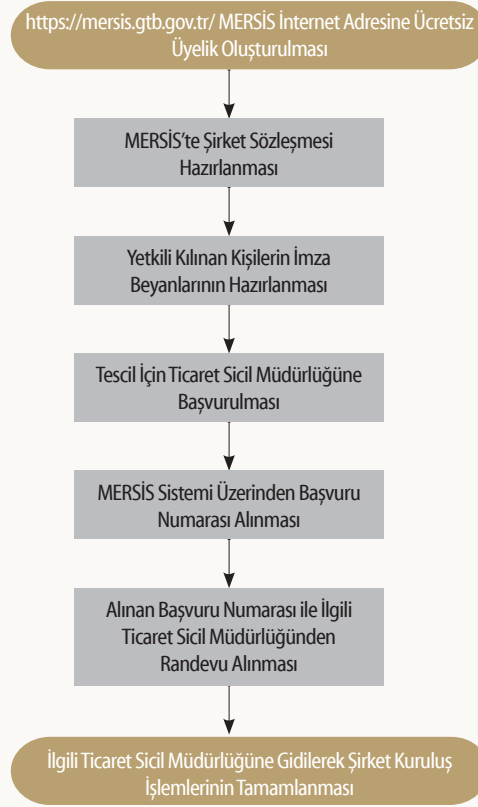
Tablo 8.9. Limited Şirket Kuruluşu

Aşama: Limited Şirket Kuruluşu	Adım: Tüzel Kişiliğin Kazanılması (Tescil ve İlan Edilmesi)	
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	Türk Ticaret Kanunu	
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	İlgili Ticaret Sicil Müdürlüğü	
Yapılan İşlem	Şirket Kuruluşu	
İşlem Süresi	Ticaret Sicil Müdürlüğü Tarafından Tescil ve İlan Edilmesi	Yarım Gün
İşlem Ücreti	1. Tescil Harçları	Harçtan Muaf
	2. Ticaret Sicil Gazetesi İlan Ücreti	266 TL (İlan ve 1 Gazete)
	3. Ticaret Odası Kayıt Ücreti	On altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının %10'undan az, yarısından fazla olamaz.
	4. Hizmet Bedeli	Asgarî ücretin %15'inden fazla olamaz.
	5. Rekabet Kurumu payı	Sermaye tutarının onbinde 4'ü.
Gerekli Evraklar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurucuların imzaları tasdik edilmiş şirket sözleşmesi. 2. Ortak olmayan müdürler kurulu üyelerinin bu görevi kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanları. 3. Müdürler kurulunda bir tüzel kişinin bulunması hâlinde, tüzel kişi ile birlikte tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişinin adı ve soyadı ve belirlemeye ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği. 4. Varsa, konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmeler ve aynı varlıkların değerinin tespitime ilişkin mahkemece atanan bilirkişi tarafından hazırlanmış değerlendirme raporları. 5. Aynı sermaye konulmuşsa, konulan aynı sermaye üzerinde herhangi bir sınırlamanın olmadığına dair ilgili sicilden alınacak yazı. 6. Aynı sermaye konulmuşsa, aynı sermaye olarak konulan taşınmaz, fikri mülkiyet hakları ve diğer değerlerin kayıtlı buldukları sicillere şerh verildiğini gösteren belge. 7. Varsa, aynı varlıkların ve işletmenin devir alınmasına ilişkin olanlara da dâhil olmak üzere, kurulmakta olan şirket ile kurucular ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmeler. 8. Şirket müdürlerinin TTK m. 40 uyarınca düzenlenmiş imza beyannameleri. 9. Rekabet Kurumu payının ödendiğini gösterir ödeme belgesi (Sermaye tutarının onbinde 4'ü Ticaret Sicili Müdürlüğü tarafından tahsil edilmektedir.). 	

Şekil 8.7'de verilen şirket türlerinden kollektif şirket ve komandit şirketlerin kuruluş süreçleri *Diyagram 8.16*'da ve kooperatiflerin kuruluş süreçleri ise *Diyagram 8.17*'de verilmiş olup, bu şirket türleri özellikle küçük ve orta çapta perakende, yarı toptancı ticaret işletmeleri ile orta çapta işletmeler için uygundur.

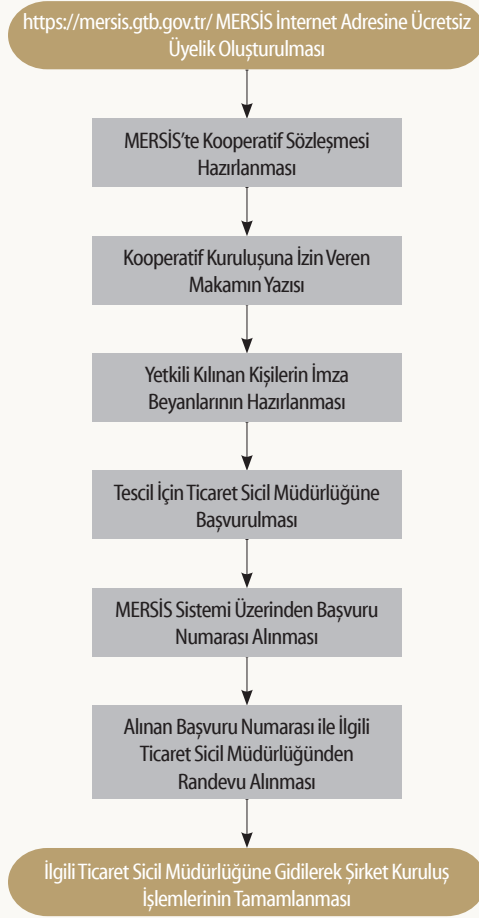

Diyagram 8.16. Kollektif ve Komandit Şirketlerin Kurulum Aşamaları

Diyagram 8.17. Kooperatif Kurulum Aşamaları

2.2.2. Yatırım Yeri Temini ve Tahsisi

Tarım ve hayvancılık sektöründe yer seçimi işlemleri kapsamında hazine arazileri, orman alanları ile mera ve tarım arazilerinin tahsisine ait süreçler ise aşağıda tanımlanmıştır.

2.2.2.1. Hazine Taşınmazlarının Tahsis Yöntemleri

Hazine taşınmazlarının tahsisi süreci Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Millî Emlak Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Yatırımcı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na veya taşınmazın bulunduğu yerdeki Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne (Emlak Müdürlükleri, Millî Emlak Müdürlükleri, Millî Emlak Şeflikleri) vereceği bir dilekçe ile yapmak istediği yatırıma uygun taşınmazı kendisi belirleyerek, bu taşınmaz üzerinde kendisi lehine irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesi talebinde bulunabilir ya da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından belirlenen ve ilan edilen taşınmazlardan, yapmak istediği yatırım için uygun olan taşınmaz üzerinde kendisi lehine irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesi talebinde de bulunabilir.

Hazine taşınmazlarının tahsis yöntemleri şu şekildedir;

- Teşvik Yoluyla Tahsis
- Satış işlemleri
- Kiralama işlemleri ve
- İrtifak hakkı işlemleri ile de hazine arazisi tahsisi yapılabilmektedir.

Bu tahsis yöntemlerine ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

Hazine Taşınmazlarının Teşvik Yoluyla Tahsisi

Hazine taşınmazlarının teşvik yoluyla tahsis sürecinde ilk olarak yatırım teşvik belgesi alınması gerekmektedir. Yatırımı 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar gereğince, teşviki mümkün olmayan yatırımlar için arazi tahsisi yapılamamaktadır.

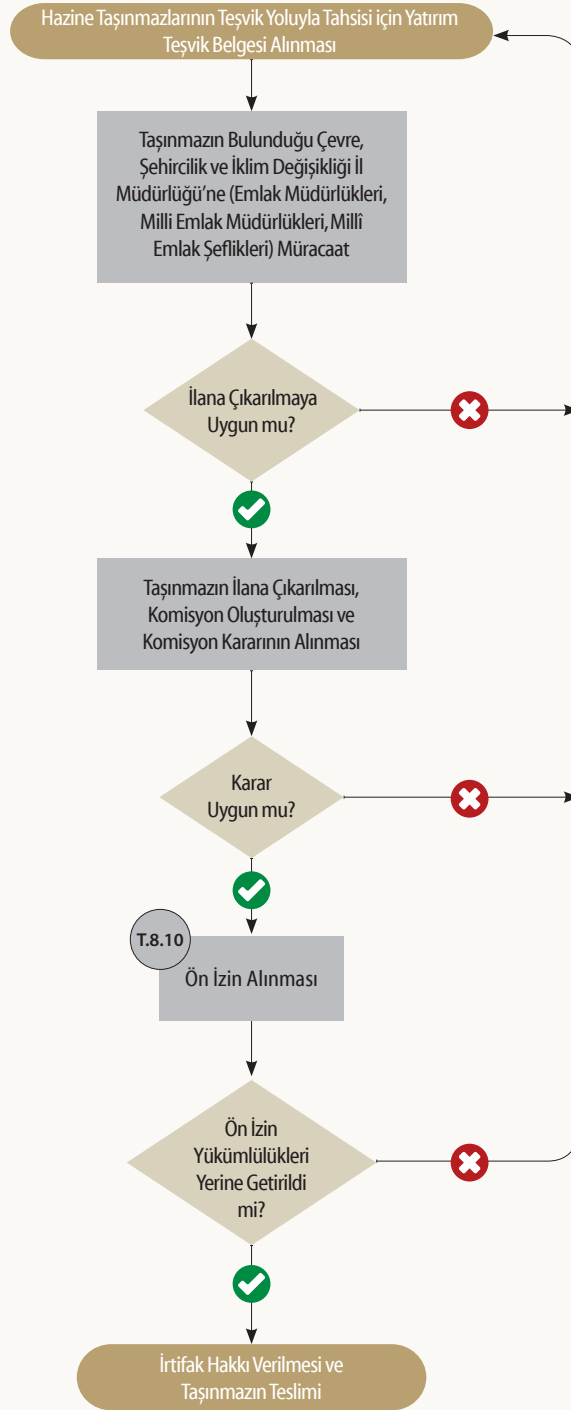
Teşvik mevzuatı kapsamında yatırımcılar tarafından, ilana çıkarılan taşınmazlar için Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esasların eki form dilekçenin (Ek-1) doldurularak, bu Usul ve Esasların ekinde (Ek-2) yer alan belgeler ve Yatırım Bilgi Formu'nun üzerine adı, soyadı ve tebligat adresinin yazılı olduğu kapalı zarf içinde, tutanak düzenlenmek suretiyle komisyon başkanlığına, komisyon değerlendirme saatine kadar teslim edilmesi gerekmektedir.

Komisyonca uygun görülen ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca onaylanan yatırımcıya, öncelikle plan ve projelerin hazırlanması ve onaylatılması için 1 (bir) yıl süreli ön izin verilmekte olup, bu süre ihtiyaç duyulması hâlinde en fazla bir yıl daha uzatılabilmektedir. Ön izin süresince yatırımcıdan herhangi bir bedel alınmamaktadır. Ön izin şartlarını yerine getiren yatırımcı lehine emlak vergi değerleri üzerinden hesaplanacak bedel karşılığında 49 (kırk dokuz) yıl süreli bağımsız ve sürekli nitelikli “irtifak hakkı” tesis edilir. Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunması ve tapuya tescil edilememesi nedeniyle irtifak hakkı tesis edilemeyen taşınmazlar üzerinde ise, taşınmazın emlak vergi değeri üzerinden takdir edilen bedel karşılığında 49 (kırk dokuz) yıl süreli “kullanma izni” verilir.

Hazine taşınmazlarının teşvik yoluyla tahsisine ilişkin süreç *Diyaqram 8.18* ve tahsis aşamaları ise *Tablo 8.10*'da verilmiştir.

Diyagram 8.18. Hazine Taşınmazlarının Teşvik Yoluyla Tahsisi Süreci

Tablo 8.10. Hazine Taşınmazlarının Teşvik Yoluyla Tahsisi Aşamaları

Aşama: Yatırım Dönemi		Adım: Hazine Taşınmazlarının Tahsisi
Kapsam		Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun		Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş		Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Millî Emlak Genel Müdürlüğü
Yapılan İşlem		İrtifak Hakkı, Kullanma İzni
İşlem Süresi		60-120 gün
İlk Başvuru İşlem Ücreti	İlk başvuru	I. bölgede bulunan illerde 2500 (ikibinbeşyüz), II. bölgede bulunan illerde 2000 (ikibin), III. bölgede bulunan illerde 1500 (binbeşyüz), IV ve V. bölgelerde bulunan illerde 1000 (bin), VI. bölgede bulunan illerde ise 500 (beşyüz) Türk Lirasını taşınmaz maliki idarelerin bütçelerine gelir kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimine yatırılmalıdır.
İrtifak Hakkı, Kullanma İzni Ücreti	49 (kırk dokuz) yıl süreli kullanma izni	<ol style="list-style-type: none"> I. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %2,5'u II. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %2'si III. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %1,5'i IV. ve V. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %1'i VI. bölgede bulunan illerde yatırım konusu taşınmazın emlak vergi değerinin %0,5'i.
Gerekli Evraklar		<ol style="list-style-type: none"> Yatırım bilgi formu Organize sanayi bölgesinde boş parsel bulunmadığına ve yatırımın bu alanlarda yapılamayacağına ilişkin belge Endüstri bölgesinde boş parsel bulunmadığına ve yatırımın bu alanlarda yapılamayacağına ilişkin belge Başvuru ücretinin yatırıldığına ilişkin makbuz Vaziyet planı Oda sicil kayıt örneği Vergi borcu bulunmadığına ilişkin belge İşletme hesabı özeti İşletmenin son üç yıllık bilançosu Son üç yıllık malî tablolar Halka açık anonim şirketlerde, halka açılma oranını gösteren belge (tüzel kişilik ise) Şirket ana sözleşmesi (tüzel kişilik ise) Kanuni temsilcilerin imza sirküleri ve adresleri (tüzel kişilik ise) Fizibilite raporu ve finans tablosu (50 milyon TL'yi aşan yatırımlarda) Yatırım teşvik belgesi veya yazı (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü)

Hazine Taşınmazlarının Satış İşlemleri

Hazinenin özel mülkiyetinde bulunan, herhangi bir kamu hizmeti için gerekli olmayan ve hukuken ihaleye çıkarılmasında herhangi bir sakınca bulunmayan taşınmazlar satışa çıkarılabilmektedir.

Özel mevzuatı gereğince satışı mümkün olmayan taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, kıyıda kalan taşınmazlar, ormanlar, meralar, kamu hizmetine tahsisli taşınmazlar, imar planı ile kullanım amacı kamu hizmeti niteliği taşıyan taşınmazlar (park, yeşil alan, resmî kurum alanı vb.), ilgili kamu idaresince satışına izin verilmeyen taşınmazlar, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde bulunan ancak nazım veya uygulama imar planı dışında (plansız alanda) kalan taşınmazların satış işlemleri yapılamamaktadır.

Hazineye ait taşınmazlar re'sen ya da talep üzerine ihaleye çıkarılabilmektedir. Türkiye genelinde satışa çıkarılan taşınmazların ihale ve diğer bilgileri ile varsa resimlerine www.milliemlak.gov.tr web adresinden ve taşınmazın bulunduğu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü web adreslerinden ulaşılabilmektedir.

Satın alma talepleri için, il, ilçe, mahalle, ada ve parsel numarasının da belirtildiği bir dilekçe ile taşınmazın bulunduğu illerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine (Milli Emlak Dairesi Başkanlığı veya Milli Emlak Müdürlüğü) ve ilçelerde ise Kaymakamlıklara (Milli Emlak Müdürlüğü veya Milli Emlak Şefliği) müracaat edilebilmektedir.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ihaleye çıkarılırken tespit edilen tahmini bedel, taşınmazın bulunduğu yerdeki piyasa alım satım rayici dikkate alınarak tespit ve takdir edilmektedir.

Hazine Taşınmazlarının Kiralama İşlemleri

Hazineye ait taşınmazlar, üzerine sabit tesis yapılmamak şartıyla (üzerinde yapı olan taşınmazlar hariç) tarımsal, ticari, spor ve sosyal nitelikli vb. amaçlarda kullanılmak üzere on yıla kadar kiraya verilebilir. Kira süresi sonunca yükümlülüklerini yerine getirdiği tespit edilen ve talepte bulunan kiracıların kira süresi, ilk sözleşme tarihinden itibaren toplam kira süresi yirmi yılı geçmemek üzere, yeniden bedel belirlemek suretiyle on yıl daha uzatılabilir.

Kiraya verilecek taşınmazların kira süresi on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür.

Talep sahibi tarafından, kiralama talebini içeren bir dilekçeyle taşınmanın bulunduğu yerdeki Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne (Milli Emlak Dairesi Başkanlığı veya Emlak/Milli Emlak Müdürlüğü, ilçelerde varsa Milli Emlak Müdürlüğü, yoksa Milli Emlak Şeflikleri) müracaat edilir.

Hazine Taşınmazlarının İrtifak Hakkı İşlemleri

İrtifak hakkı, sahibine konusu olan taşınmazı doğrudan doğruya kullanma veya ondan yararlanma veya her ikisine birden sahip olma yetkisini veren sınırlı bir ayni haktır. İrtifak hakkı sahibi, başka birinin (maliğin) taşınmazını kullanma ve/veya yararlanma hakkına sahip olmaktadır.

Yatırım yapılacak taşınmaz, talep sahibi tarafından belirlenerek taşınmazın bulunduğu yerdeki Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne (Emlak Müdürlükleri, Millî Emlak Müdürlükleri, Millî Emlak Şeflikleri) sadece talep amacını içeren bir dilekçe ile başvurulur (Bu aşamada plan ve proje sunulmasına gerek yoktur.).

Talep konusu taşınmazın fiilî ve hukuki durumuna ilişkin bilgi ve belgeler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (Emlak Müdürlükleri, Millî Emlak Müdürlükleri, Millî Emlak Şeflikleri) tarafından hazırlanarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na iletilir. İrtifak hakkı tesisi/kullanma izni verilmesi yönünden değerlendirilmesinde sakınca bulunmayan taşınmazlar için gerekli izinler alınarak ihale süreci başlatılır.

İrtifak hakkına ilişkin işlemler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 17. maddesine göre ilan edilmek suretiyle aynı Kanun'un 51 (g) bendine göre pazarlık usulü ile irtifak hakkı/kullanma izni ihalesiyle yapılmaktadır (istisnalar hariç). Taşınmaz, en yüksek bedeli teklif eden yatırımcıya ihale edilir.

İhaleyi alan yatırımcıya, gerekmesi hâlinde planladığı yatırıma ilişkin projelerin yaptırılması, imar planı değişiklikleri ve ilgili kurumlardan gerekli izinlerin alınması amacıyla 1 (bir) yıl süreyle bedeli karşılığında ön izin verilir. Gerekli hâllerde bu süre toplamı 4 (dört) yılı geçmemek üzere uzatılabilir. Ön izin süresi sonunda yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde tapuya tescil edilmek suretiyle irtifak hakkı tesis edilir veya kullanma izni sözleşmesi düzenlenir.

Özel kanunlarda belirtilen süreler hariç, Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazları üzerinde 30 yıla kadar irtifak hakkı tesis edilmekte, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar üzerinde ise 30 yıla kadar kullanma izni verilmektedir.

2.2.2.2. Orman Arazilerinin Tahsisi

Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman arazisi sayılır.

Orman arazilerinin tahsisi için ilgili Orman Bölge Müdürlüklerine müracaat edilir. Bu kapsamda ilk olarak *Tablo 8.11*'de belirtilen bilgi ve belgeler ile ön izin başvurusu yapılır.

Müracaat sonrasında:

- İlgili Orman Bölge Müdürlüğü yapılan müracaatı öncelikle e-Devlet üzerinden sisteme yüklenen evrak üzerinde inceler.
- Eksiklikler varsa 10 (on) iş günü içinde müracaat sahibine bildirir.
- Eksiklikler tamamlanıncaya kadar talep değerlendirmeye alınmaz.
- Evrakın tam olması hâlinde heyet tarafından arazi üzerinde gerekli incelemeler yapılarak talebin Devlet ormanlarına isabet eden kısımları için ön izin veya kesin izin raporu düzenlenir.
- Akabinde, verilen izin müracaat sahibine tebliğ edilir. Tebligat tarihinden itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde izin sahibinden teminat, bedeller ve onaylı taahhüt senedi alınır. Bu süre içerisinde bedellerin yatırılmaması, teminatın veya onaylı taahhüt senedinin verilmemesi hâllerinde ise saha teslimi yapılmaz, herhangi bir bildirim gerek kalmaksızın izin iptal edilir. İptal işlemi ilgiliye bildirilir.
- Aynı yerle ilgili yeniden izin talep edilmesi yeni izin talebi olarak değerlendirilir.
- İzin başlangıç tarihi, izin olurunda ayrıca izin başlangıç tarihi belirtilmemiş ise izin olurunun verildiği tarihtir. İznin uzatıldığı durumlarda izin başlangıç tarihi ilk iznin verildiği tarihtir.

Orman arazilerinin tahsisine ilişkin süreç ve işlemler *Tablo 8.11* ve *Diyagram 8.19*'da verilmiştir.

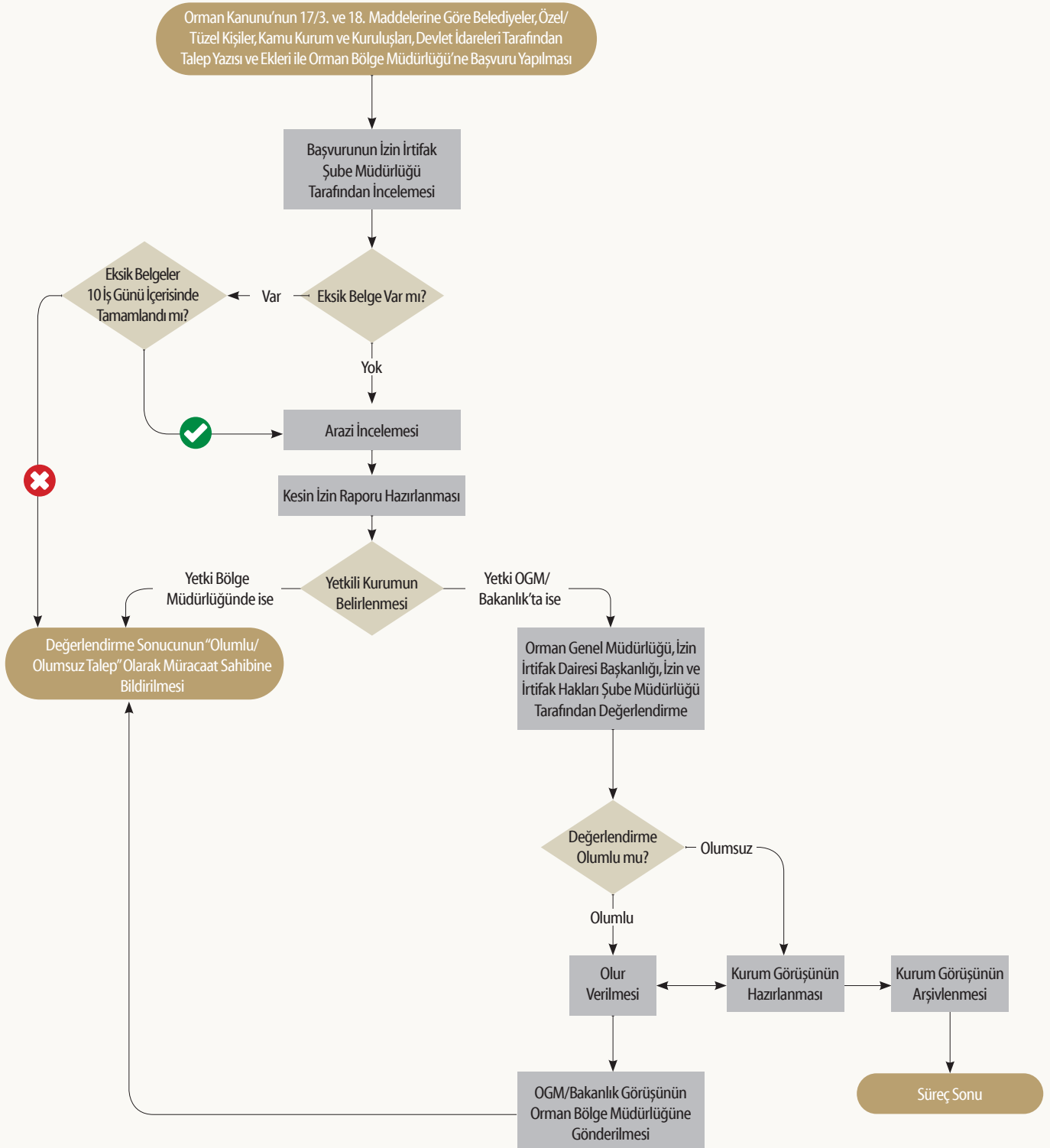
Tablo 8.11. Orman Arazilerinin Tahsisi Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Orman Arazilerinin Tahsisi
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	<ul style="list-style-type: none"> - 30.11.2021 tarih ve 31675 sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Orman Kanununun 17. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelik - 30.11.2021 tarih ve 31675 sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Orman Kanununun 18. Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	İlgili Orman Bölge Müdürlükleri
Yapılan İşlem	Orman Arazisi Yatırım Ön/Kesin İzni
İşlem Süresi	3 ay
İzin Ücreti	<p>Verilen ön izinlerde ön izin bedeli, kesin izinlerde ise;</p> <p>a. Ağaçlandırma bedeli (Orman Genel Müdürlüğünce, Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından tespit edilen işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin 294 gün/hektar katsayısıyla çarpımı sonucu belirlenen ağaçlandırma birim hektar bedelinin, izin alanı ile çarpımı sonucu hesaplanır),</p> <p>b. Arazi izin bedeli (İzin alanının metrekaresi, cari yıl ağaçlandırma birim metrekaresi bedeli, Orman Kanununun 17. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelik ve Orman Kanununun 18. Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik eklerinde yer alan izin türü katsayısı, ekolojik denge katsayısı ve il katsayısının çarpımlarının sonucu hesaplanır),</p> <p>c. Orköy bedeli (Toplam proje bedelinin yüzde üçü (%3) alınarak hesaplanır),</p> <p>ç. Erozyon bedeli (Toplam proje bedelinin yüzde ikisi (%2) alınarak hesaplanır) alınır.</p>

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Orman Arazilerinin Tahsisi	
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe	
Gerekli Evraklar	<p>Orman Kanununun 17. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelik Kapsamında:</p> <p>e-Devlet üzerinden talep yazısı ile beraber;</p> <p>a) Saha analiz raporu,</p> <p>b) Koordinat özet çizelgesi,</p> <p>c) 1/1.000 veya uygun ölçekli vaziyet planı veya bina ve tesislere ilişkin avan proje,</p> <p>ç) Enerji izinlerinde ön lisans veya lisansını, mevcut izin verilen alan üzerinde kurulacak 14.03.2013 tarih ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14. maddesi çerçevesinde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı ilgili bakanlıktan alınmış lisanssız üretim yapabileceğine dair belgesini, petrol-doğalgaz izinlerinde ruhsatını, liman geri hizmet alanı izinlerinde deniz yüzeyinin kiralandığına ilişkin sözleşme,</p> <p>d) Su izinlerinde yeraltı suyu arama belgesini veya su kiralama/kullanma/tahsis belgesi, ruhsatı veya kira sözleşmesi,</p> <p>e) 1/1.000 veya uygun ölçekli ağaç röleve planı,</p> <p>f) Okul, hastane, sağlık ocağı gibi bina izinlerinde, hidroelektrik santral tesislerinde santral binası, rüzgar enerji santrallerinde türbin alanları, termik, doğal gaz çevrim, nükleer güç santrallerinde, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisi, atıksu arıtma, sokak hayvanları bakımevi, su arıtma, liman geri hizmet alanı, havaalanı, spor tesisi izinlerinde; 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı veya ilgili idareden alınacak imar planı gerektiren yapı ve tesislerden olmadığına dair yazı,</p> <p>g) Katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisleri ile kazı fazlası malzeme alanı izin taleplerinde depolama öncesi ve depolama sonrası nihai kodları gösterir çevresindeki topoğrafik yapı ile uyumlu ve orman idaresinin kabul edeceği kademeli kapatma planı,</p> <p>ğ) ÇED Yönetmeliği kapsamına giren tesisler için ÇED belgesi,</p> <p>h) Bedelli izinlerde talep edilen sahada yapılacak tesislerin, metraj cetveli ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, genel bütçe kapsamındaki ilgili kamu idareleri veya kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenecek cari yıl birim fiyatlarına veya proforma faturalarına göre hazırlanmış keşif özetleri.</p>	<p>Orman Kanununun 18. Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik Kapsamında:</p> <p>e-başvuru, talep yazısı ile beraber;</p> <p>a) Saha analiz raporu,</p> <p>b) Tesis ve altyapı tesislerine ilişkin avan proje,</p> <p>c) Koordinat özet çizelgesi,</p> <p>ç) 1/1.000 veya uygun ölçekli vaziyet planı,</p> <p>d) Altyapı tesisi olarak talep edilecek su izinlerinde yeraltı suyu arama belgesi veya su kiralama/kullanma/tahsis kullanma belgesi,</p> <p>e) Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve il tanım ve orman müdürlüğünün uygun görüş yazıları,</p> <p>g) 1/1.000 veya uygun ölçekli ağaç röleve planı,</p> <p>ğ) 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı veya ilgili idareden alınacak imar planı gerektiren yapı ve tesislerden olmadığına dair yazı,</p> <p>h) ÇED Yönetmeliği kapsamına giren tesisler için ÇED belgesi,</p> <p>ı) Bedelli izinlerde talep edilen sahada yapılacak tesislerin, metraj cetveli ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, ilgili genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri veya kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenecek cari yıl birim fiyatlarına veya proforma faturalarına göre hazırlanmış keşif özetleri.</p>

Diyagram 8.19. Orman Arazilerinin Tahsisi Süreci

Evet Hayır

OGM: Orman Genel Müdürlüğü

2.2.3.3. Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği / Mera Arazilerinin Tahsisi

Mera arazilerinin amacı dışı kullanımına ait süreçler 25.02.1998 tarih ve 4342 sayılı Mera Kanunu'nda belirtilen hususlar doğrultusunda yürütülmektedir. Mera arazilerinin amacı dışında kullanılması için yapılan başvuruya tahsis amacı değişikliği başvurusu adı verilmektedir. Mera, yaylak ve kışlaklarda 4342 sayılı Mera Kanunu ile 31.07.1998 tarih ve 23419 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mera Yönetmeliği'nin 8. maddesinde belirlenen alan kullanımları ve yatırımlar için tahsis amacı değişikliği başvurusu yapılabilir.

Buna göre mera, yaylak ve kışlaklarda tahsis amacı değişikliği talep eden başvuru sahibi; talebin amacını, yerini, büyüklüğünü belirten yazı ve ekinde Mera Yönetmeliği gereği istenen belgelerle birlikte İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne talepte bulunur.

Mera Komisyonunca yapılan değerlendirme sonucunda, eksik belge yoksa ve talep 4342 sayılı Kanuna uygunsuzsa "Mera Teknik Ekip (MTE)" görevlendirmesi yapılır ve bu konu ile ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü veya Defterdarlık görüşü istenir.

İstenen belgeler tam ise MTE görevlendirilmesi, teknik ekipçe mera inceleme raporunun tanzimi ve bu raporun Mera Komisyonuna sunulması en geç 30 gün içinde tamamlanır.

Tahsis amacı değişikliği talep edilen alan için teknik ekip tarafından hazırlanan "Mera İnceleme Raporunda" tahsis amacı değişikliğine olumlu görüş verilmiş ise 20 yıllık ot geliri de hesaplanır ve "Çiftçi Hane Reisleri Görüş Formu" ile birlikte Mera Komisyonuna teslim edilir.

MTE bu sürede çalışmaların tamamlanamaması halinde; sebebi ve çalışmalara başlanacağı tarihi içeren bir yazı ile başvuru sahibini bilgilendirir. Büyükşehir olan illerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, diğer illerde ise Defterdarlık nihai görüşünün alınması amacıyla "Mera İnceleme Raporu" ve "Çiftçi Hane Reisler Görüş Formu" ile birlikte başvuru yapılır.

Alınan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü veya Defterdarlık görüşü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne ulaştıktan sonra 2018/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığından görüş almak üzere:

- Mera İnceleme raporu,
- Çiftçi Hane Reisler Görüş formu
- Mera Yönetmeliği Gereği İstenen Belgeler ve
- 2018/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamında Bakanlıkça istenen; özel tüzel kişilerde Ticaret Sicil Kayıt örneği, gerçek kişilerde ise kimlik fotokopisi ile birlikte başvuru yapılır.

2018/8 sayılı Genelge kapsamında görüş geldikten sonra, "Mera Komisyonu" 15 gün içerisinde "Mera İnceleme Raporu" ve dosyadaki diğer belgelere göre, gerekirse mahallinde

inceleme yaparak “Mera Komisyon” görüşünü oluşturur ve Valilik onayına sunar. Valilik onayından sonra talep sahibine ot bedelinin yatırılması ve kadastro tekniğine uygun ifraz beyannamesinin hazırlanması, ayrıca geri dönüşümlü tahsis amacı değişikliklerinde de “Mera Geri Dönüşüm Projesi” hazırlanması için talep sahibine tebligat yapılır.

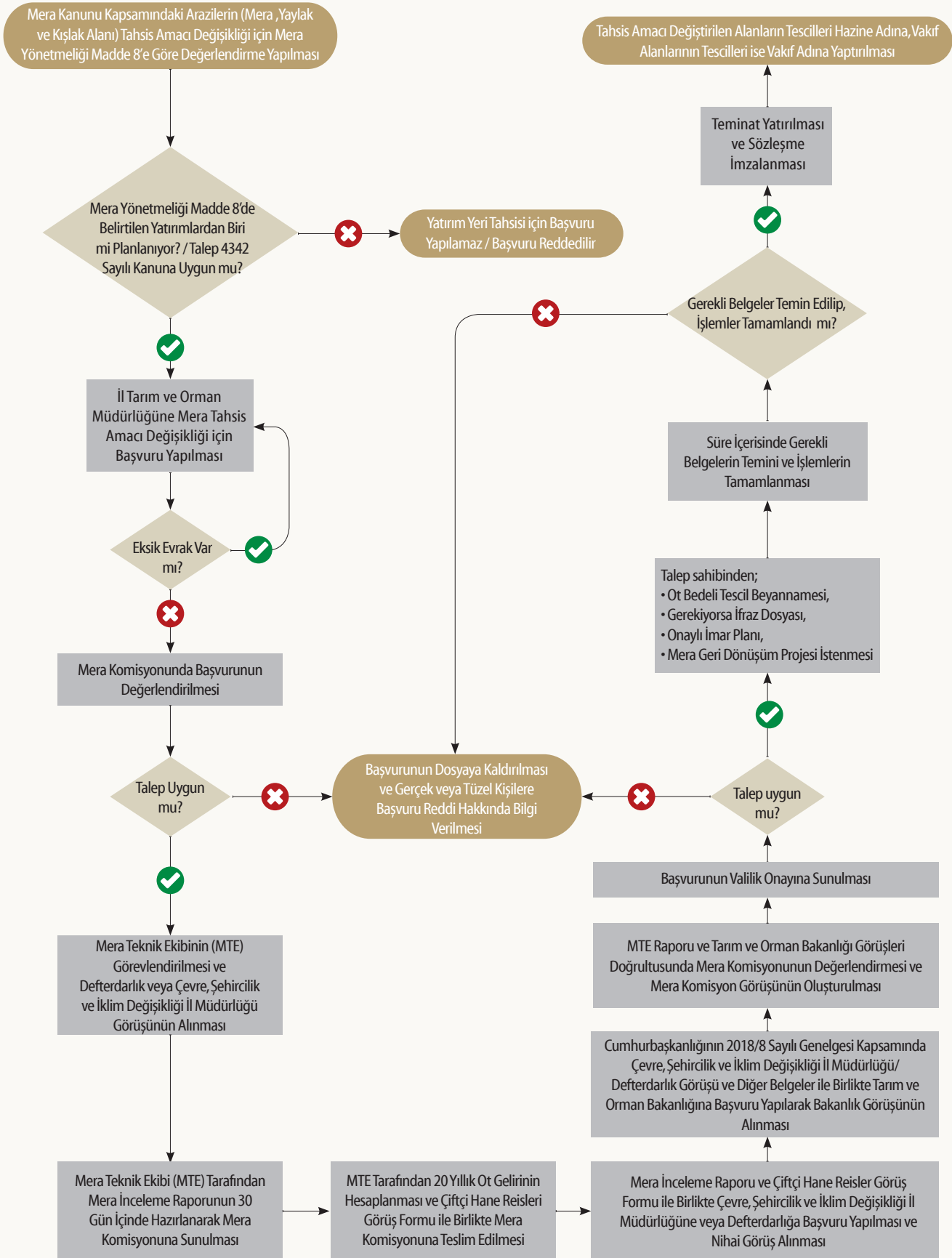
Geri dönüşümü olmayan tahsis amacı değişikliklerinde, ot bedelinin yatırılmasını ve kadastro tekniğine uygun tescil beyannamesinin sunulmasını takiben tahsis amacı değiştirilen alanların tescilleri hazine adına, vakıf meralarının tescilleri ise vakıf adına yaptırılır. Geri dönüşüme tabı tahsis amacı değişikliklerinde ise talep sahibince “Mera Geri Dönüşüm Projesi” sunulduktan sonra, Mera Komisyonu tarafından mera geri dönüşüm teminat bedeli belirlenir. Mera Komisyonunca belirlen mera geri dönüşüm teminat bedelinin yatırılması için talep sahibine tebligat yapılır.

Geri dönüşümlü tahsis amacı değişikliklerinde ot bedeli, kadastro tekniğine uygun beyanname, “Geri Dönüşüm Projesi” hazırlanır ve teminat bedeli yatırılır. Tahsis amacı değiştirilen alanların tescilleri hazine adına, vakıf meralarının tescilleri ise vakıf adına yapılması amacıyla gereği için ilgili Kadastro Müdürlüğüne ve bilgi için Milli Emlak Müdürlüğüne yazı yazılır.

Mera, yaylak ve kışlakların tahsis amacı değişikliği süreci ve işlemleri *Diyagram 8.20* ve *Tablo 8.12*'de verilmiştir.

Diyagram 8.20. Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği İzin Süreci

Tablo 8.12. Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Öncesi	Adım: Mera Kanunu Kapsamındaki Arazilerin Tahsis Amacı Değişikliği Başvurusu
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	- 4342 sayılı Mera Kanunu - 31.07.1998 tarih ve 23419 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mera Yönetmeliği
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	İlgili İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Yapılan İşlem	Mera Arazilerinin Amacı Dışında Tahsis Edilmesi
Başvuru Sırasında İstenilen Belgeler	1- Su Ürünleri tesisi kurulması amacıyla ihtiyaç duyulan yerlerin tahsis amacı değişikliğinde istenen belgeler, a. İlgili kurumca hazırlanmış rapor b. İlgili kurumca hazırlanmış ve/veya onaylanmış proje c. Finansman kaynağı ile ilgili belgeler d. 1/5000 ölçekli kadastro paftası örneği e. Vaziyet planı f. Talep edilen alanın; koordinat değerli alan hesabını ve çevre parselleri de gösterir kadastro tekniğine uygun 1/5000 ölçekli haritasının NETCAD programında hazırlanmış CD'si 2- Jeotermal kaynaklı teknolojik seralar için ihtiyaç duyulan yerlerin tahsis amacını değiştirmek için gerekli belgeler: a. İlgili müdürlük veya Genel Müdürlükten gerekçeli rapor, b. Jeotermal kaynak kullanım izni veya ruhsat, c. Talep edilen alanın 1/5000 ölçekli harita üzerine işlenmiş vaziyet planı, d. Talep edilen alanların; koordinat değerli alan hesabını ve NETCAD programında CD'si, e. ÇED kapsamındaki yatırımda ÇED uygunluk belgesi, f. Koruma alanları etüt raporu, g. Jeotermal akışkanın kullanım sonrası nasıl uzaklaştırılacağına ilişkin belge, h. Fizibilite raporu ile Mera Komisyonu tarafından istenecek diğer bilgi ve belgeler, i Yirmi yıllık ot gelirinin yatırıldığına ilişkin belge
İşlem Süresi	3 ay
İşlem Ücreti	ahsis amacı değişikliği talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerden, tahsis amacı değiştirilen mera, yaylak ve kışlaklardan elde olunacak yirmi yıllık ot geliri esas alınarak, Mera Komisyonunca tespit edilecek miktarda alınacak ücret, tahsis amacının Valilikçe değiştirilmesinden sonra peşin olarak tahsil edilir. Geri dönüşümlü tahsis amacı değişikliği taleplerinde ise, Valilikçe tahsis amacı değiştirildikten sonra, Mera Komisyonunca belirlen geri dönüşüm teminat nakit ve mektup halinde İl Muhasebe Müdürlüğüne yatırılır. Arazide inceleme yapacak Mera Komisyonu ve teknik ekip üyelerinin 6245 sayılı Harcırah Kanunu gereği her türlü yol gideri ve gündelikleri ile Mera Komisyonu uygun görülen diğer giderler talep sahiplerince karşılanır.

2.2.2.4. Tarım Arazilerinin Tahsisi (Tarım Dışı Kullanım İzni)

Toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirlili tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirlili tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımını sağlayacak usul ve esasları belirlemek amacıyla 19.07.2005 tarih ve 25880 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Uygulama Talimatı Ek-2'ye göre tarım arazilerinin sınıflandırılması; mutlak tarım arazisi, özel ürün arazisi, dikili tarım arazisi, marjinal tarım arazisi, sulu tarım arazisi ve tarım dışı alanlar olarak yapılmıştır. Bu arazi türlerinin Kanun'daki tanımlamaları aşağıda verilmiştir:

Tarım Arazisi: Toprak, topografya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup hâlihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hâle dönüştürülebilen arazilerdir.

Mutlak Tarım Arazisi: Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan; topoğrafik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan arazilerdir.

Özel Ürün Arazisi: Mutlak tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topoğrafik sınırlamaları nedeniyle yöreye adapte olmuş bitki türlerinin tamamının tarımının yapılamadığı ancak özel bitkisel ürünlerin yetiştiriciliği ile su ürünleri yetiştiriciliğinin ve avcılığının yapılabildiği; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazilerdir.

Dikili Tarım Arazisi: Mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde yöre ekolojisine uygun çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerin tarımı yapılan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazilerdir.

Marjinal Tarım Arazisi: Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topoğrafik sınırlamalar nedeniyle üzerinde sadece geleneksel toprak işlemeli tarımın yapıldığı arazilerdir.

Sulu Tarım Arazisi: Tarımı yapılan bitkilerin büyüme devresinde ihtiyaç duyduğu suyun, su kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılandığı arazilerdir.

Tarım Dışı Alanlar: Üzerinde toprak bulunmayan çıplak kayalar, daimi karla kaplı alanlar, ırmak yatakları, sahil kumulları, sazlık ve bataklıklar, askerî alanlar; endüstriyel, turizm, rekreasyon, iskân, altyapı ve benzeri amaçlarla plânlanmış arazilerdir.

5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu ile 3083 Sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında tarımsal ve/veya tarım dışı arazi kullanım talepleri, müracaatların yönetilmesi, kayıt altına alınması, kayıtların güncel ve sağlıklı bir şekilde takip edilerek sonuçlandırılabilmesi işlemleri, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülen Tarım Arazileri Değerlendirme ve Bilgilendirme Sistemi (TAD Portal) (<http://tad.tarim.gov.tr>) üzerinden sağlanmaktadır.

Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımı kapsamında yapılan müracaatlar, plan yapma yetkisine sahip kamu kurum ve kuruluşları veya EPDK aracılığı ile yapılmaktadır.

Planlamayı yapacak kamu kurum/kuruluşları ve/veya bu kurum/kuruluşlarca yetkilendirilen plan müellifleri tarafından yapılan tarım dışı amaçla kullanım talepleri ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından talep konusu arazinin belediye sınırları içerisinde olması durumunda belediyelere, belediye sınırları dışında olması durumunda ise il özel idarelerine veya diğer plan yapma yetkisine sahip kuruluşlara yapılan müracaatlar, ilgili kurum/kuruluşlar tarafından TAD Portal üzerinden İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne intikal ettirilmektedir.

Petrol ve doğal gaz arama ve işletme, madencilik, yenilenebilir enerji ve elektrik iletim hatlarıyla ilgili yatırım yapacak gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılacak tarım dışı amaçlarla kullanım talepleri, TAD Portal üzerinden İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne intikal ettirilecektir.

02.11.1985 tarih ve 18916 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği'ne göre yapılan, plan gerektirmeyen ve Bakanlık'ça kabul edilen tarımsal amaçlı yapılarla ilgili talepler, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından TAD Portal'a yüklenecektir.

Yapılan başvurular, ay içerisinde en az bir kere toplanan Toprak Koruma Kurulu tarafından değerlendirilir.

Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı

Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımıyla ilgili 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'nun 13. Maddesinde yer alan hususlar aşağıda belirtilmektedir:

1. Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri, sulu tarım arazileri alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla;
 - a. Savunmaya yönelik stratejik ihtiyaçlar
 - b. Doğal afet sonrası ortaya çıkan geçici yerleşim yeri ihtiyacı
 - c. Petrol ve doğal gaz arama ve işletme faaliyetleri
 - ç. İlgili Bakanlık tarafından kamu yararı kararı alınmış madencilik faaliyetleri
 - d. Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plan ve yatırımlar
 - e. Kamu yararı gözetilerek yol, altyapı ve üstyapı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar
 - f. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun talebi üzerine 14.3.2013 tarih ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımlar
 - g. Jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımları

için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projesine uyulması kaydıyla Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir. 5403 Sayılı Kanun'da belirtilen kamu yararı kararı; Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik'in 3. maddesinin (h) bendinde tanımlanmıştır. Bu kapsamda, kamu yararı kararı belgesinin ilgili Bakan tarafından imzalı olması zorunludur. Ayrıca, 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu'na dayalı Bakan veya Cumhurbaşkanı Kararı ile alınan kamu yararı kararı belgeleri de Kanun kapsamında kabul edilmektedir. Bakan veya Cumhurbaşkanı tarafından alınan kamu yararı kararı, ortaklaşa kamu yararı kararı kabul edilmektedir.

2. Jeotermal enerji kaynaklı arama faaliyetleri geçici bir kullanım kabul edilerek, yapılacak jeotermal enerji kaynaklı arama faaliyetleri için; alternatif alan bulunmaması, Kurulun uygun görmesi, toprak koruma projesine uyulması kaydıyla valilik tarafından bir yıla kadar geçici süre ile izin verilebilir. Bu süre gerekçeli talep doğrultusunda en fazla bir yıla kadar daha uzatılabilir. Başvuru sahiplerine arama faaliyeti ile ilgili geri dönüşüm projesi hazırlatılır. Arama yapılacak arazinin eski hâline getirileceğine ve çevresinde yapılan tarımsal üretime yönelik zararların tazmin edileceğine dair noter onaylı taahhütname alınır.
3. Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Planlanmasına Dair Yönetmelik, ikinci fıkra hükümlerine göre arama sonucu bulunan jeotermal kaynak için işletmeye geçilmesi halinde izinlendirme işlemleri bu madde kapsamında değerlendirilir.
4. Arazi kullanım planlarında tarım dışı amaçlı kullanımlar için ayrılan alanlar, arazi kullanım planları yapılmamış alanlarda ise yapılacak faaliyetin içeriği ve teknik özellikleri dikkate alınarak toprak ve topoğrafik özellikleri itibarıyla tarımsal verimi düşük olan ve tarımsal kullanım bütünlüğünü bozmayan araziler ile tarım dışı amaçlı kullanılmak üzere izinlendirilmiş ancak hâlihazırda kullanılmayan araziler alternatif alan olarak kabul edilir.
5. Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri dışında kalan tarım arazileri için toprak koruma projesine uyulması ve çevre arazilerdeki tarımsal kullanım bütünlüğünü bozmaması kaydıyla valilikler tarafından tarım dışı amaçla kullanım izni verilebilir.
6. Tarımsal amaçlı yapılarla ilgili olarak yapılan arazi kullanımına ilişkin başvurular il müdürlüğüne intikal ettirilir. İl müdürlüğü tarafından bu talepler incelenir ve bu tesislerin tarımsal amaçlı yapılardan olması ve toprak koruma projesine uyulması şartı ile arazi niteliklerine ve sınıfına bakılmaksızın projede öngörülen miktarda alana valilikçe kullanım izni verilebilir. Tarımsal amaçlı yapılara ilişkin arazi kullanım müracaatlarında, talep sahiplerinden amacı dışında kullanılmayacağına dair noter onaylı taahhütname alınır.
7. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından çevre düzeni planları ve imar planlarının yapılması ve değiştirilmesinde tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı faaliyetlere ayrılmasına Kurulun uygun görüşü alınarak Bakanlıkça izin verilebilir.
8. Arazi kullanımına ilişkin verilen izinler; izin tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde tarım dışı amaçlı kullanımlarda planların onaylanmaması, tarımsal amaçlı yapılarda ise ruhsata bağlanmaması durumunda geçersiz kabul edilir. Verilen izinler amacı dışında

kullanılamaz. Amacı dışında kullanımın tespit edilmesi hâlinde, Kanun'un 20 ve 21. maddelerine göre işlemler yapılır.

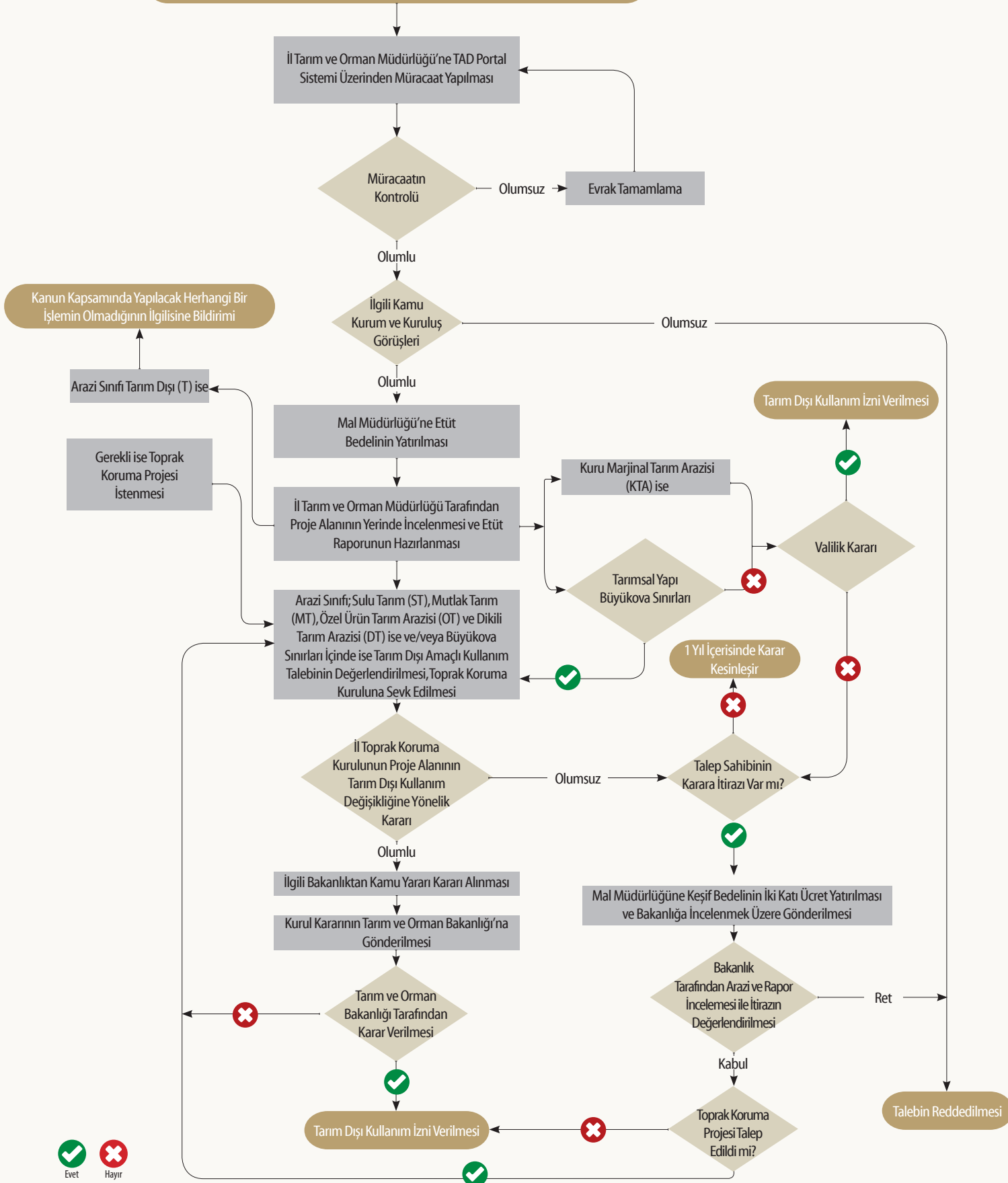
9. Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentleri kapsamında izin alan işletmeciler, faaliyetlerini çevre ve tarım arazilerine zarar vermeyecek şekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler.

Tarım arazilerinin tarım dışı kullanım amacı kapsamında tahsis işlemlerine ilişkin izin süreci işlemleri *Diyaqram 8.21*'de ve *Tablo 8.13*'te verilmiştir.

Diyagram 8.21. Tarım Arazilerinin Tahsis Süreci (Tarım Dışı Kullanım İzni Süreci)

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13.Maddesi Kapsamında Tarım Dışı Kullanım İzni Alınması

**Tablo 8.13. Tarım Arazilerinin Tahsis Süreci
(Tarım Dışı Kullanım İzni Süreci)**

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Tarım Dışı Kullanım İzni	
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu	
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Tarım ve Orman Bakanlığı, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	
Yapılan İşlem	Tarım Dışı Kullanım İzni	
İşlem Süresi	Mevzuatça belirlenmiş bir süre bulunmamaktadır. İşlem süresi alanın özelliklerine göre yapılan inceleme ve değerlendirme çerçevesinde değişiklik göstermektedir.	
Etüt Ücreti*	Tarım Dışı Amaçlı Arazi Kullanımı/ Arazi Sınıfı Tespiti	Etüt ücreti 0 - 1 hektar: 1.190 TL İtiraz Ücreti 0 - 1 hektar: 2.380 TL
	Tarımsal Amaçlı Yapı Talepleri	Etüt Ücreti 0 - 0,0500 hektar: 225 TL 0,0501 - 1 hektar: 515 TL İtiraz Ücreti 0 - 0,0500 hektar: 450 TL 0,0501 - 1 hektar: 1.030 TL
	İlave her 1 hektar için tarımsal amaçlı yapı taleplerinde 225 TL, tarım dışı amaçlı arazi kullanımı ve arazi sınıfı tespiti taleplerinde 450 TL ilave edilecektir (1 hektar üzerindeki taleplerde alan küsuratları tam olarak alınacaktır). Aynı alanlar için itiraz yapılması hâlinde bu ücretlerin 2 katı alınacaktır.	
Gerekli Evraklar	İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne Başvuru	Gerekli ise Toprak Koruma Projesi

* 2022 yılı fiyatları

2.2.2.5. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri

Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri (TDİOSB), kamu tüzel kişi/kişilerince kurulan; tarım ve sanayi sektörünün entegrasyonunu sağlamaya yönelik tarıma dayalı sanayi girdisini oluşturan bitkisel ve hayvansal üretimin ve bunların işlenmesine yönelik sanayi tesislerinin yer aldığı mal ve hizmet üretim bölgeleridir.

TDİOSB'ler birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden tarımsal üretim yapanların ve sanayiciler için bir program içinde üretim yapmaları; üretimde verimlilik ve kârlılık sağlanması, yatırımların işbirliğiyle yapılması, işletmelerin ulaşım, elektrik, su, kanalizasyon ve sosyal tesisler gibi ortak alt yapı hizmetlerinden birlikte yararlanmalarına, ortak arıtma tesisleriyle çevre kirliliğinin önlenmesi enerji, çevre ve ulaşım gibi asgari altyapı şartlarının tek bir elden yönetilmesine olanak sağlayan alanlardır.

TDİOSB'lerin kurulma amaçları şunlardır:

- Yerleşim alanları içerisindeki tarımsal işletmelerin yerleşim alanı dışına çıkarılması,
- Hayvansal ve bitkisel üretim işletmelerinin ihtisas konusuna göre bir araya getirilerek, üretimin her safhasının kontrol edildiği, hijyenin sağlandığı, verimin ve kalitenin en üst seviyeye çıkarıldığı, ucuz maliyetli üretimin teşvik edildiği, giriş ve çıkışların kontrol edilebildiği bölgeler oluşturmak,
- Üreticilerin / Yetiştiricilerin kümelenmelerini ve ihtisaslaşmalarını sağlamak,
- Tarım ve sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlamak,
- Orta ve büyük ölçekli modern tarımsal işletmelerin sayısal ve oransal olarak artırılmasına katkı sağlamak ve
- Markalaşma ve değerinden satış ile üretici/yetiştirici gelirlerinin artırılmasını sağlamaktır.

Tarımsal yapıların önceden planlanmış bir arazi üzerine yerleştirilmeleri üretim maliyetlerinin düşürülmesine ve markalaşma ile kalite standardının yükselmesine imkan sağlamakla birlikte, TDİOSB'ler içerisinde yatırım yapacak parsel sahiplerine; emlak vergisi, bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcı, atık su bedeli, KDV (Teşvik Belgesi kapsamında yapılacak makine ve teçhizat teslimlerinde) gibi vergilerden muafiyet imkanı sağlamaktadır.

Ayrıca TDİOSB'de üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan ofis hizmetlerinin (ruhsat, izin, abonelik) düşük maliyetli ve hızlı bir şekilde verilmesi de önemli avantajlar arasında yer almaktadır.

TDİOSB'lerde hayvansal ve bitkisel üretim konularında aşağıda sunulan faaliyetler yürütülür:

- Hayvansal üretim faaliyetleri; Besi ve Süt Sığırcılığı, Koyun ve Keçi yetiştiriciliği, Manda yetiştiriciliği, Su Ürünleri yetiştiriciliği
- Bitkisel üretim faaliyetleri; Seracılık, Meyvecilik, Fide-Fidancılık, Çiçekçilik, Tohumculuk

Yukarıda belirtilen hayvansal ve bitkisel üretim konuları dışında TDİOSB talebi olması halinde proje teklifi, ilin/ilçenin üretim konusundaki potansiyeli, üretim kapasitesi, talep durumu, il/ilçe için gerekliliği ve uygulanabilirliği hususları dikkate alınarak üretim konusu ile ilgili meri mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirilir.

Hayvansal üretim veya bitkisel üretim ile birlikte sanayisinin oluşturulmasına yönelik Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, 25.11.2017 tarih ve 30251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Yönetmeliği" "kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı onayı ile kurulur.

TDİOSB kurulum sürecinde ilk aşama, Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Yönetmeliği Madde 6 gereğince projenin hazırlanmasıdır. TDİOSB Projeleri, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenecek formata ve ilgisine göre ziraat mühendisi, su ürünleri mühendisi veya balıkçılık teknolojisi mühendisi tarafından hazırlanır. Hayvancılık konulu proje teklifi hazırlanırken veteriner hekim ve çevre mühendisi görüşü de alınmaktadır. Projeyi hazırlayanlara ait diploma suretleri ve mesleki özgeçmişleri başvuru dosyasına eklenir. TDİOSB projesi hazırlanırken bölgenin ekonomik, sosyal, sektörel yapısı, çevre ve sağlık şartları, istihdam durumu, yenilenebilir enerji kaynaklarının varlığı ve durumu, talep durumu ve uygulanabilirliği gibi hususlar projede açıklanır. TDİOSB projesi ile ilgili açıklayıcı ve tamamlayıcı bilgilerin ve kurum, kuruluşların görüşlerinin yer aldığı belgeler de hazırlanan projede yer alır. Tüm bunlara ek olarak Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından proje konusuna göre ilave bilgi ve belge istenebilir.

Proje hazırlandıktan sonra TDİOSB kurmak isteyen kamu tüzel kişi/kişiler, hazırlanan proje ve başvuru dosyası ile birlikte valiliğe müracaat eder. TDİOSB'lerde kurucu üye olarak TDİOSB kurulmak istenen yerde varsa sanayi odası yoksa ticaret ve sanayi odası o da yoksa ticaret odasından en az biri bulunur. Talepleri halinde ihtisas konusuna göre faaliyet gösteren mesleki kuruluş ve teşekküller, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, TDİOSB'nin kurulacağı il, ilçe veya belde belediyesi, büyükşehirlerde ayrıca büyükşehir belediyesi de TDİOSB kuruluşunda kurucu üye olarak yer alır.

TDİOSB'nin kuruluşuna katılacak kurum ve kuruluşlar, müteşebbis heyette bulunduracakları her bir temsilci için 100.000 (yüzbin) TL'den az olmamak üzere belirleyecekleri meblağı il özel idaresi, il özel idaresi bulunmayan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı adına açılan banka hesabına yatırırlar. 100.000 (yüzbin) TL olan alt sınır, her yıl 04.01.1961 tarih ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında arttırılır. Bu şekilde il özel idaresi, il özel idaresi bulunmayan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı hesabına yatırılan meblağ, TDİOSB tüzel kişilik kazandığında TDİOSB'ye devredilir.

Valilik tarafından bağlı olunan tarım ve orman il müdürlüğüne gönderilen başvuru dosyaları üzerinde, Proje Değerlendirme Komisyonunca; Tarım ve Orman Bakanlığı mevzuatı çerçevesinde, yürürlükteki tüm mekânsal planlar, ekonomik, sektörel, istihdam, sosyal, yenilenebilir enerji, sağlık, çevre ve diğer faktörler ile projenin il/ilçe için gerekliliği ve uygulanabilirliği açısından ön inceleme yapılır.

Ön incelemede, komisyon tarafından bütün TDİOSB başvurularında ortak olarak aşağıdaki şartlar aranır:

- Toplam alanın en az %5'i TDİOSB'de üretilen ürünlerin işlenmesine yönelik sanayi tesislerine ayrılır, faaliyet gösterecek sanayi tesislerine ilişkin müteşebbislerden yatırım taahhütnamesi (EK-1) alınır.

- TDİOSB’de kurulacak sanayi tesisleri bölgenin üretim amacından farklı olamaz.
- Ortak kullanım alanları TDİOSB toplam alanının % 8’inden az olamaz.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde tespit edilen eksiklikler başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir. Eksikliklerin giderilmesinden sonra, ilgili kurumların alan ve proje ile ilgili olarak verdiği görüşler incelenir.

TDİOSB yeri olarak önerilen alan hakkında ilgili kurum/kuruluşlardan herhangi birisi tarafından olumsuz görüş veya alan üzerinde tasarruf, plan veya projeleri olduğunun bildirilmesi halinde proje uygun görülmez, sonuç başvuru sahibine gerekçesi belirtilerek yazılı olarak bildirilir. TDİOSB yeri olarak birden fazla alan önerilmiş ise olumsuz görüş veya üzerinde tasarruf, plan veya proje olduğu bildirilen alan değerlendirme dışı bırakılır.

Kurum/kuruluşlardan alan/alanlar ile ilgili olumsuz görüş veya herhangi bir tasarruf, plan veya projeleri bulunmadığının bildirilmesi halinde başvuru dosyasının ön incelemesi tamamlanır. Ön incelemenin tamamlanmasından sonra Proje Değerlendirme Komisyonu tarafından ön inceleme raporu düzenlenir. Ön İnceleme Raporunda, projenin Tarım ve Orman Bakanlığı mevzuatı çerçevesinde, projenin il/ilçe için gerekliliği ve uygulanabilirliği açısından değerlendirildiği belirtilerek, projenin ve önerilen alanın/alanların proje için uygun görülüp görülmediği belirtilir.

TDİOSB proje teklifinin Proje Değerlendirme Komisyonunca uygun bulunması halinde başvuru dosyası üç suret olarak ve elektronik ortamda valilikçe Tarım ve Orman Bakanlığına gönderilir. Başvuru dosyası Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından incelenir ve tespit edilen eksiklikler valiliğe bildirilerek giderilmesi sağlanır.

Eksiklik olmayan/eksiklikleri giderilen başvuru dosyası, Proje İnceleme ve Onay Komisyonu tarafından ekonomik, teknik, biyogüvenlik, ülke politikaları, yan etkiler ve alternatif düşünceler yönünden incelenir. Başvuru dosyasının incelenmesinden sonra Proje İnceleme ve Onay Komisyonu Raporu düzenlenir. Raporda, projenin uygun görülüp görülmediği, uygun görülmemiş ise gerekçeleri belirtilir. Proje İnceleme ve Onay Komisyonunca uygun görülmeyen projeler gerekçesi belirtilerek, Bakanlıkça ilgili valiliğe bildirilir.

Projenin, Proje İnceleme ve Onay Komisyonu tarafından uygun görülmesi halinde önerilen alan/alanlar ile ilgili Bakanlıkça etüt ve yer seçimi çalışmalarına başlanır. Etüt çalışmaları tamamlandıktan sonra, incelenen alanın/alanların TDİOSB yeri olarak uygun görülüp görülmediğinin, uygun görülmedi ise gerekçelerinin belirtildiği etüt raporu düzenlenir. Etüt raporunda, incelenen alanın/alanların TDİOSB yeri olarak uygun görüldüğünün belirtilmesi halinde etüt raporu Tarım Reformu Genel Müdürlüğü onayına sunulur. Uygun görülen alan/alanlar incelenmek üzere Yer Seçimi Komisyonu, Bakanlıkça toplantıya çağırılır.

Yer seçiminin kesinleşmesinden sonra başvuru sahibi tarafından, “Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Yönetmeliği” EK-3’teki örneğe uygun olarak iki nüsha TDİOSB “Kuruluş Protokolü” hazırlanır. Hazırlanan protokol müteşebbis heyette yer alan kurum, kuruluş ve teşekkül temsilcilerince imzalanır ve valinin olumlu görüşünü de içeren dilekçe ile birlikte Bakanlığın onayına sunulur.

Kuruluş protokolünün tamamlanması sonrasında TDİOSB yeri olarak kesinleşen alan sınırları içerisindeki hazine ve kamu arazilerinin alınması, şahıs arazilerinin kamulaştırılması, alanın tamamının tüzel kişilik adına tescili işlemleri gerçekleştirilerek, imar ve parselasyon planları tamamlanır. Bu kapsamda TDİOSB kurulması planlanan arazinin en az %75’inin hazine adına kayıtlı olması gereklidir. Jeotermal seracılık yapacak TDİOSB’lerde bu şart aranmaz.

Altyapı yapım işi için projelerin hazırlanması ve altyapı yapım işlerinin tamamlanması sonrasında inşaat kabulü ile birlikte TDİOSB’deki işletme ve sanayi parselleri yatırımcılara tahsis edilir.

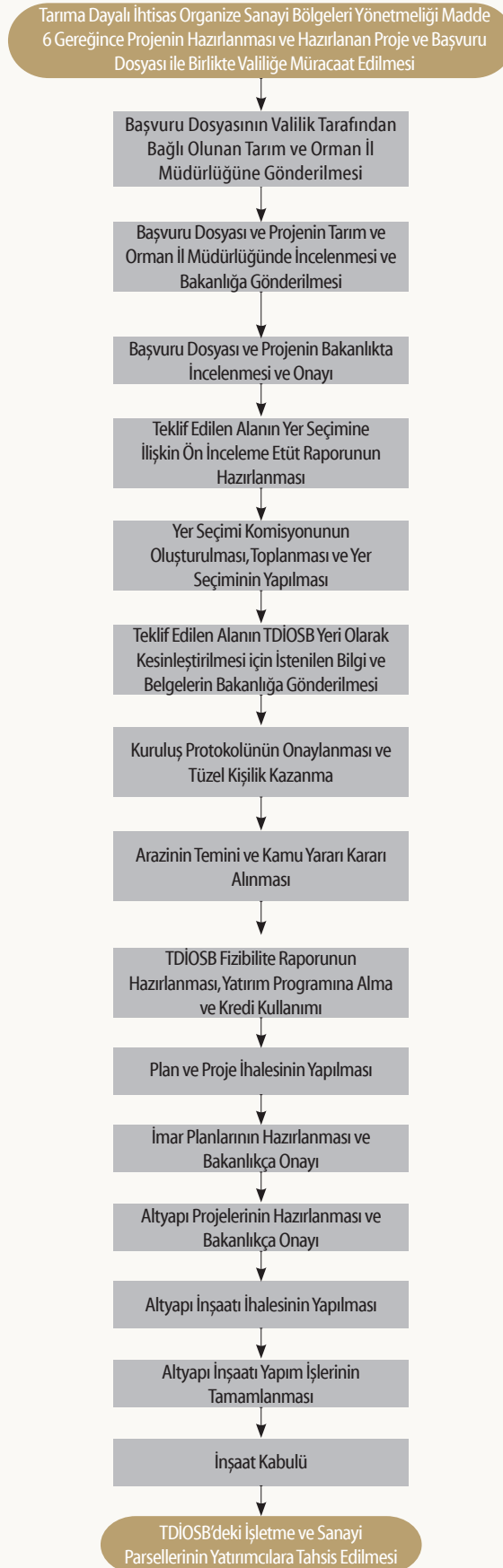
Talep edilen konu ile ilgili ilin potansiyeli, mevcut işletmelerin yapısı ve durumu dikkate alınarak Bakanlıkça uygun görülmesi halinde aynı ilde birden fazla TDİOSB kurulması mümkündür.

Ancak yeni bir TDİOSB ve kurulu bulunan TDİOSB ilave alan yer seçim taleplerinin değerlendirmeye alınabilmesi için ilçe belediye sınırları içerisindeki aynı ihtisas konusunu içeren TDİOSB’lerde bulunan işletmelerin en az %75’inde üretime başlanmış olması gerekir. Ancak özel TDİOSB’lerde bu oran aranmaz.

Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin kuruluş süreci işlemleri *Diyagram 8.22* ve *Tablo 8.14*’te verilmiştir.

Diyagram 8.22. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin Başvuru ve Onay Süreci

Tablo 8.14. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin Kuruluş Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Tarım Dışı Kullanım İzni		
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe		
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	25.11.2017 tarih ve 30251 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Yönetmeliği		
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	İlgili İl Tarım ve Orman Müdürlüğü		
Başvuru Süreci	1. Adım	30 gün	Başvuru dosyası ve projenin İl Müdürlüğünde incelenmesi ve Bakanlığa gönderilmesi.
	2. Adım	15 gün	Başvuru dosyası ve projenin Bakanlıkta incelenmesi ve onaylanması.
	3. Adım	15 gün	Teklif edilen alanın yer seçimine ilişkin ön inceleme etüt raporunun hazırlanması.
	4. Adım	45 gün	Yer seçimi komisyonunun oluşturulması, toplanması ve yer seçiminin yapılması.
	5. Adım	6 ay	Teklif edilen alanın TDİOSB yeri olarak kesinleştirilmesi için istenilen bilgi ve belgelerin (ÇED Raporu, Gözlemsel Jeolojik Etüt Raporu ve alan içinde yer alan mera vasıflı arazilerin mera vasfının kaldırıldığına dair belgeler) Bakanlığa gönderilmesi.
	6. Adım	1 ay	Kuruluş Protokolünün onaylanması ve Tüzel Kişilik kazanma.
	7. Adım	3 ay	TDİOSB Fizibilite Raporunun hazırlanması, yatırım programına alma ve kredi kullanımı.
	8. Adım	1 yıl	TDİOSB alanındaki kamu ve hazine arazilerinin alınması, şahıs arazilerinin kamulaştırılması, alanın tamamının tüzel kişilik adına tescili.
	9. Adım	1 ay	Genel yerleşim ve üst yapı modül projelerinin hazırlanması ve onayı.
	10. Adım	1 ay	İmar ve parselasyon planlarının hazırlanması ve onayı.
	11. Adım	4 ay	Altyapı yapım işi için gerekli olan projelerin (yol, içme suyu, kanalizasyon, elektrik dağıtım şebekesi vb.) ve proje keşif özetlerinin hazırlanıp onay için Bakanlığa gönderilmesi.
	12. Adım	1 ay	Altyapı inşaatları ihalesinin yapılması.
	13. Adım	2 yıl	Altyapı yapım işinin tamamlanarak geçici kabule hazır hale getirilmesi
	14. Adım	1 yıl	TDİOSB'deki işletme ve sanayi parsellerinin yatırımcılara tahsis edilmesi.

2.2.3. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Süreci

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesi gereğince, gerçekleştirilmesi planlanan faaliyet sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu veya Proje Tanıtım Dosyası (PTD) hazırlamakla yükümlüdürler.

“ÇED Olumlu” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale yapılamaz. Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (e) bendi gereğince ÇED sürecine başlamadan veya bu süreci tamamlamadan inşaata başlayan ya da faaliyete geçenlere, yapılan proje bedelinin %2'si oranında idari para cezası verilmektedir.

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesine yönelik olarak hazırlanan ve 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 6. maddesi gereğince ÇED Yönetmeliği kapsamındaki (Ek-1 ve Ek-2 listesi) bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar aracılığıyla, Ek-1 listesinde ise ÇED raporu, Ek-2 listesinde ise PTD hazırlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler.

Söz konusu Yönetmelik kapsamında PTD, ÇED Başvuru Dosyası, ÇED raporu ve proje ilerleme raporu hazırlayacak kurum ve kuruluşlara ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi amacıyla 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmî Gazete'de Çevresel Etki Değerlendirmesi Yeterlik Belgesi Tebliği yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğin 5. maddesinde aranan şartları sağlayan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan başvuru neticesinde Bakanlık tarafından ÇED Yeterlik Belgesi düzenlenmektedir. Yeterlik Belgesine sahip kurum ve kuruluşlar; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında yayımlanmış olup PTD veya ÇED raporu hazırlığında söz konusu firmalar aracılığıyla ÇED kararı alınabilmektedir.

ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan ancak eşik değerler altında planlanan projeler ile ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer almayan projeler için “ÇED Kapsam Dışı/ÇED Muafiyeti” kararı alınmakta olup, bu sürecin yönetimi doğrudan proje sahibi tarafından yapılabilmektedir.

ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Projelerin ÇED Süreci İçin Tanımlanan Süreler

1. ÇED başvuru dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin uygunluğunun Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 5 iş günü içinde incelenmesi

2. Halkın Katılımı Toplantısı (HKT) için tarih, saat, yeri ve konu belirten ilanın projenin gerçekleştirileceği yörede yayımlanan yerel süreli yayın ile birlikte yaygın süreli yayın olarak tanımlanan en az birer gazetede toplantı tarihinden en az 10 takvim günü önce yayımlanması
3. ÇED Raporu özel format bedelinin halkın katılımı toplantısı/toplantılarından sonra 1 ay içerisinde yatırılması
4. ÇED raporu özel formatının veriliş tarihinden itibaren 12 ay içinde ÇED raporunun sunulması (Talep edilmesi durumunda 6 ay ek süre verilebilir.)
5. ÇED raporunun özel formata uygunluğu ve belirlenen çalışma grubunda yer alması gereken meslek uzmanlarınca hazırlanıp hazırlanmadığının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 5 iş günü içinde incelenmesi
6. ÇED raporu özel formatına uygun olmayan ve/veya belirlenen çalışma grubunca hazırlanmadığı belirlenen projeler için iade tarihinden itibaren 1 ay içinde yeniden ÇED raporunun Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunulması
7. İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu üyelerinin ÇED raporunu, ilk inceleme ve değerlendirme toplantısından itibaren 10 iş günü içinde incelemesi
8. İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenerek son şekli verilen ÇED raporunun toplantıdan sonraki 10 takvim günü içinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunulması
9. Son şekli verilen ÇED raporunda eksiklik tespit edilmesi durumunda iade edilen kurum ve kuruluşlar tarafından rapordaki eksikliklerin 90 takvim günü içinde tamamlanması
10. İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenerek son şekli verilen ÇED raporunun halkın görüş ve önerilerini almak üzere, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve/veya Valilik tarafından 10 takvim günü askıda ilan edilmesi ve internet aracılığıyla duyurulması
11. Nihai ÇED raporunun askıda ilan süreci sonrasındaki 5 iş günü içinde sunulması
12. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 10 iş günü içinde ÇED Olumlu ya da ÇED Olumsuz kararının verilmesi
13. ÇED Olumlu kararı verilen projeler için mücbir sebep yok ise 7 yıl içinde yatırıma başlanması.

ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Projelerin PTD Süreci İçin Tanımlanan Süreler

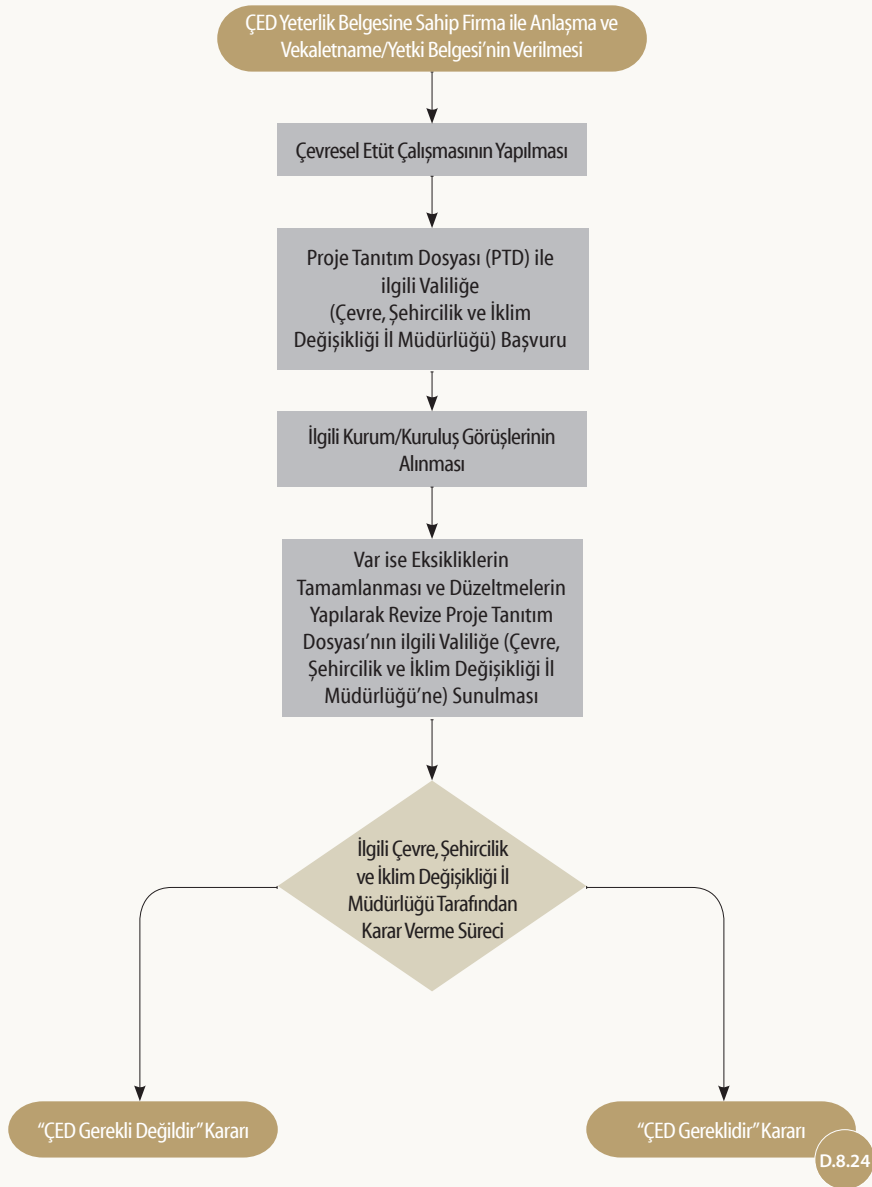
1. Proje için hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası'nın ÇED Yönetmeliği Ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 5 iş günü içinde incelenmesi
2. PTD'deki eksikliklerin (var ise) 6 ay içerisinde tamamlanması
3. Eksiklikleri tamamlanan dosyanın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 15 iş günü içinde inceleme ve değerlendirmesinin tamamlanması

4. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 5 iş günü içinde “ÇED Gereklidir./ ÇED Gerekli Değildir.” kararının verilmesi
5. “ÇED Gerekli Değildir.” kararı verilen projeler için mücbir sebep yok ise 5 yıl içinde yatırıma başlanması.

Tarım ve hayvancılık sektöründe ele alınan; kümes hayvancılığı, süt ve besi hayvancılığı ve su ürünleri yetiştiriciliği alt sektörlerinde gerçekleştirilecek olan yatırımlarda ÇED süreci yürürlükteki “ÇED Yönetmeliği”nin Ek-1 ve Ek-2 listesinde tanımlanmış faaliyetler için iki ayrı aşamada değerlendirilmiştir. ÇED Yönetmeliği Ek-2 listesinde yer alan projelere ilişkin izin süreci *Diyagram 8.23*'te ve *Tablo 8.15*'te, ÇED Yönetmeliği Ek-1 listesinde yer alan projelere ilişkin süreç ise *Diyagram 8.24*'te ve izin süreci *Tablo 8.16*'da verilmiştir.

**Diyagram 8.23. ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Projelerin
PTD/ÇED Süreci**

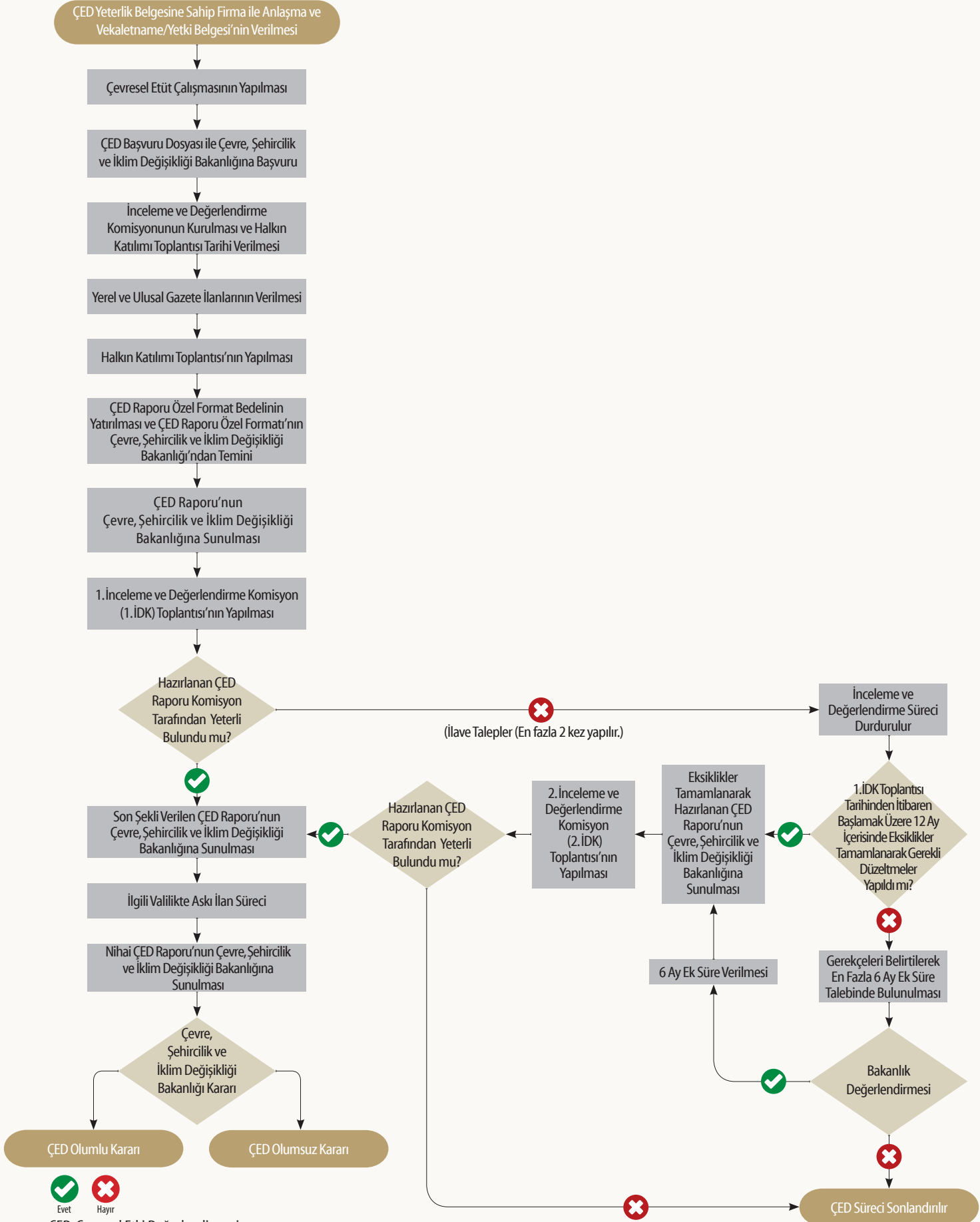

Tablo 8.15. ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Projeler İçin İzin Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: ÇED Kararının Alınması
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	- 2872 Sayılı Çevre Kanunu - 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Yapılan İşlem	ÇED gerekli değildir/ÇED gereklidir kararının alınması
İşlem Süresi	3-30 hafta
İşlem Ücreti	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Tarafından Her Yıl Belirlenen Birim Fiyat Tarifesine göre yatırılacak olan Proje Başvuru Bedeli (Bkz. <i>Tablo 8.16</i>)
Gerekli Evraklar	Proje Tanıtım Dosyası

Diyagram 8.24. ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Projelerin ÇED Süreci

Tablo 8.16. ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Projeler İçin İzin Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: ÇED Kararının Alınması
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	- 2872 Sayılı Çevre Kanunu - 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Yapılan İşlem	ÇED olumlu/ÇED olumsuz kararının alınması
İşlem Süresi*	3-18 ay (ÇED Yönetmeliği Madde 12- (6)'ya göre 18 ay daha ek süre verilebilir)
İşlem Ücreti	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Tarafından Her Yıl Belirlenen Birim Fiyat Tarifesine göre yatırılacak olan Proje Başvuru Bedeli (Bkz. Tablo 8.17)
Gerekli Evraklar	ÇED Raporu

* ÇED Yönetmeliği'nin 12 Maddesinin 6. Fıkrasına göre ÇED Raporunda önemli eksiklik ve yanlışların görülmesi durumunda inceleme değerlendirme süreci durdurulur. Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar süreci durdurulan projelerde oniki (12) ay içerisinde eksiklikleri tamamlamak veya gerekli düzeltmeleri yapmakla yükümlüdür. Gereçekleri belirttilerek talep edilmesi durumunda en fazla altı (6) ay ek süre verilir. Bu süreler içinde ÇED Raporu sunulmaz ise ÇED süreci sonlandırılır.

2022 Yılına ait Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü birim fiyat tarifesi Tablo 8.17'de verilmiştir.

Tablo 8.17. ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 Listesinde Yer Alan Projeler İçin 2022 Yılı Proje Başvuru Bedelleri

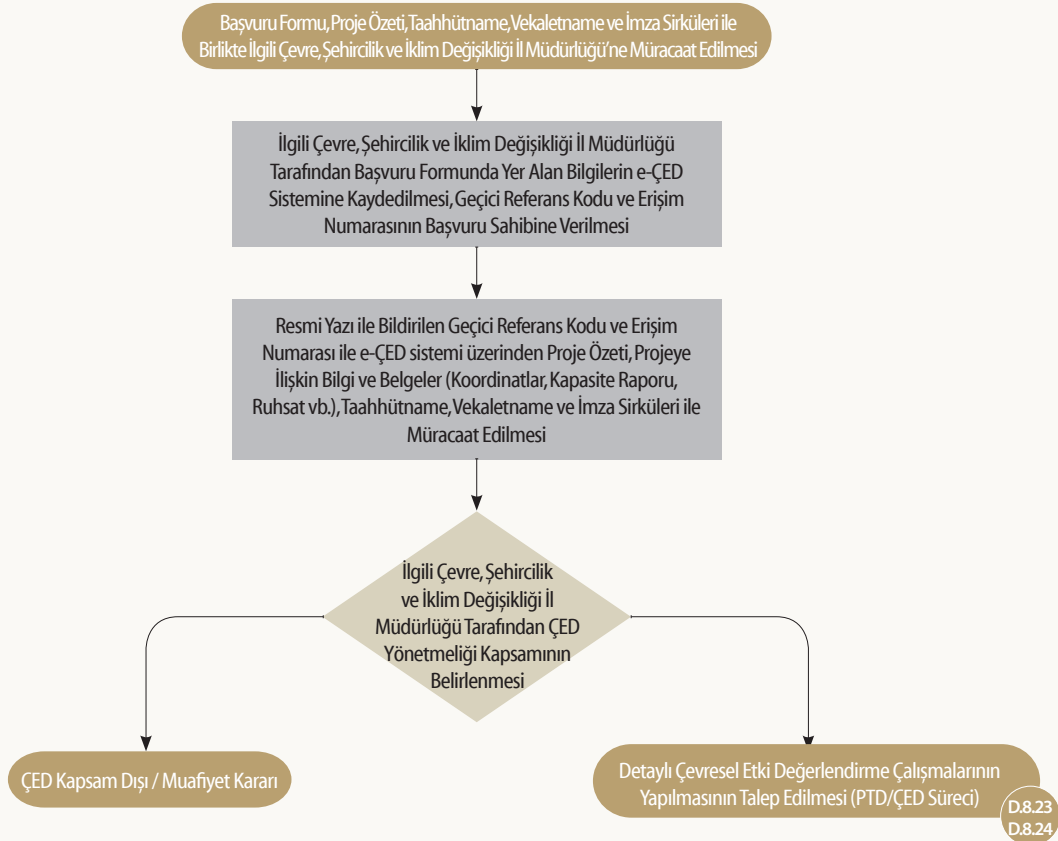
Kapsam	Gelir Kod No.	Hizmetin Adı	2022 Yılı Birim Fiyat (TL) (K.D.V. Hariç)	K.D.V. (%18)	2022 Yılı Birim Fiyat (TL) (K.D.V. Dâhil)
Ek-1 Listesi	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 0 TL - 10 Milyon TL arası	27.966,10	5.033,90	33.000,00
	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 10 Milyon TL - 100 Milyon TL arası	55.932,20	10.067,80	66.000,00
	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 100 Milyon TL - 500 Milyon TL arası	111.525,42	20.074,58	131.600,00
	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 500 Milyon TL - 1 Milyar TL arası	175.000,00	31.500,00	206.500,00
	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 1 Milyar TL - 5 Milyar TL arası	350.000,00	63.000,00	413.000,00
	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 5 Milyar TL - 10 Milyar TL arası	700.000,00	126.000,00	826.000,00
	112	ÇED Raporu Format Bedeli /Proje Bedeli 10 Milyar TL ve üzeri	1.400.000,00	252.000,00	1.652.000,00
Ek-2 Listesi	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 0 TL - 10 Milyon TL arası	27.966,10	5.033,90	33.000,00
	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 10 Milyon TL - 100 Milyon TL arası	55.932,20	10.067,80	66.000,00
	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 100 Milyon TL - 500 Milyon TL arası	111.525,42	20.074,58	131.600,00
	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 500 Milyon TL - 1 Milyar TL arası	175.000,00	31.500,00	206.500,00
	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 1 Milyar TL - 5 Milyar TL arası	350.000,00	63.000,00	413.000,00
	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 5 Milyar TL - 10 Milyar TL arası	700.000,00	126.000,00	826.000,00
	112	Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Proje Başvuru Bedeli /Proje Bedeli 10 Milyar TL ve üzeri	1.400.000,00	252.000,00	1.652.000,00

Not: Tabloda yer alan ücretler her yıl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından güncellenmektedir.

Tarım ve hayvancılık sektörüne ait yatırımlarda ÇED raporu hazırlanması gerekmeyen üretim alanları için yatırımcıların ÇED raporu hazırlanmasına ihtiyaç duyulmadığına dair muafiyet belgesi alması gerekir. ÇED kapsam dışı/muafiyet süreci *Diyagram 8.25*'te sürece ait bilgiler ise *Tablo 8.18*'de sunulmuştur.

Diyagram 8.25. ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 Listesinde Yer Almayan Projelerin ÇED Kapsam Dışı/Muafiyet Süreci

Tablo 8.18. ÇED Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 Listesinde Yer Almayan Projelerin ÇED Kapsam Dışı/Muafiyet İzin Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: ÇED Kararının Alınması
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	- 2872 Sayılı Çevre Kanunu - 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Yapılan İşlem	ÇED Kapsam Dışı/Muafiyet İzni
İşlem Süresi	1 ay
İşlem Ücreti	Mevzuatça belirlenmiş bir ücret bulunmamaktadır.
Gerekli Evraklar*	Başvuru Formu, Proje Özeti, İş Akım Şeması, Vaziyet Planı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Tarafından Proje Özelinde Talep Edilebilecek olan Dokümanlar ile Kurum Görüşleri ve Taahhütname

*25.11.2014 Tarih ve 29186 Sayılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde ÇED Kapsam Dışı/Muafiyet İzin Süreci sırasında talep edilen bilgi ve belgelere ait standart bir doküman listesi yer almamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından proje özelinde bilgi ve belgeler istenebilmektedir.

2.2.4. İmar Planı Süreci

Planlanacak proje kapsamında yatırım kararı alınmasına müteakip 1/5.000 ölçekli nazım ve 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarının yapılması gerekmektedir. Söz konusu imar planları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü veya ilgili Belediyelerce hazırlanabileceği gibi; Organize Sanayi Bölgeleri için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, kendi hüküm ve tasarrufları dâhilinde bulunan alanlar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, İl Özel İdareleri, Toplu Konut İdaresi Genel Müdürlüğü (TOKİ), İller Bankası gibi Kurumların da ilgili mevzuatta tanımlanan süreçler dâhilinde imar planı hazırlama/hazırlatma ve onay yetkileri bulunmaktadır.

Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü ve Belediyeler tarafından yapılacak imar planı süreçleri *Diyagram 8.26*'da, işlemler için detaylı bilgiler ise *Tablo 8.19*'da verilmiştir.

Tablo 8.19. Genel İmar Planı Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: İmar Planı Süreci
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	3194 Sayılı İmar Kanunu, 7121 Sayılı Kıyı Kanunu, 4971 Sayılı Bazı Kanunlarda ve Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kıyı Kanunun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (03.08.1990 tarih ve 20594 sayılı Resmî Gazete), Kıyı Yapı ve Tesislerinde Planlama ve Uygulama Süreçlerine İlişkin Tebliğ (06.07.2011 tarih ve 27986 sayılı Resmî Gazete).
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	<ul style="list-style-type: none"> - Endüstri Bölgesi veya Organize Sanayi Bölgelerinde gerçekleştirilecek projeler için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı - Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın hüküm ve tasarrufundaki alanlarda gerçekleştirilecek projeler için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığı - Tabiat varlığı veya doğal sit alanlarında yapılması planlanan projeler için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü - Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı ile bunların korunma alanları ile sit (doğal sitler hariç) olarak tanımlanmış alanlarda yapılması planlanan projeler için Kültür ve Turizm Bakanlığı - Özelleştirme kapsamındaki kuruluşların kullanımında bulunan ve 4971 Sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında kıyıda yer alan arazi ve yapılar için Hazine ve Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı - Diğer tüm projeler için ilgili yerel Belediye ya da İl Özel İdareleri (Büyükşehir Belediyesi olmayan iller için) - Projenin en az iki ilde gerçekleştirilmesi ya da ilgili yerel Belediye (veya İl Özel İdaresi) tarafından talebe cevap verilmemesi hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü
Başvuru Sırasında İstenilen Belgeler	<ul style="list-style-type: none"> - Başvuru dilekçesi - Hâlihazır harita - Kurum görüşleri - ÇED Kararı - Orman İzni - Mera İzni - Tarım Dışı Kullanım İzni - Jeolojik Jeoteknik Etüt Raporu Onayı ve Plan açıklama raporu
İşlem Süresi	90 Gün
İşlem Ücreti*	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü nezdinde yürütülen işlem ücretleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Döner Sermayesi İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından her yıl güncellenmektedir*. Diğer Kurum ve Kuruluşların nezdinde yürütülen işlemlere ait ücretler faaliyetin türüne, konumuna büyüklüğüne göre farklılık gösterebilmektedir.

*2022 Yılı için yayımlanan ücretlere; <https://donersermaye.csb.gov.tr/> linkinden ulaşılabilir.

2.2.5. Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Süreci

Planlanan yatırımlar kapsamında inşaat çalışmalarına başlanabilmesi için öncelikle Yapı Ruhsatı (İnşaat Ruhsatı) alınması gerekmektedir. Yatırımcı, ilgili il/ilçe belediyesine imar durumu için başvuru yapar. Yatırımcının müracaatı ilgili idarede bulunan komisyon tarafından ilgili kanun, imar planı ve yönetmelikler doğrultusunda incelenir. İmar durumu hazırlanarak yatırımcıya verilir.

Yatırımcı tarafından, söz konusu işi yapacak olan; mimari proje, statik-betonarme proje, mekanik-tesisat proje, elektrik proje müellifleri ile zemin etüdü, yapı denetim, yüklenici firma ve arıtma tesisi firması veya müşaviri belirlenir.

Proje müellifleri, projeleri ile birlikte *Tablo 8.20'* de belirtilen belgeleri projesinin ekinde ilgili idareye vermek durumundadır.

Başvuruda eksik veya yanlış bulunması durumunda, müracaat tarihinden itibaren 15 (on beş) gün içinde yatırımcıya, ilgili bütün eksik ve yanlışlıkları yazı ile bildirilir. Eksik ve yanlışlıklar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç 15 (on beş) gün içinde yapı ruhsatı verilir.

Yapı ruhsatı alındıktan sonraki süreçte inşaat çalışmalarına başlanır ve devam eden süreçte Yapı Kullanma İzin Belgesi alınır. Yapı Kullanma İzin Belgesi, inşası tamamlanmış bir yapının tamamının veya kısmen kullanılması mümkün bölümlerinin kullanılabilmesi için, inşaat ruhsatını veren Belediye veya Valiliğe bağlı İl Özel İdaresi'nden alınan belgedir.

Yapı sahibinin müracaatı üzerine belediye veya valilik, yapının ruhsat ve eklerine, fen ve sağlık kurallarına uygun olarak tamamlanıp tamamlanmadığını, Türk Standartları Enstitüsü standartlarına uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığını belirler.

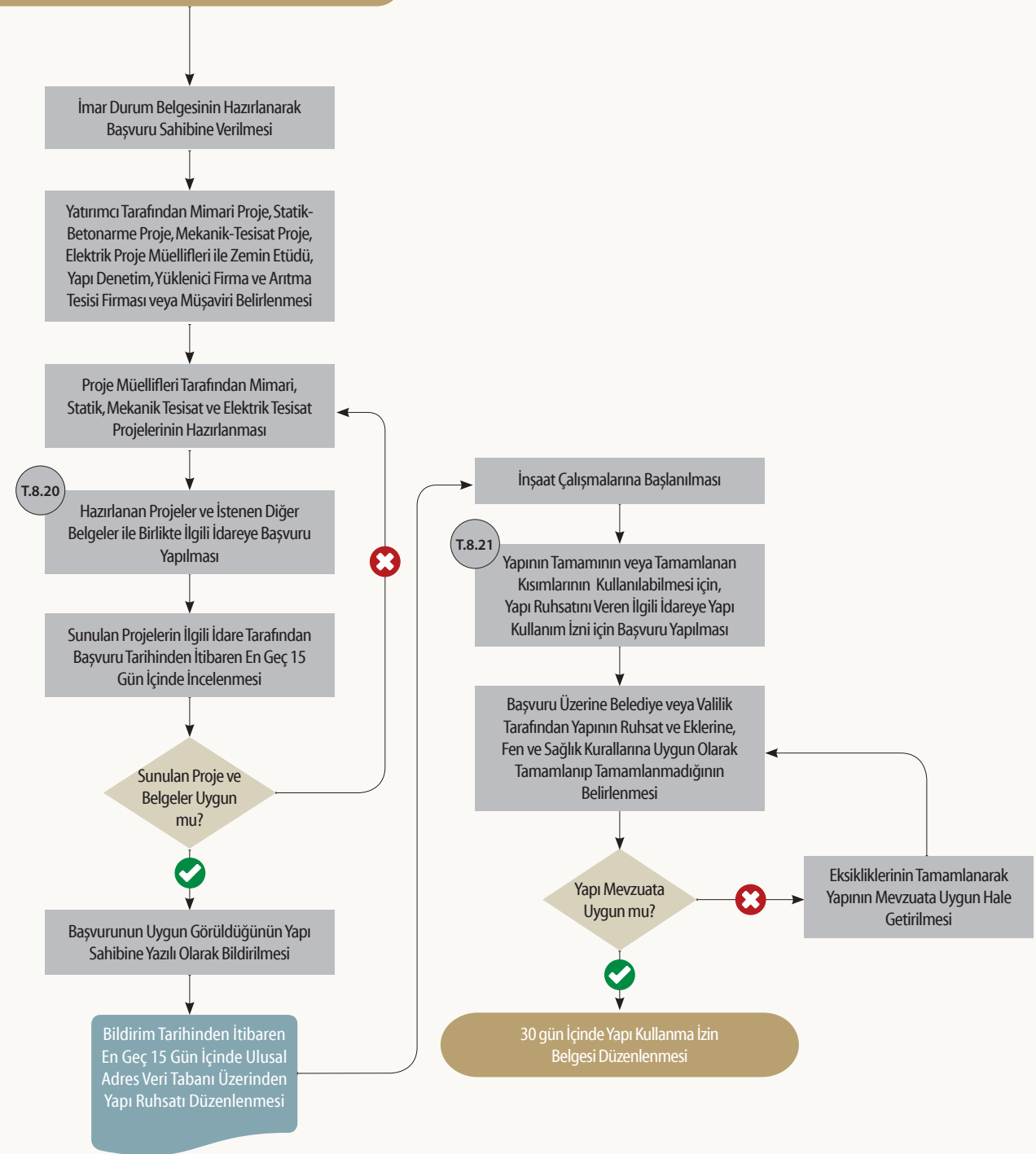
Yapının mevzuata uygun bulunması halinde, 30 (otuz) gün içinde yapı kullanma izin belgesi düzenlenir. Aksi halde, eksikliklerinin tamamlanarak yapının mevzuata uygun hale getirilmesi istenir. Eksikliklerin tamamlanmasından sonra, aynı süreç izlenerek yapı kullanma izin belgesi düzenlenip, yapı kullanma izni verilir. Yapı kullanma izin belgesinin birer örneği, yapı sahibi ve/veya sahiplerine, yapının müteahhidine, proje müelliflerine ve fenni mesullere verilir.

Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi süreçlerine ilişkin işlemler *Diyagram 8.27*'de ve *Tablo 8.20* ile *Tablo 8.21*'de verilmiştir.

Diyagram 8.27. Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Alınması Süreçleri

İlgili il/ilçe Belediyesine İmar Durumu için Başvuru Yapılması

Evet

Hayır

Tablo 8.20. Yapı Ruhsatı (İnşaat Ruhsatı) Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Yapı Ruhsatı
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	İlgili Belediye veya Valilik (Özel İdare)
Yapılan İşlem	Yapı Ruhsatı (İnşaat Ruhsatı)
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dilekçe, 2. Tapu kayıt belgesi, İmar Durum Belgesi, Yol Kotu, Aplikasyon Krokisi 3. Mimari proje müellifinin, “proje Müellifi Sicil Durum Belgesi”, noter tarafından onaylanmış gerekli diğer belge suretleri ve taahhütname, (min. 4 imza) 4. Statik-Betonarme proje müellifinin, “Proje Müellifi Sicil Durum Belgesi”, noter tarafından onaylanmış gerekli belge suretleri ve taahhütname, (min. 4 imza) 5. Mekanik-Tesisat proje müellifinin, “Proje Müellifi Sicil Durum Belgesi”, noter tarafından onaylanmış gerekli belge suretleri ve taahhütname, (min. 4 imza) 6. Elektrik proje müellifinin, “Proje Müellifi Sicil Durum Belgesi”, noter tarafından onaylanmış gerekli belge suretleri ve taahhütname, (min. 4 imza), 7. Yüklenici firmanın noter tarafından onaylanmış imza sirküleri ve gerekli belge suretleri ile taahhütname 8. Yüklenici firma ve şantiye şefi arasındaki sözleşme ve gerekli belge suretleri ile taahhütnamesi 9. Yapı denetim firmasınınca “Yapıya İlişkin Bilgi Formu” almak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na başvuru yapılması gerekmekte olup; yapı denetim firmasına ait gerekli belgeler 10. 3194 Sayılı İmar Kanunu’nun 23. Maddesine göre Yol Teknik Altyapı bedeli tahsis yazıları
İşlem Süresi	15 gün + 15 gün

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Yapı Ruhsatı					
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe					
İşlem Ücreti	ALINACAK KALEM	CİNSİ	B. FİYAT (TL)	M ²	5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 59. Maddesinin 1. fıkrasının e. bendi gereği*.	
	Ruhsat Dosya Kontrol	Konut Dışı Yapılar (m ² x birim fiyat)	2,80			
		Konut (m ² x birim fiyat)	2,20			
			B. FİYAT (TL)	M ²	2464 Sayılı Belediye Gelirler Kanunu'nun 80. Maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre alınan, 13.04.2005 tarih ve 2005/8730 sayılı Kararname'nin ekinde Belediye Grupları itibarıyla harçların oranlarına göre belirlenen tutar.	
	Plan ve Proje Tasdik Harcı	Ticaret (m ² x b.fiyat)	0,12			
		Konut (m ² x b.fiyat)	0,09			
		Proje Adeti				
	BİNA İNŞAAT HARCİ	Konut (m ² x b.fiyat)	100 m ² ye kadar	0,75		2464 Sayılı Belediye Gelirler Kanunu'nun Mükerrer Yedinci Bölümü Ek-6 Maddesine göre alınan, 13.04.2005 tarih ve 2005/8730 sayılı kararname'nin ekinde Belediye Grupları itibarıyla harçların oranlarına göre belirlenen tutar.
			101-120	1,50		
			121-150	2,25		
			151-200	3,00		
			200 m ² den yukarı	3,75		
		Ticaret (m ² x b.fiyat)	25 m ² kadar	3,00		
			26-50	4,50		
51-100			6,00			
	100 m ² den yukarı	7,50				

* Sincan Belediye Meclisi'nin 07.12.2021 tarih ve 262 sayılı Meclis Kararı ile belirlenen 2022 yılı içerisinde uygulanacak hizmet karşılığı ücret tarifesinden alınan bedel.

Tablo 8.21. Yapı Kullanma İzin Belgesi Süreci İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Yapı Kullanma İzin Belgesi								
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe								
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	3194 sayılı İmar Kanunu ve/veya 03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği								
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	İlgili Belediye veya Valilik (Özel İdare)								
Yapılan İşlem	Yapı Kullanma İzin Belgesi (İskân Ruhsatı)								
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dilekçe 2. Tapu kayıt belgesi 3. 492 Sayılı Harçlar Kanunu kapsamında Gelir İdaresi Başkanlığı cins değişikliği harcı belgesi 4. 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında SGK ilişiksizlik yazısı 5. Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında zorunluluğu bulunan yapılar için enerji kimlik belgesi, 6. Dış kanal vize belgesi 7. Telekom ankastre yazısı 8. Fennî Mesul (yapı denetim kuruluşu) belge ve raporları 9. Yapı cephe fotoğrafları 10. "Borcu yoktur." belgesi 11. Enerji kimlik belgesi 12. Asansör tescil belgesi 13. SGK İlişiksiz belgesi 								
İşlem Süresi	10 - 30 gün								
İşlem Ücreti	<p>Belediye Meclisi'nin belirlemiş olduğu birim fiyatlar çerçevesinde m² alan kullanımları üzerinden bedel alınmaktadır.</p> <p>5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 59. Maddesinin 1. fıkrasının e bendi gereği*.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ticari</th> <th>Konut</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>m² x 2,10</td> <td>m² x 1,50</td> </tr> </tbody> </table> <p>2464 Sayılı Belediye Gelirler Kanunu'nun 80. Maddesinin (e) bendine göre alınan, 13.4.2005 tarih ve 2005/8730 sayılı Kararname'nin ekinde Belediye Grupları itibarıyla harçların oranlarına göre belirlenen tutar.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ticari</th> <th>Konut</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>m² x 0,11</td> <td>m² x 0,09</td> </tr> </tbody> </table>	Ticari	Konut	m ² x 2,10	m ² x 1,50	Ticari	Konut	m ² x 0,11	m ² x 0,09
Ticari	Konut								
m ² x 2,10	m ² x 1,50								
Ticari	Konut								
m ² x 0,11	m ² x 0,09								

* Sincan Belediye Meclisi'nin 07.12.2021 tarih ve 262 sayılı Meclis Kararı ile belirlenen 2022 yılı içerisinde uygulanacak hizmet karşılığı ücret tarifesinden alınan bedel.

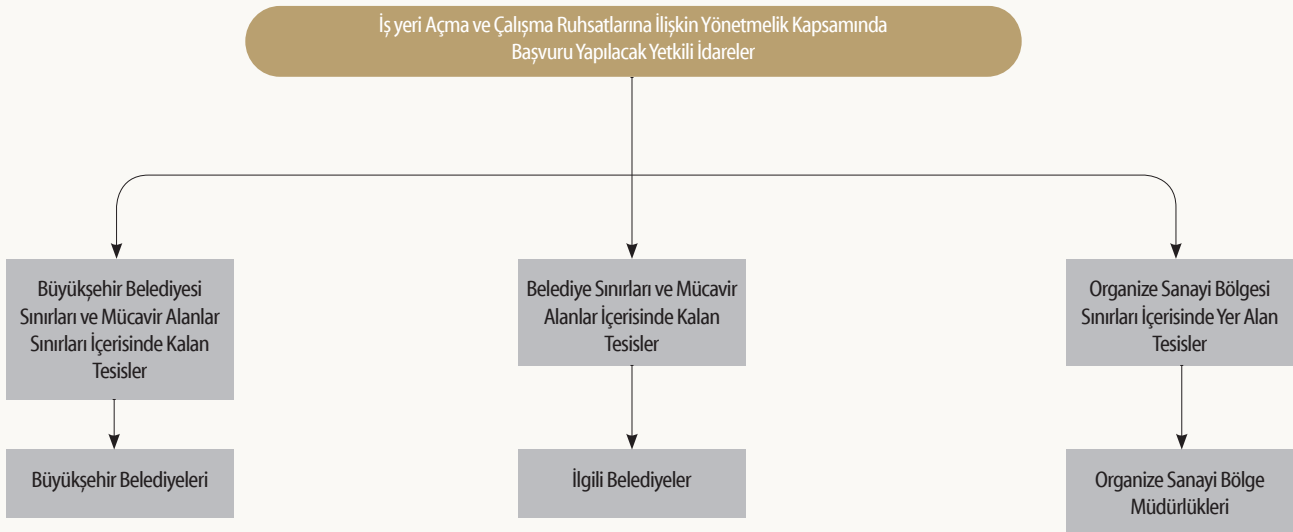
2.2.6. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci

Gayrisihhi müessese açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ekindeki Örnek 2’de yer alan başvuru/beyan formunu doldurarak yetkili idareye başvurur (Şekil 8.8). Yetkili idareye yönelik açıklamalar aşağıda verilmiştir:

- Büyükşehir Belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde Büyükşehir Belediyesi’nin yetkili olduğu konularda Büyükşehir Belediyesi
- Bunların dışında kalan hususlarda Büyükşehir İlçe Belediyesi
- Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde ilgili Belediye
- Organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişilik.

Şekil 8.8. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Kapsamında Başvuru Yapılacak Yetkili İdareler

Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseseler

Birinci sınıf gayrisihhi müesseseleri inceleme kurulu, ilgilinin başvurusundan itibaren en geç 7 (yedi) gün içinde tesisin kurulacağı yeri mahallinde inceleyerek “İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik” eki Örnek-3’teki yer seçimi raporu formunu düzenler ve görüşünü bildirir. Yer seçimi inceleme kurulunun raporu, ilgili birimin teklifi üzerine yetkili idarenin en üst amiri veya amirin görevlendireceği yetkili tarafından 3 (üç) gün içinde değerlendirilerek yer seçimi ve tesis kurma izni kararı verilir.

Yer seçimi ve tesis kurma izni, tesisin imara uygun olması şartıyla verildiği tarihten itibaren 5 (beş) yıl süreyle geçerlidir. Bu süre sonunda açılma izni alınmadığı takdirde, ilgilinin başvurusu üzerine yer seçimi ve tesis kurma izni 2 (iki) yıl daha uzatılır.

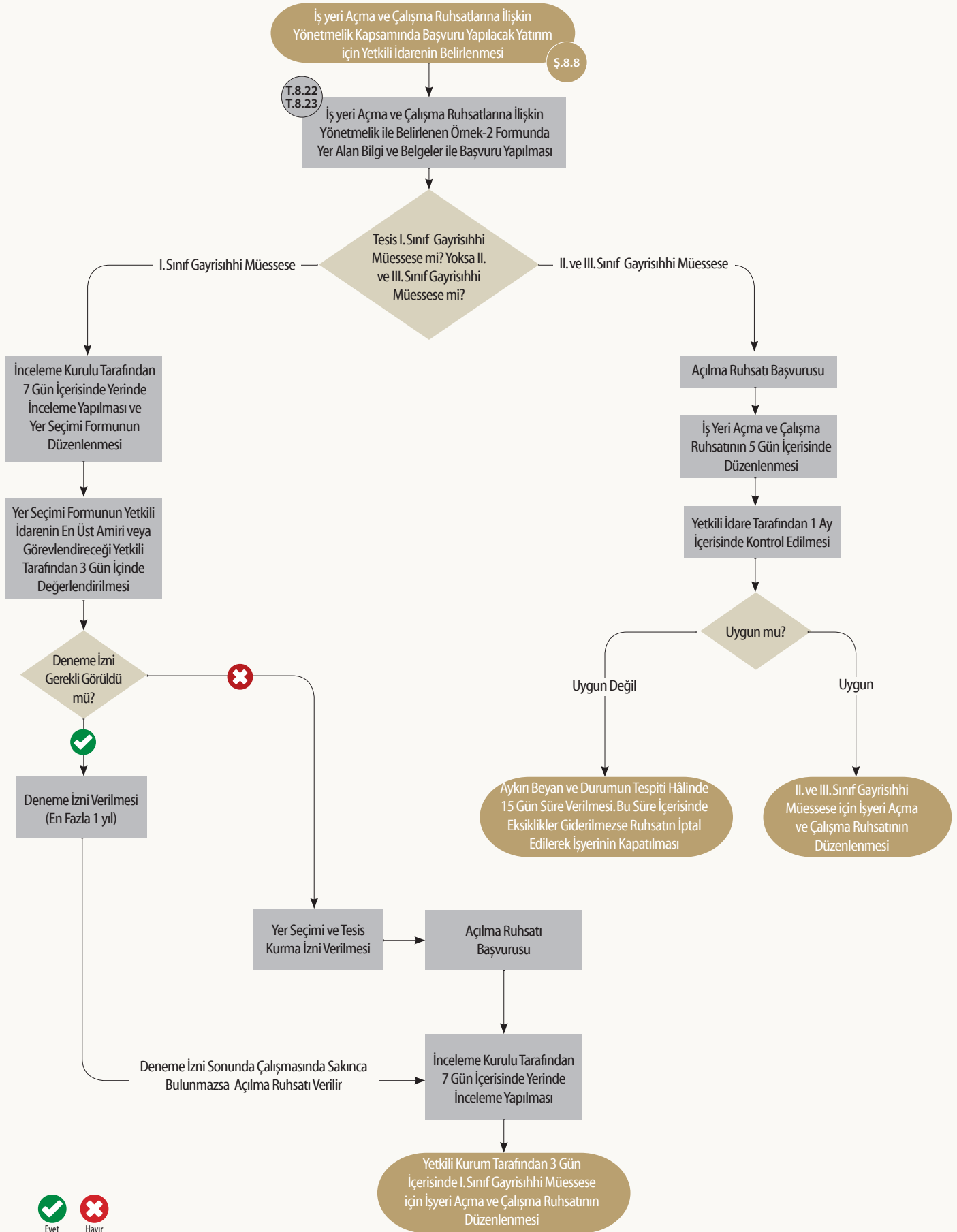
Projesine uygun olarak inşa edilmiş birinci sınıf gayrisihhî müesseselere yetkili idarenin gerekli görmesi veya iş yeri sahibinin müracaatı hâlinde, inceleme kurulunun önerisi üzerine yetkili idarenin en üst amiri veya onun görevlendireceği yetkili tarafından süresi 1 (bir) yılı geçmemek üzere deneme izni verilebilir. Tesisin özelliğine göre inceleme kurulunun kararıyla bu süre 2 (iki) yıla kadar uzatılabilir. Deneme izni, bu süreçte açılma ve çalışma ruhsatı yerine geçer.

Yer seçimi ve tesis kurma izni verilmiş veya deneme izni sonunda çalışmasında sakınca bulunmadığı anlaşılan birinci sınıf gayrisihhî müesseselerin çalışabilmesi için müracaatı takip eden 7 (yedi) gün içinde yetkili idarenin inceleme kurulu tarafından yerinde inceleme yapılır. Deşarj ve emisyon izin belgesi veya analizi, mevzuat hükümlerine uygun olan yerler için diğer tüm bilgi ve belgeler de dikkate alınmak suretiyle, “İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik” eki Örnek 4’teki açılma izni raporu düzenlenir ve yetkili idareye sunulur. Yetkili idarenin en üst amiri veya amirin görevlendireceği yetkili tarafından 3 (üç) gün içerisinde iş yeri açma ruhsatı düzenlenir.

Birinci sınıf gayrisihhî müesseseler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınması süreci *Diyagram 8.28*’de ve sürece ilişkin işlemler *Tablo 8.22*’de verilmiştir.

Diyagram 8.28. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci

Tablo 8.22. Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseselere Ait İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci İşlemleri

Aşama: İşletme Dönemi	Adım: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvuru Süreci (Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseseler)
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 2005/9207 Sayılı İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	- Büyükşehir Belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde Büyükşehir Belediyesi'nin yetkili olduğu konularda Büyükşehir Belediyesi, - Bunların dışında kalan hususlarda Büyükşehir İlçe Belediyesi, - Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediye - Organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği
Yapılan İşlem	Birinci Sınıf Gayrisihhi Müesseseler için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvurusu
Başvuru İçin Gerekli Evraklar (Yer Seçimi Tesis Kurma)	1. Başvuru formu 2. Sanayi bölgeleri, organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri içindekiler hariç işletmenin kurulacağı yeri gösteren plan örneği 3. İlgili inceleme kurulu tarafından hazırlanacak yer seçimi ve tesis kurma raporu 4. Çevre kirlenmesini önlemek amacıyla alınacak tedbirlere ait kirleticilerin nitelik ve niceliğine göre hazırlanmış proje ve açıklama raporları veya yatırım sürecinin hızlandırılması amacı ile yetkili makamca uygun görülen durumlarda, bir yıl içerisinde üretim sürecinin gerektirdiği atık limitlerini sağlayacak projenin ve raporların hazırlanmasına ilişkin müteşebbisçe verilen taahhütname 5. Şehir şebeke suyu bulunmayan yerlerde içme ve kullanma suyunun hangi kaynaktan sağlandığı ile suyun bakteriyolojik ve kimyasal analiz raporu
Başvuru İçin Gerekli Evraklar (Ruhsat)	1. Başvuru formu, 2. Sağlık koruma bandının işaretlendiği vaziyet planı örneği, 3. Yangın ve patlamalar için gerekli önlemlerin alındığına dair itfaiye raporu, 4. Sorumlu müdür sözleşmesi, 5. Emisyon izni veya analiz raporu, 6. Deşarj izni veya analiz raporu, 7. Kurul tarafından hazırlanacak açılma raporu.
İşlem Süresi	2005/9207 Sayılı İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile belirlenmiş başvuru ve inceleme süreleri
Başvuru Ücreti	3903 sayılı Harçlar Kanunu çerçevesinde ücretlendirme yapılmaktadır.

İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayrisihhi Müesseseler

İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işin özelliğine göre İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kriterlerine uygun olarak iş yerini düzenledikten sonra bu Yönetmeliğin eki Örnek 2'de yer alan başvuru/ beyan formunu doldurarak yetkili idareye ibraz eder.

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.

Başvurunun öngörülen kriterlere uygun olarak yapıldığının tespiti hâlinde, başka bir işleme gerek kalmaksızın iş yeri açma ve çalışma ruhsatı 5 (beş) gün içinde düzenlenerek ilgiliye verilir. İlgili, bu belgeye dayanarak işyeri açabilir. Beyana göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

İkinci ve üçüncü sınıf iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen iş yerleri, yetkili idare tarafından 1 (bir) ay içinde kontrol edilir. Bu süre içinde kontrol edilmemesi hâlinde ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yetkili idareler tarafından yasal hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, ikinci fıkrada belirtilen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti hâlinde, iş yerine bir defaya mahsus olmak üzere 15 (on beş) günlük süre verilir. Verilen süre içinde noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde verilmiş olan ruhsat, yetkili idare tarafından iptal edilerek iş yeri kapatılır ve ilgililer hakkında ruhsat vermeye yetkili idareler tarafından ayrıca yasal işlem yapılır.

İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınması süreci *Diyagram 8.28*'de ve sürece ilişkin işlemler *Tablo 8.23*'te verilmiştir.

Tablo 8.23. İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayrisihhi Müesseselere Ait İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Alınması Süreci İşlemleri

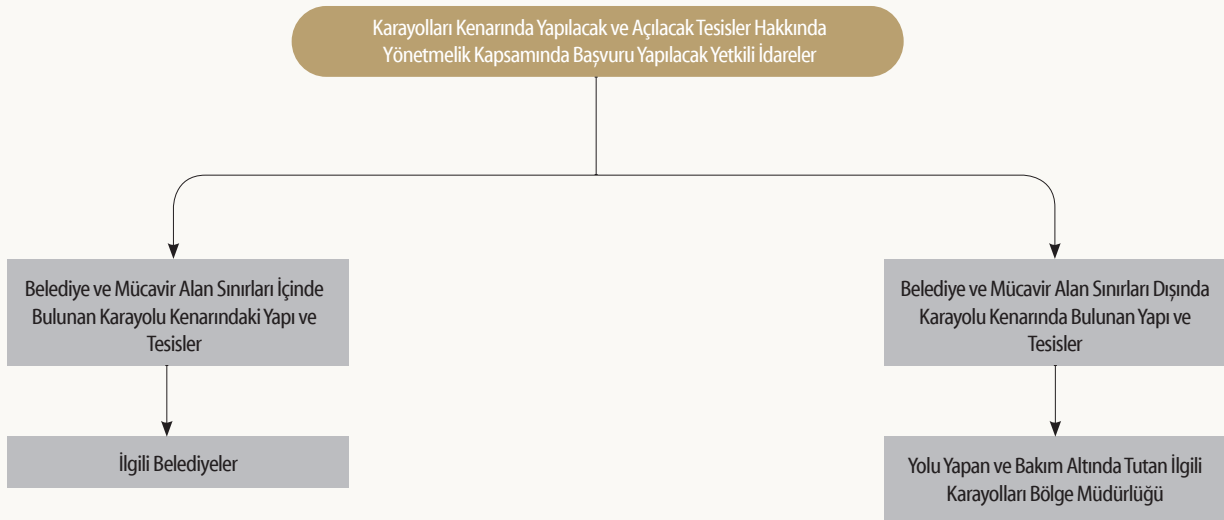
Aşama: İşletme Dönemi	Adım: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvuru Süreci (İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayrisihhi Müesseseler)
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 2005/9207 Sayılı İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	İlgili İlçe Belediyeleri
Yapılan İşlem	İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayrisihhi Müesseseler için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Başvurusu
Başvuru İçin Gerekli Evraklar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beyanname (İlgili Belediyenin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden temin edilecek.) 2. Maliye Vergi Levhası (Barkotlu) 3. Kira Kontratı ve Tapu Fotokopisi 4. Esnaf Sicil Tasdiknamesi 5. Bağlı Bulunduğu Oda Kaydı 6. Ustalık Belgesi 7. Çevre Temizlik-İlan Reklam-Emlak Vergisi ile ilgili Mali Hizmetler Müdürlüğünden "Borcu Yoktur." yazısı. 8. Ticaret Oda Kaydı, Ticaret Sicil Gazetesi, İmza Sirküleri 9. Kapasite Raporu (Bağlı bulunduğu odadan alınacak.) 10. İş Akım Şeması 11. Çevre Kirliliğini Önleyici Tedbirler - Çevresel Gürültü Değerlendirme Raporu 12. Noterden Onaylı Mesul Müdür Sözleşmesi ve Diploma Örneği 13. İtfaiye Raporu (Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı) 14. Emisyon iznine tabi olanlardan belge (Büyükşehir Belediyesi Sağlık Daire Başkanlığından veya Sağlık İl Müdürlüğü'nden alınacak.) 15. Deşarj İzni veya Bağlantı İzni 16. Motor Gücü Raporu (KW veya HP cinsinden) 17. Kapı Numarası Yazısı 18. Karayolu Trafik Güvenliği İzni (tabi olanlardan) 19. Yarım Kapak Dosya 20. 1 Adet Renkli Fotoğraf 21. Yapı Kullanma İzin Belgesi 22. İlaçlama Sözleşmesi
İşlem Süresi	2005/9207 Sayılı İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile belirlenmiş başvuru ve inceleme süreleri
Başvuru Ücreti	<p>2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Madde 84/3 kapsamında aşağıdaki ücretler tahsis edilir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İş Yeri Açma İzni Harcı: (beher metrekare için işin mahiyetine göre) 0,10 - 1 TL (Ancak bu miktar hiçbir suretle beş bin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz.) 2. Çeşitli Ücretler Harcı: 100 TL (Ruhsat Belge Ücreti) 3. Damga Vergisi: 64,80 TL

2.2.7. Karayolu Bağlantı İzni (Geçiş Yolu İzin Belgesi) Süreci

Planlanan yatırımlar kapsamında gerçek veya tüzel kişiler, karayoluna cephe konumda olan iş yerleri için 15.05.1997 tarih ve 22990 sayılı Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik kapsamında belediye sınırları içinde bulunan karayolu kenarındaki yapı ve tesisler için ilgili belediyelere, belediye sınırları dışında karayolu kenarında bulunan yapı ve tesisler için ise yolu yapan ve bakım altında tutan ilgili Karayolları Bölge Müdürlüğü'ne "Geçiş Yolu İzin Belgesi" müracaatında bulunur (Şekil 8.9).

Şekil 8.9. Geçiş Yolu İzin Belgesi Alınması Kapsamında Başvuru Yapılacak Yetkili İdareler

"Geçiş Yolu İzin Belgesi" sadece yol ve trafik güvenliğinin sağlanması ile ilgili olup 3194 Sayılı İmar Kanunu gereğince alınması gerekli ruhsatlar yönünden geçerli değildir. Ancak "Geçiş Yolu İzin Belgesi" alınmadan, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun öngördüğü ruhsat alınsa dahi, yatırımlar kapsamında inşaata başlanılamaz.

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayolları kenarında yapılacak ve açılacak yapı, tesis ve iş yerlerine ilgili belediye tarafından "Geçiş Yolu İzin Belgesi" verilmesinden önce tesise ait onaylı vaziyet planının bir örneğini de eklemek suretiyle ilgili Karayolları Bölge Müdürlüğü'nden uygun görüş alınması gerekmektedir.

Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yapılan başvurunun uygun bulunması durumunda "Geçiş Yolu İzin Belgesi"nin bir örneği Karayolları Genel Müdürlüğü'nün ilgili Bölge Müdürlüğü'ne gönderilir. Planlanan tesislerin yapılması ve işletilmesinin, verilen izne ve bu Yönetmelik şartlarına uygunluğu, ilgili belediyeler ve Karayolları Genel Müdürlüğü yetkililerince denetlenir.

Belediye sınırları dışında karayolu kenarında bulunan yapı ve tesisler için yapılması istenilen tesis yerini açık olarak gösteren bir dilekçe ile *Tablo 8.24'* te belirtilen belgeler ile birlikte ilgili Karayolu Bölge Müdürlüğü'ne başvurulur.

Tablo 8.24. Geçiş Yolu İzin Belgesi Süreci İşlemleri

Aşama: İşletme Dönemi	Adım: Geçiş Yolu İzin Belgesi Alınması
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	15.05.1997 tarih ve 22990 sayılı Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Karayolları Bölge Müdürlükleri
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dilekçe 2. Tesis yapılacak yerin tapu tescil belgesi 3. Çaplı tasarruf belgesi 4. Kira kontratı (Kiralık işyerleri için) 5. Onaylı vaziyet plânı (imar müdürlüğünden) 6. Kadastro haritası 7. Tesis yerinin belediye sınırı veya mücavir alan dışında olduğuna dair ilgili belediyeden alınmış resmi yazı
Yapılan İşlem	Karayolu Bağlantı İzni
İşlem Süresi	30 gün
İşlem Ücreti*	Tesis Yeri Ön İnceleme Ücreti Ticari: 3.012,00 TL Mesken: 750,50 TL

* 2022 Yılı için <https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Trafik/HarcTutarlari.aspx> linkinde yayımlanan ücretlerdir.

Başvuru sahibi, her bir inceleme için belirlenecek olan “Tesis Yeri Ön İnceleme Masrafı” karşılığı bedelini ilgili kuruluşun göstereceği banka hesabına en geç 15 (on beş) gün içinde yatırır. Tesis yeri ön inceleme masrafının yatırıldığına dair makbuzun ibraz edildiği tarihten itibaren de bir ay içinde ilgililerce gerekli inceleme mahallinde yapılarak inceleme sonucu başvuru sahibine bildirilir.

Belediye ve mücavir alan sınırları dışında, henüz yapılmamış olan yapı, tesis ve işyerleri için yapılan müracaatın uygun bulunması hâlinde “Geçiş Yolu Ön İzin Belgesi” düzenlenir. Belgenin süresi 1 (bir) yıldır. Bu süre içinde yapı izni alınması gerekmektedir. Yapımı tamamlanan yapı, tesis ve işyerleri için sahibince tekrar müracaat edilir. Bağlantı yolunun “Geçiş Yolu Ön İzin Belgesi”nde belirtilen koşullara uygun olarak yapıldığının tespit edilmesi hâlinde “Geçiş Yolu İzin Belgesi” düzenlenir.

Belediye ve mücavir alan sınırları dışında, mevcut durumdaki yapı, tesis ve işyerleri için yapılan müracaatın uygun bulunması hâlinde, doğrudan “Geçiş Yolu İzin Belgesi” düzenlenir.

Belediye ve mücavir alan sınırları dışındaki yapı, tesis ve işyerlerine “Geçiş Yolu Ön İzin Belgesi” ve “Geçiş Yolu İzin Belgesi” düzenlenebilmesi için, 492 Sayılı Harçlar Kanunu’nun 120. Maddesi gereğince, Kanun’a ekli 9 sayılı tarifede belirtilen harcın ilgili vergi dairesine yatırılması gerekmektedir.

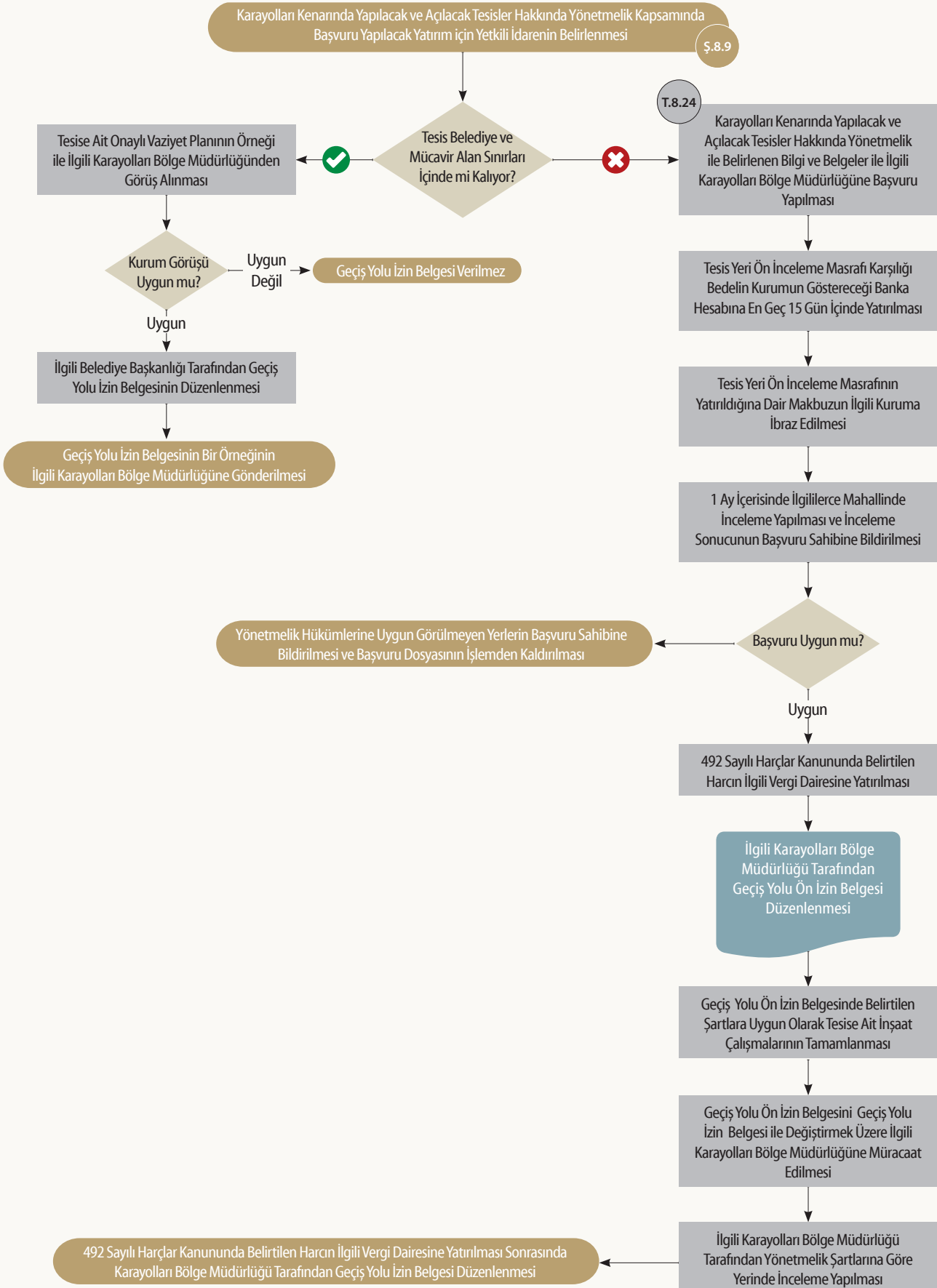
Hem belediye sınırları içinde hem de belediye sınırları dışında karayolu kenarında yapılmak istenilen yapı, tesis ve iş yerinin incelemeye alınabilmesi için yolun trafiğe açılmış olması şarttır. Ancak projeleri onaylanarak kesinleşmiş, kamulaştırma işlemleri tamamlanmış, ancak inşaatı bitirilip tamamı trafiğe açılmadığı halde, başkaca bir alternatifi olmadığı için yöresel trafiğin zorunluluk nedeniyle kullandığı karayolu kenarında yapılmak istenen tesis başvuruları da incelemeye alınır.

“Geçiş Yolu İzin Belgesi” verilen tesisler için 3194 sayılı İmar Kanunu ve buna bağlı yönetmeliklere göre ilgili Valilikten İşletme İzin Belgesi (Yapı Kullanma İzni) alınır. Bu yönetmelik hükümleri ile “Geçiş Yolu İzin Belgesi”nde belirtilen hususlara aykırı olarak inşaatı bitirilen tesislere “İşletme İzin Belgesi” verilemez.

İlgili yönetmelik kapsamında yapı, tesis ve iş yerlerine “Geçiş Yolu İzin Belgesi” verilmesi sürecine ilişkin işlemler *Diyagram 8.29*’da sunulmuştur.

Diyagram 8.29. Geçiş Yolu İzin Belgesi Alınması Süreci

Evet

Hayır

2.2.8. Kapasite Raporu Alınması Süreci

Sanayi odalarına kaydolarak sanayi kuruluşu niteliği kazanan özel veya tüzel kişiliklerin irtibat bilgilerini, üretim konularını ve yıllık üretim kapasitelerini, teknolojilerini, makine parklarını, kullandıkları hammaddeleri, sermaye ve istihdam bilgilerini ve benzeri konuları içeren kapasite raporları, kuruluşların bağlı buldukları sanayi odaları tarafından düzenlenmektedir.

Üye olunan sanayi odası tarafından görevlendirilen ekspertiz heyeti aracılığıyla işyerinde yapılan inceleme ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda düzenlenen kapasite raporları, prosedür gereğince sanayi odaları tarafından hazırlandıktan sonra onay için TOBB'a sunulmak zorundadır.

Kapasite Raporları;

- Yatırım Teşvik Belgesi'nde,
- Dahilde İşleme İzin Belgesi'nde,
- Geçici Kabul İzin Belgesi başvurularında ve bu belgeler kapsamındaki taahhütlerin kapatılması aşamasında,
- Yasal bir zorunluluk olan ve elektrik tarifelerinde sanayi abone grubuna dâhil olmak için de gerekli görülen Sanayi Sicil Belgesi başvurularında,
- Muhtelif İthalat ve İhracat İşlemlerinde,
- Resmi ve Özel İhalelerde,
- Yurtiçi ve Yurtdışı Kredi Teminlerinde,
- Tahsisli veya İthalinde Tarife Kontenjanı Uygulanan Hammaddelerin Temininde,
- İmalatçı Belgesi Alımında,
- Vergi İncelemelerinde,
- Kamunun Muhtelif Amaçlı İncelemelerinde gerekli olan bir belgedir.

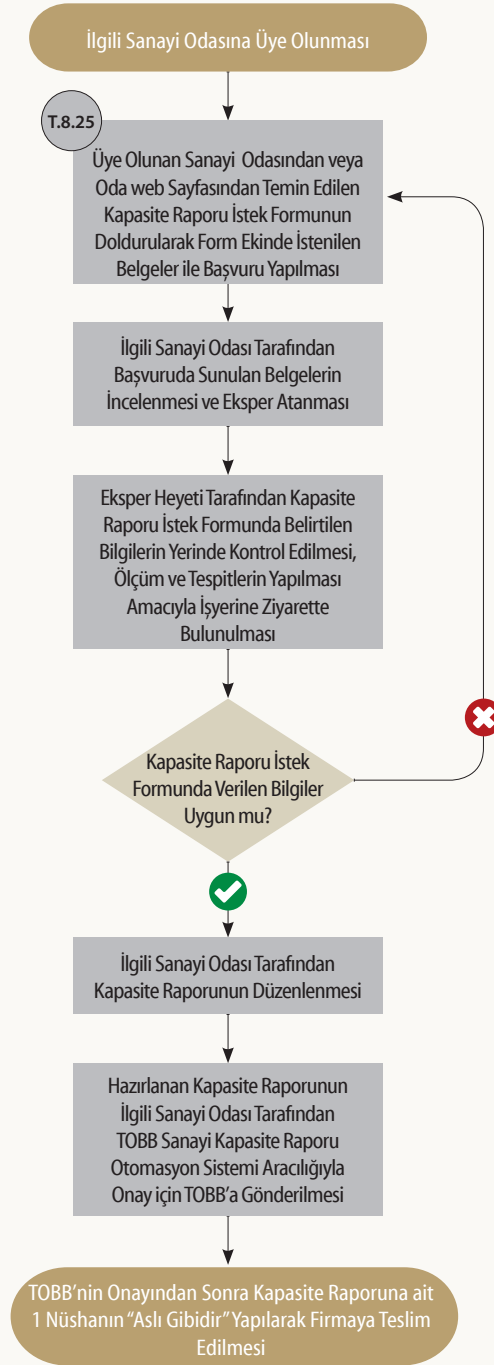
Üretim yapan tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarının üretim gücünü gösteren kapasite raporları düzenlendiği tarihten itibaren, firma tarafından değişiklik talebinde bulunulmaması veya odalarca değişiklik tespit edilmemesi halinde 2 yıl geçerli olan bir belgedir.

Kapasite raporu başvurusunda bulunabilmek için, firma üretim yeri veya merkez adresinden en az birinin bağlı olduğu odanın sınırları içinde bulunması ve ilgili odaya üye olunması gerekmektedir. Kapasite Raporu İstek Formu, odalardan ücretsiz temin edilebilmektedir. Temin edilen Kapasite Raporu İstek Formu doldurularak ilgili odaya dilekçe ile başvuru yapılır.

İşletme dönemi izinleri arasında yer alan "Kapasite Raporu" alınması sürecine ait iş ve işlemler *Diyagram 8.30*'da ve *Tablo 8.25*'te verilmiştir.

Diyagram 8.30. Kapasite Raporu Alınması Süreci

Tablo 8.25. Kapasite Raporu Başvuru Süreci İşlemleri

Aşama: İşletme Dönemi	Adım: Kapasite Raporu
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	<ul style="list-style-type: none"> - 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu - 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanunu - Kapasite Raporlarının Düzenlenmesi Usul ve Esasları 2016/9-1
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Sanayi Odası
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	<ul style="list-style-type: none"> - Dilekçe - Kapasite Raporu Müracaat Formu - Makine ve Teçhizat Fatura Fotokopileri veya YMM/SMMM Onaylı Makine ve Teçhizat Listesi - Leasing ile Alınmış Olan Makinelerin Leasing Sözleşmeleri Proforma Faturaları ve Ödeme Planları - Makineler Kiralık ise Kira Mukavelesi (İmza Sirküleri ile Birlikte) - SGK e-Bildirge ve Tahakkuk Makbuzu - Onaylı Bilanço - İmza Sirküleri - Sanayi Sicil Belgesi Fotokopisi (Varsa) - Vergi Levhası Fotokopisi - İş Yeri Kiralık ise Kira Mukavelesi, Firmaya Aitse Tapu Fotokopisi - Son Aya Ait Elektrik Faturası Fotokopisi - Kalite Belgeleri Fotokopileri - TOBB Kapasite Raporu Onay Ücretinin Yatırıldığına Dair Dekont
Yapılan İşlem	Kapasite Raporu Başvurusu
İşlem Süresi	1 ay
İşlem Ücreti*	TOBB Kapasite Rapor Onay Ücreti: 700,00 TL - (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği hesabına yatırılması gerekmektedir.) Oda Hizmet Ücreti (Ekspert Ücreti Dahil): 780,00 TL

*Sanayi ve Ticaret Odaları tarafından belirlenmekte olup, il bazında Kapasite Raporu Ücreti, Oda Hizmet Ücreti ve Ekspert ücretleri değişiklik göstermektedir. Verilen işlem ücretleri Ankara Ticaret Odası tarafından 2022 yılı için belirlenen tutarlardır.

2.2.9. Sanayi Sicil Belgesi Alınması Süreci

Gerçekleştirilen yatırımlar kapsamında faaliyet göstermek isteyen yatırımcıların, 6948 Sayılı Sanayi Sicili Kanunu kapsamında, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nden Sanayi Sicil Belgesi alması gerekmektedir.

6948 sayılı Sanayi Sicili Kanunu'nun, 2. Maddesi gereği, sanayi işletmelerinin üretim faaliyetlerine başladıktan sonra 2 (iki) ay içinde "Sanayi Sicil Bilgi Sistemi'ne" kayıt olması zorunludur. Her üretim yapılan yerin ayrı ayrı kaydedilmesi gerekmektedir.

Sanayi Sicil Bilgi Sistemi'ne kayıt yapılan her işletme adına Sanayi Sicil Belgesi düzenlenir. Veriliş tarihi itibarıyla Sanayi Sicil Belgesi 2 (iki) yılda bir vize yapılır.

Kanunun 4. Maddesi gereği sanayi işletmelerinin faaliyetlerine son vermeleri, ara vermeleri, yeniden üretime başlaması ve verilen bilgilerde değişiklik olması durumlarında 1 (bir) ay içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına (ilgili Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğüne) bilgi verilmesi zorunludur.

Sanayi Sicil Belgesi alınması kapsamında ilk kayıt işlemleri ve diğer işlemler, e-Devlet veya Bakanlık web sitesi “Sanayi Sicil Bilgi Sistemi” üzerinden elektronik ortamda yapılmaktadır. Bu doğrultuda işletme yetkilisi tarafından elektronik ortamda yapılan müracaat, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü tarafından ilgili mevzuat hükümleri ve ürün sınıflaması çerçevesinde incelenmektedir. Yapılan incelemeler neticesinde sanayi siciline kayıt için yapılan müracaatın uygun bulunması halinde Sanayi Sicil Belgesi, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda onaylanmaktadır. Yapılan başvurunun onaylandığına dair bilgi, işletme yetkilisine elektronik ortamda verilmektedir. Kaydı uygun bulunmayan müracaat ile eksik ya da hatalı müracaat, gerekçesi belirtilerek reddedilmekte ve yine elektronik ortamda işletmeye bildirilmektedir.

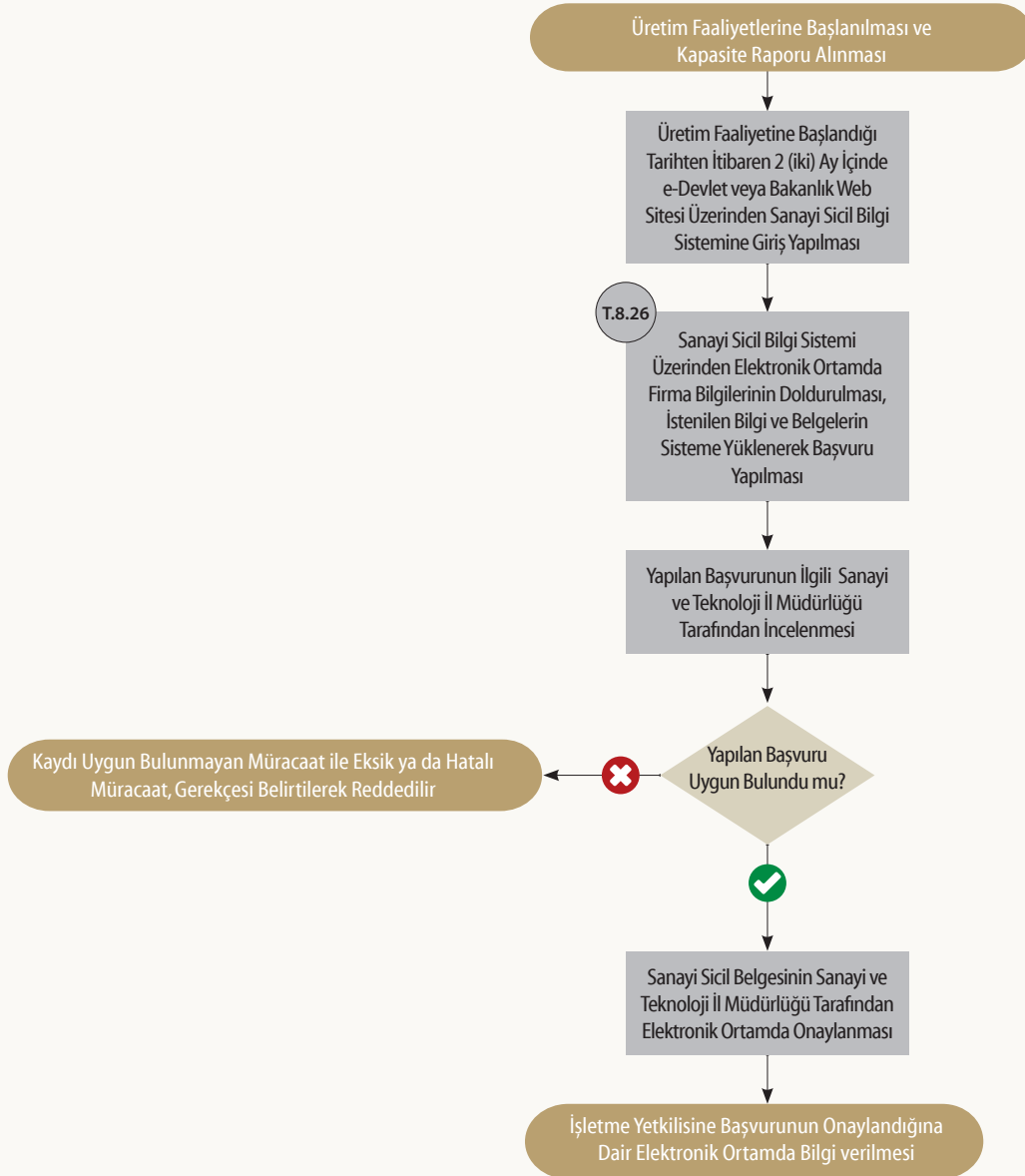
Sanayi Sicil Belgesi'ne sahip olan işletmeler aşağıdaki imkânlardan yararlanma hakkına sahiptir:

- Sanayi Sicil Belgesinin ilgili mevzuat çerçevesinde bağlı bulunan elektrik dağıtım firmasına veya görevli tedarik şirketine ibraz edilerek, elektrik faturalarının sanayi abonesi tarifesinden ödenmesi
- Elektrik kullanımlarında %2 oranında TRT payından muaf olunması
- İhracat yapan işletmelerde, ihracat işlemleri tamamlanıncaya kadar KDV ödenmemesi
- Kamu İhale Kanununda yer alan yerli isteklilerin belirlenmesinde avantaj sağlaması
- Kamu kurum ve kuruluşlarının sağladığı desteklerden faydalanma

Sanayi Sicil Belgesi süreci işletme dönemi izinleri arasında yer almakta olup, sürece ait iş ve işlemler *Diyagram 8.31*'de ve *Tablo 8.26*'da verilmiştir.

Diyagram 8.31. Sanayi Sicil Belgesi Alınması Süreci

Evet

Hayır

Tablo 8.26. Sanayi Sicil Belgesi Başvuru Süreci İşlemleri

Aşama: İşletme Dönemi	Adım: Sanayi Sicil Belgesi
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	6948 Sayılı Sanayi Sicili Kanunu Sanayi Sicil Tebliği (SGM 2014/11)
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü (e-devlet veya https://sanayisicil.sanayi.gov.tr)
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	1. Başvuru Dilekçesi (e-Dilekçe) 2. Kapasite Raporu Sureti 3. Kobi Beyannamesi (Küçük ve Orta Ölçekli işletmeler için) 4. Taahhütname (Belgeler elektronik ortamda sisteme yüklenir.)
Yapılan İşlem	Sanayi Sicil Kaydı ve Belge Başvurusu
İşlem Süresi	5 Gün
İşlem Ücreti	Ücretsiz

2.2.10. Çevre İzin ve Lisans Süreci

10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği’nde işletme döneminde çevre izni veya çevre izin ve lisansı alması gereken tesisler tanımlanmış olup çevresel etkilerine göre Ek-1 ve Ek-2 olarak iki liste verilmiştir.

Tarım ve Hayvancılık sektöründe faaliyet göstermek isteyen yatırımcılar, 10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmekte olup Çevre İzin ve Lisans süreci işletme dönemi izinleri arasında yer almaktadır.

İşletmenin faaliyete/üretim geçebilmesi için öncelikle anılan yönetmelik kapsamında “Geçici Faaliyet Belgesi” (GFB) alması ve GFB alınma tarihinden itibaren en geç bir yıl içerisinde nihai izin olan Çevre İzin ve Lisans Belgesi alması zorunludur.

Çevre izin ve lisans süreci *Diyagram 8.32*’de, sürece ilişkin işlemler ise *Tablo 8.27*’de sunulmuştur.

Tablo 8.27. Çevre İzin ve Lisans Süreci

Aşama: İşletme Dönemi	Adım: Çevre İzin ve Lisans Belgesi
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1/Ek-2
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı / Valilikler
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	<p>İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı İçin;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ÇED Kararı - Kapasite Raporu - Ticaret Sicil Gazetesi - İş Akım Şeması ve Proses Özeti - Tehlikeli Madde ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası. - Sıfır Atık Belgesi veya Sıfır Atık Muafiyeti <p>Geçici Faaliyet Belgesi Başvurusu İçin;</p> <ul style="list-style-type: none"> - İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı - ÇED Kararı - Kapasite Raporu - Ticaret Sicil Gazetesi - İş Akım Şeması ve Proses Özeti - Tehlikeli Madde ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası - Sanayi Sicil Belgesi* - İşletme Planı* - Deneme Yakması Planı* - Düzenli Depolama Tesisi Onay Belgesi* - Maden Atığı Depolama Onay Belgesi* - Mali Teminat* - Maden Atığı Derine Enjeksiyon Onay Belgesi* - Değerlendirme Komisyonu Nihai Kararı* - Teminat Mektubu* - Sterilizasyon Cihazı Uygunluk Belgeleri* - Onaylı Vaziyet Planı* - Gemi Söküm Belgesi* - Atık Kabul Tesisi Onay Belgesi* - Tesis Onay Yazısı* <p>Çevre İzin ve Lisans Belgesi İçin;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Emisyon Ölçüm Raporu* - Akustik Rapor* - Atıksu Deşarjı Teknik Bilgiler Listesi* - AAT Proje Onayı* - AAT Giriş ve Çıkış Atık Su Analiz Sonuçları* - Derin Deniz Deşarjı Teknik Bilgiler Listesi* - Derin Deniz Deşarjı Proje Onayı* - Teknik Uygunluk Raporu* - EPDK Madeni Yağ Lisansı veya Uygunluk Yazısı* - EPDK Biodizel İşletme Lisansı veya Uygunluk Yazısı* - Onaylı Deneme Yakma Planı* - Deneme Yakma Planı Sonuç Raporu* - İzleme Raporları* - Faaliyet Raporu* - İş yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı - TS EN ISO / TEC 17025 Akreditasyon Belgesi*** - Rafinasyon Tesisi Değerlendirme Belgesi***
Yapılan İşlem	Çevre İzin ve Lisans Belgesi
İşlem Süresi	İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı: 60 gün Geçici Faaliyet Belgesi: 30-110 gün Çevre İzin ve Lisans Belgesi: 60-180 gün
İşlem Ücreti**	Geçici Faaliyet Belgesi Bedeli: Ek-2 tesis için 2.550,00 TL, Ek-1 tesis için 7.500,00 TL Çevre İzin ve Lisans Belgesi Bedeli: min. 6.500,00 TL, max. 655.000,00 TL

*Çevre izin ve lisans konusuna göre ilgili olan doküman/dokümanlar gereklidir.

**Çevre İzin ve Lisans konusuna göre değişiklik göstermektedir.

***Atık Yağ Geri Kazanım Tesisleri için gerekli olan belgelerdir.

2.3. Tarım ve Hayvancılık Sektörü Teşvikleri

Yatırım teşvik sistemi; Türkiye'nin stratejik sektörleri için önem teşkil eden ara mallara olan ithalat bağımlılığını azaltma potansiyeli taşıyan yatırımları teşvik etmek amacıyla özel olarak tasarlanmıştır. Cari açığın azaltılması, az gelişmiş bölgelere sağlanan yatırım desteklerinin genişletilmesi, destek unsuru miktarlarının artırılması, kümelenme faaliyetlerinin teşvik edilmesi, teknoloji dönüşümü sağlayacak yatırımların desteklenmesi yeni yatırım teşvik sisteminin temel amaçları arasında yer almaktadır.¹

1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla geçerli olan yeni yatırım teşvik sistemi dört ayrı teşvik uygulamasından oluşmaktadır:

1. Bölgesel Teşvik: İller arasındaki gelişmişlik farkını azaltmayı ve illerin üretim ve ihracat potansiyellerini artırmayı hedefler.
2. Öncelikli Yatırım Konuları: Belirli yatırım konularının 5. Bölge destekleri ile desteklenmesi hedeflenmektedir.
3. Stratejik Yatırımlar: Cari açığın azaltılmasına katkı sağlayacak katma değeri yüksek yatırımlar desteklenmektedir.
4. Genel Teşvik: Teşvik edilmeyecek yatırım konuları dışında kalan tüm yatırımları kapsamaktadır.

2.3.1. Yatırım Teşvik Belgesi Başvurusu

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca başvuru süreçlerinin sadeleştirilmesi ve bürokratik işlemlerin hızlandırılması amacıyla geliştirilen ve Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen e-TUYS adlı web tabanlı uygulama aracılığıyla başvurular, elektronik ortamda değerlendirilerek sonuçlandırılmaktadır.

e-TUYS'ta yatırımcı adına işlem yapmak isteyen kişiler, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarından temin edilecek nitelikli elektronik sertifikaya sahip olmalıdır (e-imza). Bu kişilerin e-TUYS'ta işlem yapabilmeleri için Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından kullanıcı olarak yetkilendirilmeleri gerekmektedir.

e-TUYS aracılığı ile tesis bilgileri sisteme eksiksiz olarak girilir ve yatırım teşvik belgesi başvurusu yapılır. Başvuru sürecine ilişkin bilgi ve belgeler *Tablo 8.28*'de verilmiştir.

¹ Kaynak: www.invest.gov.tr

Tablo 8.28. Yatırım Teşvik Belgesi Başvuru Süreci

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Yatırım Teşvik Belgesi Başvuru Süreci
Kapsam	Açıklama / Süre / Bütçe
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	20.06.2012 tarih ve 28329 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2012/1)
Başvuru Yapılacak Kurum/Kuruluş	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü
Başvuru Sırasında İstenen Belgeler	- Kapasite raporu - Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi - Vergi levhası - ÇED kararı - SGK'den alınan "Borcu yoktur." yazısı - Üretim Akış Şeması
Yapılan İşlem	Yatırım Teşvik Belgesi Başvurusu
İşlem Süresi	7 iş günü
İşlem Ücreti	Belge Ücreti / Yatırım Teşvik Belgesi Düzenlenmesi Yatırım Tutarı 5 milyon TL'ye kadar: 2.000,00 TL Yatırım Tutarı 5 - 25 milyon TL arası: 5.000,00 TL Yatırım Tutarı 25 milyon TL üzeri olanlar: 10.000,00 TL

Ayrıca tarım ve hayvancılık sektöründe, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından uygulanan Tarım ve Kırsal Kalkınma Programlarına (IPARD) ait başvuru süreci de *Tablo 8.29'* da verilmiştir.

Tablo 8.29. Tarım ve Kırsal Kalkınma Programlarına Başvuru İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Tarım ve Kırsal Kalkınma Programlarına Başvuru	
Kapsam	Açıklama / Süre	
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	<ul style="list-style-type: none"> - 4 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesi 35. Bölüm Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu - 27.08.2011 tarih ve 28038 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Disiplin Amirleri Yönetmeliği - IPARD II Çerçeve Anlaşması - IPARD II Sektörel Anlaşması 	
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	Tarım ve Kırsal Kalkınma Destekleme Kurumu	
Başvuru Süreci	1. adım	Yatırım yapılması planlanan ilde uygulanması düşünülen yatırım konusunda destekleme kapsamında olduğunun doğrulanması
	2. adım	İnşaat işleri için projelerin (mimari, statik, elektrik tesisat, mekanik tesisat vb.) bina bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/Kurum özel poz numaraları kullanılarak metrajlar ile birlikte hazırlanması
	3. adım	Makine ekipman alımları ve/veya inşaat işleri kapsamındaki formatın TKDK tarafından belirlenen teknik projeye göre hazırlanması
	4. adım	Yatırım için planlanan inşaat yatırım, makine ekipman yatırımı, genel harcamalar (hizmet alımları) ve uygun harcamalar için teklif alma kuralları çerçevesinde tekliflerin alınması
	5. adım	Uygun iş planı formatının hazırlanması ve başvuru paketine konulması gereken resmi belgelerin alınması
	6. adım	Taahhütname ve başvuru paketine konulacak diğer belgelerin hazırlanması
	7. adım	Başvuru formu ve eklerini içeren (iş planı ve teknik proje) başvuru paketinin oluşturulması
	8. adım	Başvuru paketinin 1 orijinal ve 1 kopya olarak hazırlanıp her birinin ayrı klasöre yerleştirilmesi, projeye ait tüm çizimlerin elektronik ortamda hazırlanması ve başvuruya ilişkin bilgilerin online proje başvuru sistemine girilmesi
	9. adım	Dosyanın başvuru sahibi ya da yasal temsilcisi tarafından TKDK İl Koordinatörlüğü'ne ilan edilen tarihler arasında elden teslim edilmesi
	10. adım	Başvurunun TKDK tarafından değerlendirilmesi ve desteklenmeye hak kazanması durumunda ilan edilmesi

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Proje Başvuru ve Onay süreci ile ilgili detaylar ise aşağıda belirtilmiştir.

2.3.2. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP)

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Ulusal Tarım Stratejisi Belgesi kapsamında kırsal kalkınmayı sağlamak adına 2006 yılından bu yana %50'si çiftçiden % 50'si Bakanlık hibe desteği olarak kırsal alanda yapılan yatırımlar desteklenmektedir.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak için, gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırım konularında yapacakları öz sermayeye dayalı projeli yatırımlarını teşvik etmek amacıyla

hibe desteği verilmesini sağlayan kırsal kalkınma programıdır.

Programın amacı, doğal kaynakların korunmasını dikkate alarak; kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarımsal sanayi entegrasyonunun sağlanması, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının yaratılması, yürütölmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliğinin artırılması ve kırsal toplumda belirli bir kapasitenin oluşturulmasıdır.

KKYDP kapsamında her yıl çıkartılan tebliğ ile belirlenen süre içinde Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi ile tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanılmasının yaygınlaştırılmasına yönelik projelere hibeye esas proje tutarının %50'si hibe olarak verilmektedir.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programının 1., 2., ve 3. beş yıllık dönem uygulamaları tamamlanmıştır. 4. beş yıllık dönem kapsamında Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin (Karar Sayısı: 2800), 28.07.2020 tarih ve 31199 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karara dayanılarak çıkarılan 2020/24 ve 2020/25 sayılı tebliğlerle Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlara ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarına %50 hibe desteği verilmeye devam edilmektedir.

Desteklenecek yatırım konuları ve nitelikleri aşığıda sıralanmıştır:

- a) Tarımsal ürünlerin işlenmesi, kurutulması, dondurulması, depolanması ve paketlenmesine yönelik yatırımlar,
- b) Tarımsal üretime yönelik sabit yatırımlar,
- c) Bu Karar kapsamında yer alan tarıma dayalı ekonomik yatırım konuları arasında bulunan tesislerin enerji ihtiyacının karşılanmasında kullanılmak üzere; yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya lisanssız elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgâr enerjisinden lisanssız elektrik üreten tesisler,
- ç) Su ürünleri yetiştiriciliği yapılmasına yönelik yatırımlar,
- d) Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar.

Ayrıca aşağıda belirtilen kırsal ekonomik altyapı yatırım konularını kapsar:

- a) Aile işletmeciliği faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri,
- b) Arıcılık ve arı ürünlerine yönelik yatırımlar,
- c) Bilişim sistemleri ve eğitimi,
- ç) El sanatları ve katma değerli ürünler,
- d) İpekböceği yetiştiriciliği,
- e) Su ürünleri yetiştiriciliği,
- f) Tarımsal amaçlı kooperatif ve birlikler için makine parkları,
- g) Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yatırımları.

Yatırımların niteliği ise;

- a) Yeni yatırımlar,
- b) Kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırımlar,
- c) Kapasite artırımı, modernizasyon ve/veya teknoloji yenilenmesine yönelik yatırımlar şeklinde belirlenmiştir.

18.4.2006 tarih ve 5488 Sayılı Tarım Kanunu Madde 15 ile Madde 19 e fıkrası ve Beş yıllık dönem kapsamında Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı olan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ yayımı tarihi itibarı ile başlayan başvuru süreci, tebliğde belirtilen süre içerisinde www.tarimorman.gov.tr adresinden elektronik ortamda yapılır. Son başvuru tarihi Tebliğ ile belirlenir.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Proje Başvuru İşlemleri ve Onay süreci *Tablo 8.30*'da ve *Diyagram 8.33*'te verilmiştir.

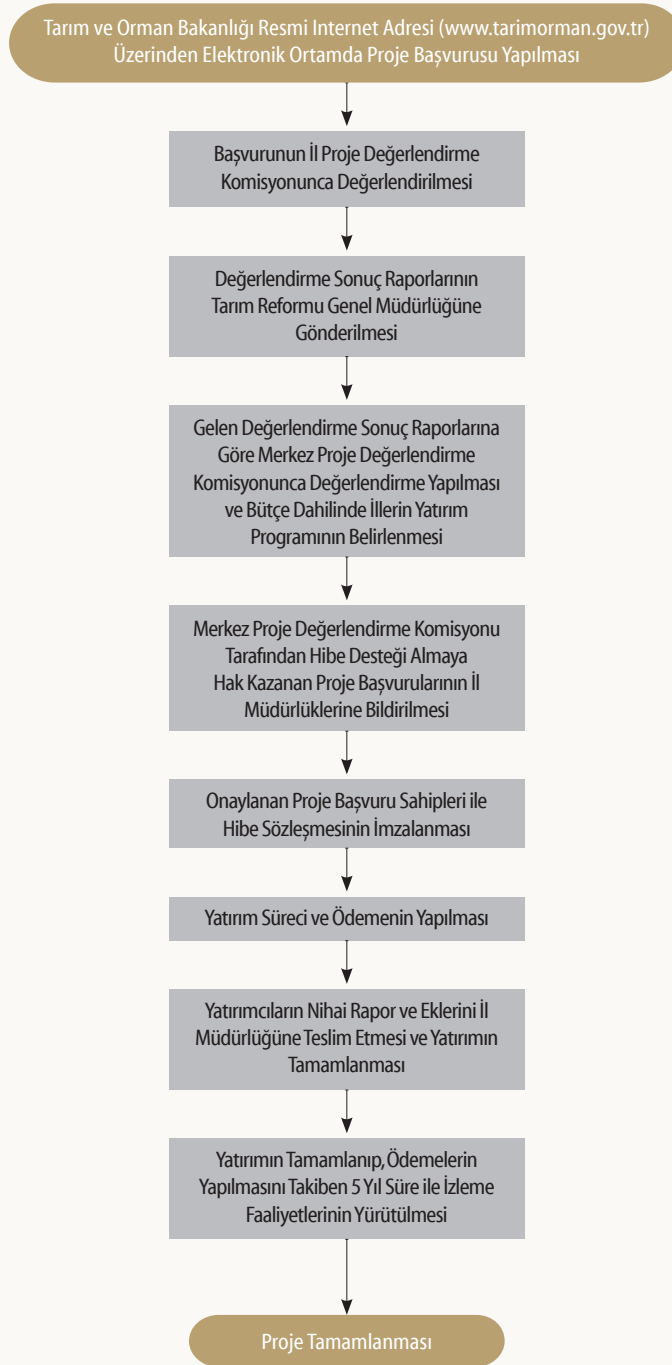

Tablo 8.30. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Proje Başvuru İşlemleri

Aşama: Yatırım Dönemi	Adım: Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programına Başvuru ve Başvuru Sonrası Aşamalar
Kapsam	Açıklama / Süre
İlgili Yönetmelik ve/veya Kanun	<ul style="list-style-type: none"> - 18.4.2006 tarih ve 5488 Sayılı Tarım Kanunu Madde 15 ile Madde 19 e fıkrası ve - Beş yıllık dönem kapsamında Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımlar ve Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı olan - Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
Başvuru Yapılacak Kurum/ Kuruluş	Tebliğ yayımı tarihi itibarı ile başlayan başvuru süreci, tebliğde belirtilen süre içerisinde www.tarimorman.gov.tr adresinden elektronik ortamda yapılır.
Başvuru Süreci	<p>1. adım Proje başvurularının son başvuru tarihini takiben “tebliğde belirlenen süre içerisinde” İllerde oluşturulan “İl Proje Değerlendirme Komisyonları”na değerlendirilmesi.</p> <p>2. adım İl proje değerlendirme komisyonunca, Genel Müdürlüğe gönderilen değerlendirme sonuç raporlarına göre, “Merkez Değerlendirme Komisyonunca” bütçe dâhilinde illerin yatırım programının belirlenmesi.</p> <p>3. adım “Merkez Proje Değerlendirme Komisyonu”nun hibe desteği almaya hak kazanan proje başvurularını İl Müdürlükleri’ne bildirmesi.</p> <p>4. adım İl Müdürlüklerince proje sahiplerine sözleşme imzalanması için resmi yazı ile tebligat yapılması.</p> <p>5. adım Yazının tebliğ tarihinden itibaren, tebliğde belirtilen süre içerisinde başvuru sahibi ile İl Müdürlüğü arasında “hibe sözleşmesi”nin imzalanması.</p> <p>6. adım Hibe Sözleşmesi’nin imzalanması ile yatırım süreci başlayan projelere, öncelikli olarak inşaat ve makine ekipmana ait satın almalar gerçekleştirilir. Ödeme safhasında önce inşaat sonra makine ekipman ödemeleri yapılır. Hayvancılık ödemelerinde yatırımın tamamlanması ve hayvan alımının gerçekleşmesini müteakiben ödeme yapılır.</p> <p>7. adım Yatırımcıların Nihai Rapor ve eklerini İl Müdürlüğüne teslim etmesi ve onaylanmasıyla yatırımlar tamamlanmış sayılır.</p> <p>8. adım Yatırımın tamamlanması ve ödemelerin yapılmasını takiben yatırımların beş yıllık izleme süresi başlar.</p>

Diyagram 8.33. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Proje Başvuru ve Onay Süreci

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
**YATIRIM
OFİSİ**